

CZWARTEK
|01|06|2023|

GAZETA , 137^{LAT} OLSZTYŃSKA

GAZETA CODZIENNA WARMII I MAZUR WYDAWANA OD 1886 r.

cena 4,99 zł (w tym 8% VAT)

RODZINA

Już dziś specjalny dodatek

Uśmiech dziecka!

A w nim wielki **album pełny dziecięcych uśmiechów**
z naszego regionu

SPORT CODZIENNIE

**PIĘĆ NOWYCH
NAZWISK W ALEI** \22

**GRACJAN Z GRACJĄ
MINIE LINIĘ METY?** \23

**ZACZYNA SIĘ WALKA
O FINAŁ** \24

**DZIECI MAJĄ OBOWIĄZEK
WYMYŚLAĆ ZABAWY** \3

**PUNKTY BĘDĄ LICZONE
PO STAREMU** \4

**„SZESNASTKA”
NA DOBRYM TORZE** \5

**TRZEBA PRZERWAĆ
KOŚMAR I ZACZĄĆ
ŻYĆ NORMALNIE** \12-13

**OLSZTYN JEST
BEZPIECZNIEJSZY OD ELBLĄGA** \8

ISSN 0137-9127

2 2

9 770137 912040

„NIEPRAWDOPODOBNE RZECZY” W MINISTERSTWIE ROZWOJU?

W archiwach ministerstwa rozwoju znajduje się wiele dokumentów dotyczących współpracy energetycznej z Rosją; to są nieprawdopodobne rzeczy. Niektóre zachowania mają charakter wpływów, czy sprzyjania interesom rosyjskim - stwierdził w Studiu PAP szef MRiT Waldemar Buda.

Prezydent Andrzej Duda poinformował w poniedziałek, że podpisał ustawę o powołaniu komisji ds. badania wpływów rosyjskich oraz że skieruje ją w trybie następczym do Trybunału Konstytucyjnego. We wtorek ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw, a wczoraj weszła w życie. Zgodnie z ustawą w skład komisji ma wejść 9 członków w randze sekretarza stanu powoływanych i odwoływanych przez Sejm.

Waldemar Buda, minister rozwoju i technologii

w Studiu PAP odnosząc się do tych informacji podkreślił, że jest zwolennikiem powołania komisji. Podkreślił, że w archiwach jego resortu znajduje się wiele dokumentów wartych przebadania.

„To jest ministerstwo (powstałe) po ministerstwie gospodarki (byłego premiera) Waldemara Pawlaka. Tam są dokumenty dotyczące współpracy energetycznej z Rosją, relacji z Rosją na tym polu, węgiel, energetyka (...) trochę to przejrzałem,

Co ustali komisja ds. badania wpływów rosyjskich?

trochę nawet publikowałem tych informacji, to są nieprawdopodobne rzeczy” - powiedział.

Dopytany o to, na ile twarde są te dowody i dlaczego nie otrzymała ich prokuratura, odpowiedział, że „ograniczenia prokuratury polegają na tym, że zmierza ona w kierunku wykazania popełnienia przestępstwa”. Natomiast, jak ocenił Buda - niektóre zachowania „mają charakter wpływów, czy sprzyjania interesom rosyjskim”, choć ciężko nazwać je przestępstwem. „Dlatego

ta komisja jest tutaj potrzebna” - dodał.

„Jeżeli Waldemar Pawlak latał nieustannie do Moskwy, spotykał się ze swoich odpowiednikami, wręczał mu nagrody, utrzymywał życzliwe relacje, nawet na pograniczu towarzyskim, to ciężko nazwać to przestępstwem. Natomiast z punktu widzenia państwa polskiego jest to niedbanie o jego interes i to jest zachowanie karygodne, które powinno go eliminować jako polityka” - powiedział Buda.

ŹRÓDŁO: PAP

BIAŁORUSKI REŻIM ZAANGAŻOWANY W NIELEGALNY WYWÓZ DZIECI

Białoruski reżim zaangażowany jest w nielegalny wywóz i reedukację co najmniej 2150 ukraińskich dzieci. Dowody na zbrodnie wojenne popełnione wobec dzieci przekazaliśmy Prokuraturze Generalnej Ukrainy - powiedział PAP były ambasador Białorusi w Polsce Paweł Łatuszka.

Łatuszka w rozmowie z PAP poinformował o przekazaniu Prokuraturze Generalnej Ukrainy w Kijowie dowodów zbrodni wojennych w stosunku do ukraińskich dzieci w związku z ich bezprawnym przemieszczeniem z terytoriów okupowanych Ukrainy na Białoruś.

Chodzi o przygotowany przez Zespół Narodowego Zarządu Antykrzysowego raport, z którego wynika, że białoruski reżim jest zaangażowany w nielegalne deportacje i reedukację ukraińskich dzieci. Organizacja wylicza, że do tzw. obozów wypoczynkowych i sanatoriów na terytorium Białorusi nielegalnie przewieziono co najmniej 2150

ukraińskich dzieci, w tym sieroty. Jak poinformował były ambasador Białorusi w Polsce, przekazany raport rozszerzono m.in. o dane osobowe dwunastu sierot, wraz z dokładnym opisem ich przypadków.

„Ukraińskie dzieci z terytoriów okupowanych przez Rosję zostają przemieszczane na Białoruś. Organizacja takiego wywozu odbywa się bezpośrednio na polecenie Aleksandra Łukaszenki jako przewodniczącego Najwyższej Rady Państwa tzw. Państwa Związkowego Białorusi i Rosji. To pod auspicjami tej organizacji i z jej budżetu Łukaszenka nakazał przewiezienie ukraińskich dzieci na Białoruś” - powiedział.

Łatuszka zaznaczył, że Prokuratura Generalna Ukrainy otrzymała dowody na organizację wywozu, reedukacji dzieci, a także finansowanie procedury m.in. przez państwowe przedsiębiorstwo Białoruskali, specjalizujące się w produkcji nawozów potasowych.

„Mamy dowody na zaangażowanie Białoruskali, w tym osobiście dyrektora generalnego firmy, senatora parlamentu Białorusi Iwana Hołowatego w organizacji bezprawnego wywozu ukraińskich dzieci. Te materiały prześlemy również do biura prokuratora Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze” - powiedział.

Aleksandr Łukaszenka, białoruski dyktator

Zastępca Szefa Zjednoczonego Gabinetu Tymczasowego Białorusi przekazał, że dzieci, które trafiają do białoruskich obozów, poddawane są intensywnemu programowi reedukacji. Główną narracją ideologiczną programu ma być zaprzeczanie istnieniu narodu ukraińskiego, państwa ukraińskiego i przed-

stawianie władz Ukrainy jako wrogów.

„Ideologiczną pracę z dziećmi wykonują przedstawiciele młodzieżowych organizacji militarystycznych, radykalni propagandyści reżimu Łukaszenki, przedstawiciele rosyjskich organizacji społecznych oraz liderzy tzw. militarystycznych organizacji młodzieżowych, państwa związkowego. Działania takie z pewnością stanowią zbrodnię wojenną w postaci nielegalnego przesiedlenia ludności cywilnej w rozumieniu Rzymskiego Statutu MTK, a także noszą znamiona ludobójstwa narodu ukraińskiego” - powiedział.

Łatuszka podkreślił, że w jego ocenie MTK spra-

wuje jurysdykcję nad „zbrodniami popełnionymi przez Łukaszenkę i jego współpracowników”. Dodał, że jest przekonany, że istnieją wystarczające przesłanki do przeprowadzenia śledztwa w sprawie zbrodni wojennych popełnionych przez Łukaszenkę i wydania przez prokuratora MTK listu gończego w celu jego aresztowania.

Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK) wydał w marcu br. nakaz aresztowania Władimira Putina i rosyjskiej rzeczniczki praw dziecka Marii Lwowej-Bielowej w związku z masowymi deportacjami dzieci po rosyjskiej inwazji na Ukrainę.

ŹRÓDŁO: PAP

SONDAŻ WYBORCZY: ZP – 31,8; KO – 26,6

Sondaż przeprowadzonego przez United Surveys na zlecenie Wirtualnej Polski wynika, że największym poparciem cieszy się Zjednoczona Prawica, na którą zagłosowało-

by 31,8 proc. respondentów. Kolejna jest Koalicja Obywatelska, która ma poparcie na poziomie 26,6 proc. Podium zamyka Trzecia Droga (PSL i Polska 2050) z wynikiem 14,1 proc.

Wp.pl podaje także, że 10,1 proc. pytanych wybrałoby Konfederację, a Lewicę – 10 proc. Z kolei na AgroUnię zagłosowałoby 1,2 proc. uprawnionych. Niezdecy-

dowanych było 6,2 proc. badanych.

„W porównaniu do sondażu sprzed dwóch tygodni okazuje się, że Zjednoczona Prawica straciła 0,9 pkt proc. poparcia. Po

raz kolejny wzrost (o 2,1 pkt proc.) zanotowała za to Koalicja Obywatelska, która w poprzednim sondażu cieszyła się 24,5 proc. poparcia” - czytamy na stronach wp.pl.

Sondaż United Surveys dla Wirtualnej Polski został przeprowadzony w dniach 26-28.05.2023 roku metodą CAWI & CATI 50/50 na reprezentatywnej grupie tysiąca Polaków.

PAP

WYDAWCA
GRUPA WM Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera
zarzadz@gazetaolsztynska.pl

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Igor Hrywna

REDAKTORZY WYDANIA
Igor Hrywna wydawca@gazetaolsztynska.pl
Barbara Barczuk
Michał Podolak

Joanna Karzyńska sport@gazetaolsztynska.pl
Artur Dryhynicz internet@gazetaolsztynska.pl
WYDANIE ONLINE 89 539 75 04

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 89 539 74 83

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
89 539 76 63

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 5
tel. 89 539 74 53, 89 539 77 77
reklama@gazetaolsztynska.pl

CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ
tel. 89 539 74 80, 81, 82

REDAKCJA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 55 236 18 02, 55 611 46 01
gazeta@dziennikelbaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 55 236 18 02, 55 611 46 01
reklamy@dziennikelbaski.pl

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPA WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 89 539 74 21

DZIECI MAJĄ OBOWIĄZEK WYMYŚLAĆ ZABAWY

— Każdy może świętować Dzień Dziecka. Nawet dorosły — twierdzą dzieciaki z Przedszkola Miejskiego nr 1 w Olsztynie.
— Ale to dzieci są najszczęśliwsze w Dzień Dziecka!

ADA
ROMANOWSKA
a.romanowska@
gazetaolsztynska.pl

— Co to jest Dzień Dziecka?
— To fajny dzień.
— I dostaje się prezenty.
— To jest dzień zabawki.
— Kiedy dzieci jedzą owoce i warzywa.
— To dzień, kiedy rodzice spędzają czas z dziećmi.
— A kim jest dziecko?
— To mały człowiek.
— Ale każdy może świętować Dzień Dziecka. Nawet dorosły.
— Każdy, kto ma mamę.
— Jak świętuje się Dzień Dziecka?
— Tego dnia jest dużo prezentów i zabawek.
— Imność zabawek.
— Dużo zabawy i miłości.
— I dużo piosenek.
— Można mieć fajny dzień, gdy jest muzyka i jest taniec.
— I rodzice się z nami bawią.
— W co się bawią?
— We wszystko, co chcemy.
— W chowanego!
— Zazwyczaj chowają się dzieci, ale rodzice też potrafią.
— Mój tata chowa się w łazience i w pralce.
— Ojej, jak ktoś niechcący włączy pralkę, to on będzie wirował!
— Tata się schowa, a mama akurat będzie dorzucała pranie...

— A mój tata chowa się w sypialni.
— A ja się zawsze chowam w szafie. I kiedyś nawet się w niej schowałem, gdy nie chciałem się kąpać. Nie bawiliśmy się wtedy w chowanego.
— Będziemy się bawić z rodzicami wberka.
— Pójdziemy też na lody.
— A co dzieci jedzą w Dzień Dziecka?
— No właśnie lody!
— Słodycze i owoce.
— Budynie.
— Czekoladę.
— Pizzę, hamburgery i frytki.
— Hot dogi i jajka.
— Wszystkie fast foody.
— Pychota.
— Dobrze się żyje dzieciom w dzisiejszym świecie?
— Tak! Mogą się bawić.
— Mogą na podwórku walić w piłkę.
— Albo bawić się w piaskownicy.
— Mogą też bawić się lalkami.
— Mogą iść do sklepu.
— Mogą iść na dwór.
— Mogą same wychodzić. Tak jak ja!
— Ja wychodzę z siostrą.
— Mogą bawić się klocekami.
— Mogą głaskać psa.
— A czego nie mogą robić?
— Nie mogą niczego smażyć. Bo mogą się poparzyć.
— Ja kiedyś się poparzyłam. Bolało.
— A ja kiedyś trochę skaleczyłam się nożem.

foto: Ada Romanowska

Dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 1 w Olsztynie znają się na dzieciach najlepiej

— Bo dzieci nie mogą używać noża.
— Ani nie mogą używać auta. Bo nie dosięgają do pedałów.
— Nie wiedzą, jak zmieniać biegi i mogą zrobić wypadek.
— Moja siostra kiedyś siedziała na tacie i kierowała.
— Ja kiedyś jechałam przodem.
— Dzieci nie mogą chodzić po stole i parapecie.
— Nie mogą zapalić.
— Nie mogą sobie dukać.
— Nie można się bić ani popychać. Ani rozbić okien.
— Nie można iść do obcych.
— Nie można się gryźć.
— Jakie obowiązki mają dzieci?

— Muszą sprzątać pokój.
— Pilnują zwierząt.
— Odkurzają, myją podłogi i okna. I jeszcze w pokoju ładnie układają rzeczy.
— Dzieci mają obowiązek wymyślać zabawy.
— Mają taki obowiązek, żeby wracać o tej samej godzinie, jak rodzice kazali.
— A ja zapomniałem, jakie mam obowiązki.
— Trzeba ścielić łóżko.
— Dziecko jest pomocą mamy.
— Oprócz taty.
— Czy wszystkie dzieci na świecie żyją tak samo?
— Nie, bo niektóre nie mają jedzenia.
— Niektóre nie mają domu. Jak w Ukrainie.
— Nie mają kocyków, poduszek, przytulanek.

— Nie mają zabawek.
— Smutne są te dzieci.
— Nie mają rodziców.
— Dzieci bardzo, bardzo, bardzo potrzebują rodziców.
— Najbardziej!
— Żeby jeść i pić. I mieć zabawki. I ubrania.
— Można im pomóc?
— Tak, na przykład można wpłacić pieniążki.
— Dać im wodę i jeźdźnię.
— Zabawki i ubrania.
— Poduszkę, misia i kołderkę.
— Można kupić im dom.
— I łóżeczko.
— Można też znaleźć im rodziców.
— Czego trzeba życzyć dzieciom z okazji Dnia Dziecka?

— Szczęścia i pomyślności.
— Radości i dużo gości.
— Dużo zabawek i prezentów.
— Dużo miłości.
— Kiedy dzieci są najbardziej szczęśliwe?
— Kiedy spędzają czas z rodzicami.
— Kiedy się bawią.
— Gdy chodzą na lody.
— Mój ulubiony smak to malinkowy.
— A mój słony karmel.
— Mój jednorożcowy!
— Gdy się bawią z rodzeństwem.
— Gdy chodzą do przedszkola.
— A kiedy są nieszczęśliwe?
— Gdy nas ktoś uderzy.
— Jak jest zachmurzone niebo.
— Jak czegoś nie możemy.
— Jak można dostać karę.
— Można mieć szlaban na telefon.
— Albo stać w kącie.
— Można mieć szlaban na cukierki.
— Albo dostać po tyłku.
— Ja dostałam zakaz telefonu na sto dni.
— Ja kiedyś nie grałam przez 90 dni. I żyję.
— A mi rodzice zapominają.
— Ale jak jest Dzień Dziecka, to nie będzie żadnych kar.
— Dzieci są najszczęśliwsze właśnie w Dzień Dziecka!

CHÓR CANTABILE ZNOWU NAJLEPSZY

Chór Dziewczęcy Cantabile z Olsztyna zdobył pierwsze nagrody w kategoriach świeckiej i sakralnej w Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Sopocie. Tym samym zdobył dwa złote dyplomy.

Festiwal Mundus Cantat to wielkie święto światowej chóralistyki, które od 19 lat odbywa się w Sopocie. Wzięły w nim udział zespoły z Izraela, USA, Gruzji, Litwy i Czech. Nie zabrakło też Dziewczęcego Chóru Cantabile z Olsztyna, który okazał się najlepszy. Dziewczyny zdobyły podium dwa razy — w kategorii świeckiej i sakralnej. Ale nie ma się co dziwić. Gdzie Cantabile nie pojędzie, tam nie można oderwać od dziewcząt... uszu. Nie tylko dlatego, że

wręcz kipi z nich młodzieńca energia, ale dlatego, że czują muzykę. I świetnie czują się w swoim towarzystwie. Z tego tygla emocji potrafią wyciągnąć jak najwięcej.
— Konkurs był dwuetapowy. Dziewczyny rzeczywiście zdobyły dwa pierwsze miejsca z najwyższą punktacją — 96,8 pkt w kategorii świeckiej oraz 96,6 pkt w sakralnej. Dzięki temu zostały nominowane do grand prix. W tym drugim etapie występowały cztery zespoły. Grand prix zdobył

foto: archiwum prywatne

Cantabile z dwoma dyplomami w Sopocie

jednak chór uniwersytecki z Tbilisi. Ale my i tak jesteśmy przeszczęśliwe — cieszy się Agata Wilińska, dyry-

gentka Chóru Dziewczęcego Cantabile. — Wielkim sukcesem jest również to, że udało nam się pojechać na

ten konkurs i że odbudowałyśmy Cantabile po pandemii. Na festiwal musiałyśmy przygotować dziesięć utworów. To ciężka praca. Ale dziewczyny zaprezentowały się na najwyższym poziomie i zachwyciły międzynarodowe jury. Po konkursie otrzymaliśmy nawet telefon od gruzińskiej jurorki. Zostałyśmy zaproszone tam we wrześniu.

I dodaje: — Staram się uwrażliwić dziewczynki na sztukę. Ale cieszy mnie to, że wspólnie uwrażliwiamy też publiczność. Po koncer-

cie laureatów dziewczyny miały owację na stojąco. Ktoś do nas podszedł ze łzami w oczach i powiedział, że przygotowałyśmy spektakl, a nie koncert. Jeszcze inna osoba powiedziała, że po występie nie mogła oddychać przez połowę dnia z wrażenia. Cały czas myślała, jak to jest, że chór dziewczęcy tak dobrze śpiewa. Polskie szkolnictwo bazuje przecież na chórach mieszanych, a my przełamujemy stereotypowe myślenie o brzmieniach chóralnych.

AR

PUNKTY BĘDĄ LICZONE PO STAREMU

Punkty karne mają być usuwane po roku, a nie — jak teraz — po dwóch latach. Ponadto będzie możliwość odbycia szkolenia, które pozwoli zredukować sześć punktów karnych. To najważniejsze zmiany, jeśli chodzi o kierowców, które wprowadził Sejm.

**ANDRZEJ
MIELNICKI**
a.mielnicki@
gazetaolsztynska.pl

Lepiej późno niż wcale — chyba tak najlepiej można skwitować zmiany w ustawie o ruchu drogowym, które teraz przyjął Sejm. Choć pewnie marna to pociecha dla tych, którzy w wyniku zmian wprowadzonych w ubiegłym roku przez posłów stracili prawo jazdy.

Nowe przepisy przywracają sytuację prawną sprzed 2022 r. Bo odkąd zniknęły kursy, które pozwalały zmniejszyć stan konta o sześć punktów karnych, czyli dokładnie od 17 września 2022 roku, na kierowców padł błdy strach. Otóż wraz z likwidacją kursów nie tylko drastycznie wzrosły mandaty, ale też liczba punktów za poszczególne wykroczenia. I tak na dobrą sprawę dziś wystarczy popełnić dwa przewinienia, aby pożegnać się z prawem jazdy. Obecnie aż za 21 wykroczeń jest aż 15 punktów karnych i łatwo przekroczyć dopuszczalny limit 24

punktów. A od października 2022 r. do końca marca 2023 r. prawo jazdy straciło ponad 7,5 tys. kierowców. To o 91 proc. więcej niż w pierwszym półroczu 2020 roku.

Teraz wracamy do tego, co było. A więc punkty karne mają być usuwane po roku, czyli jak wcześniej, a nie — jak teraz — po dwóch latach. Ponadto, tak jak wcześniej, będzie możliwość odbycia szkolenia, które pozwoli na zredukowanie sześciu punktów karnych. Te kursy cieszyły sporym zainteresowaniem, a ich uczestnikami były osoby, które dużo jeżdżą, np. przedstawiciele handlowi czy kierowcy zawodowi. W ubiegłym roku z takich kursów skorzystało w olsztyńskim WORD około 600 osób, a w elbląskim WORD — 234 osoby. I kursy przynosiły efekt.

— U nas ponownie na szkolenie trafiło ok. 5 proc. osób, które odbyły już takie szkolenie — zauważa Marek Bojarski, dyrektor WORD w Olsztynie. — A więc można mówić o aspekcie edukacyjnym takich kursów.

Punkty karne będą usuwane po roku, a nie — jak teraz — po dwóch latach

Jednak kursy zostały zlikwidowane i zaczęło dochodzić do dramatów rodzinnych. Zawodowi kierowcy tracili prawo jazdy i nim ponownie zdali egzamin, bo to jedyna droga dziś do odzyskania dokumentu, miało sporo czasu. Ludzie nie pracowali, nie zarabiali. Dlatego powrót szkoleń cieszy dyrektorów WORD, którzy dobrze oceniają krok w tył, który zrobili decydenci.

— Przyszła jakaś refleksja; może doświadczenie tych ostatnich miesięcy pokazało, że sytuacja jest trudna, bo część kierowców w wyniku zmian straciła uprawnienia — mówi dyrektor Bojarski.

— Wracamy do poprzednich rozwiązań. To wyjście naprzeciw potrzebom — dodaje Zygmunt Kiersz, dyrektor WORD w Elblągu.

Kursy doszkalające mają organizować WORD-y, a jak w praktyce mają wyglądać, to określi w rozporządzeniu infrastruktury. Kurs ma kosztować maksymalnie 500 zł. Zaświadczenia potwierdzające jego zakończenie będą przysyłane komendantowi wojewódzkiemu policji.

Jednak z dobrodziejstwa kursów będzie można skorzystać raz na pół roku,

zatem w ciągu roku będzie można niejako „odpracować” maksymalnie 12 punktów. Jednak z tego przywileju nie będą mogli skorzystać tzw. młodzi kierowcy: osoby, które mają prawo jazdy do roku. A w przypadku kierowców, którzy mają już ponad 24 punkty karne, odbycie takiego kursu nie spowoduje zdjęcia z nich konta 6 punktów karnych.

Zmiany wejdą w życie trzy miesiące po dniu ich ogłoszenia, czyli może to być najwcześniej późnym latem lub jesienią. Teraz ustawa czeka jeszcze na podpisanie przez prezydenta RP.

Zaostrzając przepisy, rząd, Sejm chciał zmniejszyć przede wszystkim liczbę wypadków śmiertelnych, do których dochodziło na polskich drogach. Patrząc na statystyki, tak się dzieje, bo w ubiegłym roku w naszym regionie w wypadkach śmierć poniosły 84 osoby, podczas gdy w 2021 roku — 96 osób. W kraju też jest podobny trend. W ubiegłym roku w wypadkach zginęło 1896 osób i po raz pierwszy liczba ofiar spadła poniżej 2 tysięcy.

Dla porównania w 2021 roku było 2245 ofiar śmiertelnych wypadków drogowych, adwa lata temu — 2491. Jednak wciąż liczba wypadków z ofiarami śmiertelnymi jest jedną z najwyższych w Europie. W 2021 roku najwyższy wskaźnik zabitych na 100 wypadków odnotowano w Polsce — 9,8 i w Bułgarii — 9,2.

Z kolei tzw. wskaźnik liczby zabitych w wypadkach na 1 mln mieszkańców w 2021 roku wyniósł 59, podczas gdy w Norwegii, gdzie ginie na drogach najmniej ludzi w Europie, wynosił 16. Ale w Rumunii, gdzie jest najniebezpieczniej na drogach, już 93.

35 650 złotych mandatu i prawie 200 punktów karnych otrzymał motocyklista z Pastęka. Mężczyzna, aby uniknąć kontroli uciekał przed policjantami. Jechał przez miasto momentami prawie 200 kilometrów na godzinę, wymuszał pierwszeństwo na innych kierujących, omijał przejścia dla pieszych przejeżdżając ich lewą stroną.

REKLAMA

Koleżance

Milenie Piskorskiej

wyrazy głębokiego współczucia
oraz wsparcia i otuchy z powodu śmierci

Taty

składają Dyrekcja i Pracownicy
Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

1134230pb1-a-M

Gdy Matka umiera,
Umiera coś w każdym z tych, którzy ją tracą

Niełatwo znaleźć w tych trudnych chwilach
słowa pociechy po stracie
Kochanej Mamy, Babci i Prababci

ś. † p.

Krystyny Kraczyny

Kochana Lucynko, Robercie
i Cała Rodzino

jesteśmy z wami.

Przyjaciele:
I.A. Artysiewicz, M.S. Brzozowscy,
U.K. Czegan, A.Z. Dominik, I.K. Dreikopel,
B. Goszczycka, M.A. Kunczyk, M.P. Kuck,
A.M. Zalewscy, Z.R. Sznytka, A. Klimek

1108230pb1-a -P

KRÓLEWIEC JUŻ KRÓLUJE NA TABLICACH

Drogowcy zaczęli już wymianę tablic drogowych z napisem „Kaliningrad” na „Królewiec”. To pokłosie decyzji Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, która zamiast nazwy Kaliningrad zaleciła stosowanie wyłącznie polskiej nazwy Królewiec i odpowiednio obwód królewiecki. Rosyjska nazwa miasta pochodzi od nazwiska Michaiła Kalinina, który jest współodpowiedzialny za zbrodnię katyńską.

Nowe tablice z nazwą Królewiec zamontowano już koło Dywit i w Dobrym Mieście przy drodze krajowej nr 51 oraz w Woźławkach i Lutrach przy drodze krajowej nr 57.

— W naszym województwie jest 26 tablic przy drogach krajowych, gdzie występuje nazwa Kaliningrad

Na drodze 51 koło Dywit jest już nowa tablica z napisem „Królewiec”

— powiedział nam Karol Głębocki, rzecznik olsztyńskiego oddziału GDDKiA. — Do wymiany jest 14 tablic, bo są już stare, a na pozostałych 12 zostanie skorygowana treść poprzez naklejenie nowej nazwy Królewiec.

Tak właśnie zrobili drogowcy w Dywitach, zakle-

jając starą nazwę nową. I trzeba naprawdę się dobrze przyjrzeć, by dostrzec nową folię. Wymiana tablic ma zakończyć się w czerwcu.

Nadal jednak nie wiadomo, co z nazwami innych miast w obwodzie królewieckim, które też

mają nasze odpowiedniki. Zdaniem Tadeusza Baryły z Instytutu Północnego im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie Komisja powinna wydać zalecenie używania także polskich nazw innych miejscowości, które leżą w obwodzie królewieckim.

AM

„SZESNASTKA” NA DOBRYM TORZE

Wiemy już, kiedy drogowcy zamkną przetarg na dobudowanie drugiej jezdni na „szesnastce” od Olsztyna do Biskupca. Za cztery lata ma być to już droga ekspresowa z prawdziwego zdarzenia. Jest też nadzieja, że przyspieszy budowa S16 od Mrągowa do Elku.

ANDRZEJ
MIELNICKI
a.mielnicki@
gazetaolsztynska.pl

Szesnastka” od Olsztyna do Biskupca będzie miała dwie jezdnie w każdą stronę. Przetargi na rozbudowę drogi drogowcy ogłosili jeszcze w grudniu ubiegłego roku. Było to możliwe, bo S16 od Olsztyna do Elku znalazła się w Rządowym Programie Budowy Dróg Krajowych do 2030, co oznacza, że inwestycja ma zapewnione finansowanie.

Z tą inwestycją nie powinno być większych problemów, choćby dlatego, że drogowcy dysponują ważną decyzją środowiskową. Jednak otwarcie ofert się opóźnia. Drogowcy kilka razy przesuwali termin zamknięcia przetargu, teraz z 1 czerwca na 22 czerwca. Powodem jest ogromna liczba pytań ze strony firm zainteresowanych kontraktem. Wpłynęło ich ponad 2,5 tysiąca i trzeba czasu, żeby na nie wszystkie odpowiedzieć.

— 22 czerwca to już ostatni termin — zapewnia Karol Głębocki, rzecznik olsztyńskiego oddziału GDDKiA. — Jeszcze przed Bożym Ciałem wysłamy ostatnią transzę z odpowiedziami na pytania.

Na tym etapie przetargu i przed otwarciem ofert drogowcy nie podają kwo-

Budowa S16 na odcinku Borki Wielkie – Mrągowo powoli zbliża się do końca

ty, jaką przewidzieli na obie inwestycje.

Jak tłumaczy rzecznik olsztyńskiego oddziału GDDKiA, tak duża liczba pytań w sprawie przetargów to oczywiście wynik olbrzymiego zainteresowania tą inwestycją, ale też w pewnym sensie także jej nowatorskiego charakteru. Chodzi np. o użycie do budowy nowej nawierzchni destruktu asfaltowego ze starej nawierzchni czy użycia fotowoltaiki do oświetlenia węzłów drogowych. To też jest powodem wielu pytań ze strony firmy zainteresowanych przetargiem.

Inwestycja została podzielona na dwa zadania: Olsztyn – Barczewo i Barczewo – Biskupiec. Na odcinku od Olsztyna do Barczewa zostaną wybudowane praktycznie dwie nowe jezdnie. Natomiast na odcinku od Barczewa do Biskupca będzie do-

budowana druga jezdnia. Oba odcinki o długości ok. 30 kilometrów mają być gotowe w 2027 roku.

Natomiast w przyszłym roku ma być oddany do użytku 16-kilometrowy odcinek Borki Wielkie – Mrągowo. Wprowadzie zgodnie z harmonogramem inwestycja powinna zakończyć się pod koniec listopada tego roku, ale zdaniem GDDKiA droga będzie gotowa nieco później, bo w pierwszym półroczu 2024 roku.

Budowa S16 to jedna z dwóch wielkich inwestycji drogowych, obok S5, które zdecydowanie poprawią dostępność komunikacyjną regionu, jak też ułatwią życie mieszkańcom Warmii i Mazur. Obie inwestycje S5 i S16 znalazły się w Rządowym Programie Budowy Dróg Krajowych do 2030, co oznacza, że postrzegane są jako priorytetowe. Jednak sprawy S16 się śli-

maczą. Już ponad dwa lata drogowcy czekają na wydanie decyzji środowiskowej dla wybranego wariantu S16 od Mrągowa do Elku. Wydanie decyzji się opóźniało, bo drogowcy musieli sporządzić ujednoliconą wersję raportu oddziaływania na środowisko, bo było kilka aneksów do dokumentu. Potem trzeba było znowu przeprowadzić konsultacje społeczne, które zakończyły się niedawno, bo 23 maja. Iznany już ich wynik.

— Wypowiedziało się ok. tysiąc osób, zgłaszając uwagi i wnioski — mówi Justyna Januszewicz, rzecznik Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie. — Teraz są one analizowane.

Kiedy regionalny dyrektor ochrony środowiska może wydać decyzję? Jak powiedziała nam rzecznik RDOŚ w Olsztynie, będzie to nie wcześniej niż w dru-

gim półroczu tego roku, może we wrześniu. A to przecież nie kończy procedury, bo w przypadku pozytywnej decyzji będą odwołania od niej, bo nie wszystkim budowa porządnej, bezpiecznej drogi przez Mazury jest na rękę. I sprawa „szesnastki” znowu może ugrzęznąć w machinie urzędniczej na długie miesiące.

Chyba że Sejm szybko zajmie się rządowym projektem ustawy, który daje nadzieję, że ważne inwestycje przyspieszą, nie będą grzęzły w długiej procedurze administracyjnej. I to jest szansa na przyspieszenie budowy nowej S16 pomiędzy Elkiem a Mrągowem. Zapowiedź zmiany przepisów po raz pierwszy padła publicznie na VII Kongresie Przyszłości.

Jak tłumaczył na Kongresie Przyszłości prof. Norbert Maliszewski, szef Rządowego Centrum

Analiz, projekt ustawy daje możliwość realizacji inwestycji o charakterze strategicznym z pominięciem różnego rodzaju decyzji, a decyzje środowiskowe mają być ograniczone do minimum.

— Projekt ustawy mówi o priorytecie i znaczącym przyspieszeniu inwestycji o charakterze strategicznym, obronnym i w tym przypadku droga S16 jest taką strategiczną inwestycją — podkreśla Paweł Czerniak, doradca ministra infrastruktury. — S16 jest drogą rokadową, zapewnia szybki transport, możliwość przemieszczania się wojsk do wschodniej flanki NATO, też potencjalnego frontu z obwodem królewieckim, ale również ma znacznie strategiczne, gdy chodzi o kraje bałtyckie.

Projekt ustawy jest już w biurze legislacyjnym Sejmu. Kiedy trafi pod obrady? Tu mówi się o czerwcu.

Projekt zakłada, że dla wybranych inwestycji nie trzeba będzie uzyskiwać decyzji środowiskowych. Wystarczy postanowienie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, którego nie będzie można zaskarżyć. Będą tam też określone warunki, jakie ma spełnić inwestor, gdy chodzi o ochronę środowiska. Ma to przyspieszyć procedury. O tym, jakie inwestycje są strategiczne, będzie decydowała Rada Ministrów.

ŚWIAT I OKOLICE

W PARYŻU I BRUKSELI MOŻNA – W POLSCE NIE MOŻNA?

Takie oto proste porównanie. Otóż w Zgromadzeniu Narodowym, czyli „Sejmie” Francji działa speckomisa do zbada-

nia wpływów Rosji w tym kraju, w tym wśród polityków. Wzywa na przesłuchania nie tylko byłych, ale także obecnych parlamentarzystów. To jakoś nie przeszkadzało ani Brukseli, ani Waszyngtonowi, skądinąd permanentnie ruganego przez Macrona. Czyżby skądinąd to był pomysł na Amerykanów, a zwłaszcza ich ambasadorów? Nie słyszałem, aby ambasador USA w Paryżu wtrącał się w wewnętrzne sprawy tego kraju. Ambasador Brzeziń-

ski uważa, że jemu wolno więcej? W Parlamencie Europejskim działa speckomisa ds. „ingerencji zewnętrznych w procesy demokratyczne w UE” i krajach członkowskich Unii. Chodzi w dużej mierze o Rosję (choć żeby było jasne: nie tylko o Rosję). Na temat tej komisji mogę opowiedzieć wiele, bo jestem jej członkiem, a nawet jej koordynatorem za ramienia Europejskich Konserwatystów i Reformatorów. Muszę przyznać, że na szeregu

jej posiedzeniach czułem się niczym na sensacyjnym filmie: informacje o kupowaniu wpływów politycznych w różnych państwach na paru kontynentach, nawet z określonym „cennikiem” za te usługi, były porażające. Jednak również i ta komisja nie budziła żadnych negatywnych emocji i gniewnych reakcji Komisji Europejskiej, w tym belgijskiego komisarza Didiera Reyndersa. Skądinąd pamiętam – to przekleństwo dobrej pamięci! – jak ów komisarz miał duże trud-

ności z zaaprobowaniem jego kandydatury przez Parlament Europejski, bo był oskarżany przez prokuraturę swojego kraju w aferze korupcyjnej (w czasach gdy był ministrem spraw zagranicznych Królestwa Belgii, zbudowano za nieproporcjonalnie duże pieniądze ambasadę tego państwa w jednym z krajów afrykańskich). Byłoby dobrze, gdyby pan komisarz może jednak w tej sytuacji bardziej powściągliwie uczył innych praworządności.

W tej rubryce nie piszę – podkreślam raz jeszcze – nic o sprawach krajowych. Pokazałem tym razem tylko szerszy międzynarodowy kontekst struktur parlamentarnych badających w Europie wpływy Rosji. Warto czasem na spokojnie – ba, na zimno – porównać to, co się dzieje u naszych dalszych sąsiadów z tym, co u nas, i wyciągnąć wnioski, a nie pochopnie i emocjonalnie formułować oceny.

RYSZARD CZARNECKI

STWORZYLI WYJĄTKOWĄ WSPÓLNOTĘ

„Pieśń sławiąca Boga jest drogą, na której Chrystus ukazuje nam zbawienie” — pod takim hasłem odbywał się w parafii pod wezwaniem św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie XIV Festiwal Pieśni Religijnej dla Mieszkańców Żuław i Mierzei Wiślanej. W Festiwalu wzięło udział ponad 200 wykonawców, najmłodszy z nich miał 6, a najstarszy — 80 lat.

KAMILA
KORNACKA
k.kornacka@
dziennikelblaski.pl

Tegoroczny XIV już Festiwal zgromadził przede wszystkim artystów z całej diecezji elbląskiej oraz toruńskiej. Odbywał się on pod hasłem: „Pieśń sławiąca Boga jest drogą, na której Chrystus ukazuje nam zbawienie”. Benedykt XVI zalecał nam właśnie w takim duchu obcować z muzyką sakralną. W festiwalu tym wzięła udział rekordowa liczba zespołów (20) i solistów (18), co sprawiło, że wysławiało Boga w tym szczególnie podniosłym wydarzeniu ponad 200 wykonawców — relacjonuje ks. dr hab. Józef Kożuchowski, prof. Wyższego Seminarium Duchownego w Elblągu i WSSE w Gdańsku oraz proboszcz parafii pod wezwaniem św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie.

— Wszyscy obecni byli pod wrażeniem wysokiego poziomu artystycznego wykonywanych na cześć Boga i Maryi pieśni. Zaskoczyła też i ujęła z serca płynąca gościnność parafian, wykwinny poczęstunek, jaki przygotowali oraz znakomita organizacja tego kulturalno-religijnego przedsięwzięcia. Zachwylił także towarzyszący mu duch wiary i szczególnej wzajemnej życzliwości. Nie

foto: Mirosław Broda

wieć dziwnego, że uczestnicy Festiwalu poczuli się jedną wyjątkową wspólnotą — dodaje ksiądz Józef.

Jedną z uczestniczek Festiwalu była elblążanka Mia Piaskowska, którą zobaczyć mogliśmy w tegorocznej edycji programu The Voice Kids.

— Z prawdziwą radością po raz pierwszy wzięliśmy udział w Festiwalu. Przemilią atmosferę i otwartość parafian podczas tego wydarzenia będziemy bardzo długo wspominać. To okazja, aby śpiewać na chwałę Pana i czerpać wzorce z postawy wyjątkowej wspólnoty. Jesteśmy wdzięczni księdzu Józefowi Kożuchowskiemu za to, że z roku na rok wkłada tyle serca, żeby wszyscy tam obecni zbliżyli się do Boga. Dziękujemy i do zobaczenia za rok — mówi mama Mii, Malwina Piaskowska. Warto dodać, że to właśnie Mia

zajęła podczas Festiwalu pierwsze miejsce w kategorii dziecięcej.

— W tym roku tak ogromna liczba uczestników nas bardzo zaskoczyła, ale mimo to w radości i miłości modliliśmy się, chwalcąc Boga. Zaskoczył też nas bardzo różnorodny repertuar mimo religijnego charakteru wszystkich utworów, jak również bardzo szeroki przedział wiekowy uczestników — najmłodszy z nich miał zaledwie 6 lat, z kolei najstarszy — 80. Cały kameralny kościółek emanował jak zwykle cudowną energią, radością i przede wszystkim miłością do Boga i muzyki. Pyszny kapuśniaczek, przygotowany przez gościnnych parafian i smakowite ciasta umilały nam chwile, w których szanowne Jury oceniało festiwalowych wykonawców — przyznaje Iwona Kulińska-Barto-

siewicz, która na Festiwal do Kmiecina przyjechała z Morąga.

— Nasza schola dziecięca zajęła I miejsce, również taką samą lokatę uzyskała nasza Zosia w kategorii dorosłych solistów. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz nagrody książkowe. Dyplom oprawiony w ramę będzie doskonałą ozdobą salki parafialnej, w której mamy cotygodniowe próby. Będzie motywacją do dalszej regularnej pracy, ale też doskonałym dowodem na to, że szczerze śpiewanie na chwałę Bożą nigdy nie jest bezowocne i przynosi wiele radości na niejednej płaszczyźnie — podkreśla Edyta Kossak-Czarnecka, opiekunka scholi przy parafii św. Wojciecha w Prabutach.

I dodaje: — Festiwal odbywa się w urokliwej miejscowości, a przepiękny

Kościół dodaje wielkiego uroku temu wydarzeniu. Zostaliśmy miło przywitani, a miejscowi mieszkańcy przygotowali przepyszny poczęstunek. W przerwach dzieci z ogromną radością bawiły się na placu zabaw w sąsiedztwie Kościoła. Uważam, że należy promować tego typu wydarzenia i jest ich zdecydowanie za mało w naszej najbliższej okolicy. Serdecznie gratuluję zapału księdzu Józefowi, który podczas Festiwalu towarzyszył uczestnikom. Życzę jeszcze wielu takich festiwali!

— Jadąc do Kmiecina, nie wiedzieliśmy, czego się spodziewać. Nasz niepokój był jednak niepotrzebny — pięknym kmiecińskim kościółku zgromadzili się pasjonaci śpiewu i muzyki, aby razem chwalić Pana! Byliśmy zaskoczeni i wzruszeni piękną atmosferą i życzliwością wspól-

noty, która nie wyklucza, tylko wspiera, bez względu na wiek wykonawców czy rodzaj prezentowanej przez nich muzyki. Ujęła nas gościnność parafian i mieszkańców wsi — dziękujemy za pyszną zupę, ciasta (pleśniak rzadzi!) uśmiech i opiekę! Jesteśmy wdzięczni za zaproszenie i mamy nadzieję, że spotkamy się w przyszłym roku, aby razem śpiewać na Bożą chwałę — przyznają zgodnie Ewa Węgorzewska i Stanisław Kowalkowski, opiekunowie zespołu Archimini-Potomana-Zarepete-Czeremini-Kibiczenie z Rudzieni koło Iławy.

Wszystkim tym, którzy nie byli jeszcze w oddalonym od Elbląga o 24 kilometry Kmiecinie, polecamy odwiedzić tę niezwykle urokliwą wieś i zabytkowy XIV-wieczny kościół św. Królowej Jadwigi.

LEKARZE PRZEJĘLI MIASTO

Lekarze polskiego pochodzenia z całego świata zjechali do Olsztyna. W środę rozpoczął się XI Kongres Polonii Medycznej i IV Światowy Zjazd Lekarzy Polskich. Tego samego dnia prof. Maria Siemionow z USA otrzymała tytuł Doktora Honoris Causa UWM.

STANISŁAW
KRYŚCIŃSKI
s.kryscinski@
gazetaolsztynska.pl

Ostatni dzień maja był w Olsztynie jednym z najważniejszych dla środowiska naukowego, a w szczególności medycznego w tym roku. Swoje święto obchodził Uniwersytet Warmińsko-Mazurski. Spotkanie inauguracyjne mieli także uczestnicy światowych kongresów lekarskich, które rozpoczęły się w stolicy regionu.

Do Olsztyna przyjechało ponad 600 lekarzy polskiego pochodzenia z całego świata. Jednym z nich jest prof. Maria Siemionow, która w środę otrzymała tytuł Doktora Honoris Causa UWM w Olsztynie. Senat uniwersytetu uhonorował prof. Siemionow „za znaczny wkład w rozwój nauki polskiej i światowej w obszarach takich, jak chirurgia rekonstrukcyjna, medycyna regeneracyjna oraz transplantologia; wybitną działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i medyczną oraz niezwykłą życzliwość i stałą gotowość do pomagania innym”. Naukowiec polskiego pochodzenia w 2008 r. wykonała czwarty na świecie, a pierwszy w USA udany przeszczep twarzy.

— Przyjęcie przez prof. Marię Siemionow tytułu jest ogromnym zaszczytem i radością dla uczelni — stwierdził podczas uroczystości rektor prof. Jerzy Przyborowski.

Promotor tytułu doktora honoris causa nadanego prof. Marii Siemionow — prof. Dawid Larysz — podkreślił wagę jej dokonań. Przypominając operację, która na stałe zapisała się w dziejach światowej nauki, mówił także o jej etycznych uwarunkowaniach.

— Pani profesor była gotowa do tego zabiegu już w 2002 r., ale względy biurokratyczno-administracyjne jej przeszkodziły. Pomogła w tym zabiegu innym ośrodkom, a sama uzyskała pierwszy raz na świecie zgodę komisji

— Przyjęcie przez prof. Marię Siemionow tytułu jest ogromnym zaszczytem i radością dla uczelni — stwierdził podczas uroczystości rektor prof. Jerzy Przyborowski

bioetycznej na przeszczep twarzy — stwierdził promotor. — Dzięki trwającemu 22 godziny zabiegowi pacjentka uzyskała m.in. możliwość samodzielnego oddychania, jedzenia i mówienia — podkreślił.

Profesor Maria Siemionow w rozmowie z „Gazetą Olsztynską”, której udzieliła nam w przeddzień uhonorowania jej tytułem doktora honoris causa UWM w Olsztynie, podkreślała wagę pracy z młodym pokoleniem lekarzy. Pracująca na co dzień w USA naukowiec uważa, że przekazywanie umiejętności i doświadczenia jest jednym z głównych zadań w jej zawodzie.

— Moim najważniejszym osiągnięciem, poza tą sławną operacją twarzy i jej przeszczepem, jest to, że wykształciłam około 70 polskich młodych lekarzy i ponad 200 młodych specjalistów z chirurgii z całego świata. Oni są też ambasadami moich działań. To, co zostaje w drugich ludziach, jest moim zdaniem największym osiągnięciem — powiedziała nam prof. Maria Siemionow.

Prof. Maria Siemionow jest profesorem ortopedii i dyrektorem kształcenia mikrochirurgii na Uniwersytecie Illinois w Chicago. Specjalizuje się w mikrochirurgii, chirurgii ręki, chirurgii nerwów obwodowych i transplantologii. Jest pionierem opracowywanej nowej technologii tolerancji w transplantologii oraz terapii komórkowych regeneracji nerwów i mięśni.

W grudniu 2008 roku dokonała pierwszego w Stanach Zjednoczonych prawie całkowitego przeszczepu twarzy. Podczas 22-godzinnej operacji postrzelonej przez męża kobiecie przeszczepiono ok. 80 proc. twarzy pochodzącej od zmarłej dawczyni. Przeszczep połączono z rekonstrukcją twarzy razem ze strukturami kostnymi, chrzęstnymi i naczyniowymi.

Wspominając operację, profesor podkreśla, że jej pacjentka miała wcześniej aż 34 operacje rekonstrukcyjne, które w rezultacie nie odtworzyły twarzy ze względu na rozległe zniszczenie wszystkich elementów kostnych i skórnych.

— Brak było ust, powiek czy nosa. Nie mamy dodatkowych ust, powiek i nosa w naszym ciele, by je odtworzyć. W związku z tym możliwe jest tylko przeszczepienie ich od dawcy. Powrót po wielu latach do możliwości spojrzenia w lustro i zobaczenia twarzy ludzkiej jest ogromnym, wzruszającym momentem — mówi.

Dopełnieniem odbywających się w środę w południe uroczystości na UWM było Spotkanie Inauguracyjne XI Kongresu Polonii Medycznej i IV Światowego Zjazdu Lekarzy Polskich, które odbyło się po południu w Sali Kopernikowskiej Zamku Kapituły Warmińskiej w Olsztynie. Dzięki Kongresowi Olsztyn aż do niedzieli będzie światową stolicą lekarzy polskiego pochodzenia. Do stolicy regionu przyje-

chało ponad 600 osób ze wszystkich kontynentów. Wydarzenie nawiązuje do Roku Kopernikańskiego i tego, że Mikołaj Kopernik także był medykiem.

Utytułowana doktoratem honoris causa prof. Maria Siemionow jest Komitacie Naukowym Kongresu. Reprezentuje w nim Federację Polonijnych Organizacji Medycznych. Zaproszenie do Komitetu Naukowego przyjęli także m.in. prof. Teresa Whiteside z Uniwersytetu w Pittsburgu zajmująca się immunologią nowotworów, która zrewolucjonizowała leczenie onkologiczne w ostatniej dekadzie; prof. Paweł Kaliński z Roswell Park Comprehensive Cancer Centre — onkolog i immunolog zajmujący się modulacją odpowiedzi immunologicznej i jej integracją z klasycznymi metodami leczenia nowotworów: chirurgią, chemioterapią i radioterapią; prof. Marcin Mycko — szef

Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Medyczne UWM, neurolog zajmujący się rolą modulacji odpowiedzi immunologicznej w stwardnieniu rozsianym.

— Polscy lekarze pracują i odnoszą sukcesy na całym świecie, zatem do Olsztyna przyjechali najlepsi medycy z całej Europy, USA, Kanady, a nawet z dalekiej Australii. Ci, którzy na co dzień pracują w krajach spoza Unii Europejskiej, otrzymają wsparcie ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” — podkreśla Anna Lella, prezeska Warmińsko-Mazurskiej Izby Lekarskiej w Olsztynie, przewodnicząca komitetu organizacyjnego IV Światowego Zjazdu Lekarzy Polskich oraz XI Kongresu Polonii Medycznej.

REKLAMA

OKULARY KOREKCYJNE FIELMANN JUŻ ZA 89 ZŁ

Wybór spośród ponad 100 opravek

fielmann
twój optyk

Okulary korekcyjne są wyrobem medycznym służącym do korygowania wad wzroku. Podmiotem odpowiedzialnym za ofertę oraz reklamę jest Fielmann sp. z o.o. Producentem okularów jest Fielmann AG.

To jest wyrób medyczny. Używaj go zgodnie z instrukcją użytkowania.

OLSZTYN JEST BEZPIECZNIEJSZY OD ELBLĄGA

W Elblągu na 1000 mieszkańców przypada 24,6 przestępstw. W Olsztynie tylko 18,6. Najniebezpieczniejszym miastem powiatowym jest Nidzica. Tak wynika z rankingu najbardziej niebezpiecznych polskich miast.

Ranking najniebezpieczniejszych polskich miast opublikowany na portalu polskawliczbach.pl zawiera dane dotyczące liczby przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców. Jak przyznają autorzy tego opracowania, jest pewnym wyznacznikiem poziomu bezpieczeństwa w danym mieście, ale trzeba pamiętać, że wszystkie przestępstwa zostały potraktowane w tym zestawieniu jednakowo, niezależnie od rodzaju i szkodliwości społecznej.

— Wysoka pozycja miasta w tym rankingu z pewnością nie jest po-

wodem do zadowolenia, ale nie jest jednoznaczne z ogólnym poziomem bezpieczeństwa w tymże mieście. Drobne przestępstwa nie wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców tak samo jak poważne przestępstwa kryminalne. (...) Interpretując tabelę, warto również wziąć pod uwagę poziom wykrywalności – im wyższy poziom, tym wyższy będzie odczuwalny poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Pojedyncze przestępstwo może być zakwalifikowane jednocześnie do większej ilości kategorii – czytamy w opisie rankingu.

CO ZATEM WYNIKA Z PRZEDSTAWIONYCH DANYCH?

Otóż w pierwszej czwórce najbardziej niebezpiecznych miast znajdują się te położone na terenie województwa łódzkiego: Sieradz, Błaszki, Warta oraz Złoczew. Wszystkie te miasta odznaczają się przelicznikiem przestępstw na 1000 mieszkańców wynoszącym 88,7 oraz wykrywalnością przestępstwa 96 procent.

Co ważne, w pierwszej setce najbardziej niebezpiecznych miast w kraju nie ma żadnego z Warmii i Mazur. Naszą lokalną listę otwiera Elbląg (144. pozycja) ze wskaźnikiem przestępczości 24,6 i wykrywalnością

65 procent. Kolejne w zestawieniu są: Nidzica (23 i 74 procent), Morąg, Miłomłyn, Miłakowo i Ostróda (19,9 i 72 procent). Kolejny w zestawieniu Elk zaliczył stopień przestępczości 19,5 przy 83-procentowej wykrywalności. Wielbark, Pasym, Szczytno zanotowały wskaźnik przestępczości 19,2 i 74 procent wykrywalności.

Stolica regionu, Olsztyn, w tym zestawieniu znalazła się na 388. pozycji. W tym mieście stopień przestępstw wynosi 18,6 przy 64-procentowej wykrywalności.

Mówiąc o wykrywalności przestępstw dokonanych na Warmii i Mazurach w 2022 roku, warto przywołać policyjne dane. Jak wynika

z opracowania dotyczącego działalności policji w województwie warmińsko-mazurskim w minionym roku, „pion służby kryminalnej odnotował wzrost poziomu ogólnej wykrywalności przestępstw w 2022 roku (plus 2,8 procent do poziomu 75,4 procent), przy liczbie ponad 27 600 stwierdzonych przestępstw (rok wcześniej było to ponad 25 500 przestępstw)”.

— Jest to poziom wykrywalności, który Warmię i Mazury stawia powyżej średniej krajowej, a w niektórych kategoriach wykrywalności przestępstw region zajmuje czołowe miejsca, tak jak jest to w przypadku bójek i pobić, kradzieży

i zabójstw. Wykrywalność samej tylko przestępczości gospodarczej wzrosła o 10 procent, a w prowadzonych postępowaniach zostało zabezpieczone mienie o wartości ponad 18 500 000 zł. Tych zabezpieczeń dokonano na mieniu przestępców, z przeznaczeniem na poczet przyszłych kar i nawiązek. Dzięki skutecznym działaniom kryminalnych, wymierzonym w przestępczość narkotykową, zabezpieczonych zostało ponad 160 kg narkotyków. Dzięki policjantom z Warmii i Mazur nie trafiły one na czarny rynek — podsumowuje Zespół Prasowy Komendy Wojewódzkiej Polskiej w Olsztynie.

RAZ

JEŻELI NIE PREZYDENT, TO ZROBI TO WOJEWODA

Wojewoda warmińsko-mazurski Artur Chojecki chce, by Pomnik Wdzięczności

Armii Radzieckiej jak najszybciej zniknął z przestrzeni publicznej Olsztyna. Prezydent Olsztyna skarży

z kolei decyzję o usunięciu pomnika w WSA.

W rozmowie z dziennikarzami „Gazety Olsztyń-

skiej” wojewoda wielokrotnie podkreślał, że wydany przez niego w styczniu nakaz usunięcia pomnika

z centrum Olsztyna cały czas obowiązuje, a miasto jest zobowiązane do jego wykonania. Służby wojewody monitorują stan przygotowań do rozbiórki monumentu.

— Widzimy pewną opieszałość prezydenta w tej sprawie. To wymusza podjęcie pierwszych kroków administracyjnych, które doprowadzą do wydania decyzji zastępczą w tej sprawie. Jeżeli nie będzie radykalnej interwencji sądu, to „szubienice” znikną w tym roku z centrum Olsztyna — zapowiada wojewoda.

Przypomnijmy. Pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej w Olsztynie jest jednym z ostatnich tego typu monumentów w Polsce. Większość został już usunięta z przestrzeni publicznej i trafiła do muzeów albo na śmietnik w związku z przepisami ustawy o dekomunizacji. Ten w Olsztynie nie przetrwał, bo był wpisany do rejestru zabytków.

Zastosowanie przepisów ustawy o dekomunizacji stało się możliwe dopiero po decyzji ministra kultury i dziedzictwa narodowego o unieważnieniu wpisu pomnika na listę zabytków „ze względu na ważny interes kraju”. Od tej pory miasto stara się podważyć decyzje prowadzące do usunięcia pomnika. Zdaniem prezydenta Olsztyna Piotra Grzymowicza monument ma wielką wartość artystyczną, a po skutku

z niego sierpa i młota nie propaguje już komunizmu.

Teraz prezydent Olsztyna zaskarżył decyzję ministra, który odrzucił jego skargę na wydanie nakazu likwidacji pomnika do Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego. Bieg sprawy sądowej nie wstrzymuje jednak nakazu, któremu wojewoda warmińsko-mazurski jeszcze w styczniu nadał klauzulę natychmiastowej wykonalności.

— Zgodnie z przepisami regularnie sprawdzamy stan przygotowań miasta do wykonania nakazu i usunięcia pomnika z przestrzeni publicznej — przypomina Krzysztof Guzek, rzecznik prasowy wojewody warmińsko-mazurskiego.

Z informacji, do których dotarła „Gazeta Olsztyńska”, wynika, że przygotowania miasta do wykonania nakazu wojewody utknęły na etapie kompletowania dokumentacji potrzebnej do wydania zgody budowlanej na wykonanie prac przy demontażu pomnika.

STANISŁAW KRYŚCIŃSKI

Żywność pod lupą – jakość mikrobiologiczna i sensoryczna

Ekspert z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN organizują bezpłatne spotkanie brokerskie na temat mikrobiologicznej i sensorycznej oceny jakości żywności. Uczestnicy spotkania dowiedzą się czym jest jakość sensoryczna produktów, jak zorganizować laboratorium ocen sensorycznych w zakładach przemysłu rolno-spożywczego oraz jakie warunki powinny być spełnione, aby przeprowadzić ocenę sensoryczną żywności zgodnie ze standardizacją międzynarodową. Omówimy rolę mikroorganizmów w produkcji żywności, zarówno świadomie wprowadzanych przez człowieka jak i tych niepożądanych. Spotkanie odbędzie się 16 czerwca 2023 r. w siedzibie Instytutu przy ul. Tuwima 10 w Olsztynie.

Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie jest wiodącą jednostką naukową, prowadzącą działalność badawczo-rozwojową w obszarze badań żywności. Wszystko po to, by żywność na naszych stołach miała najwyższą jakość, a jednocześnie była smaczna.

Jakość żywności jest pojęciem kompleksowym i uważana jest za jeden z ważniejszych czynników decydujących o sukcesie produktu na rynku. Można ją scharakteryzować za pomocą takich kryteriów jak: skład chemiczny, cechy fizyczne, jakość mikrobiologiczna oraz właściwości biologiczne produktu: żywieniowe, prozdrowotne, funkcjonalne i inne.

Poza zasięgiem tych kryteriów jest jakość sensoryczna, czyli takie cechy jak wygląd, zapach, smak, tekstura, które są rejestrowane za pomocą zmysłów człowieka.

Ze względu na dużą konkurencję rynkową, producenci żywności systematycznie monitorują akceptowalność swoich produktów, poprzez przeprowa-

dzenie ocen konsumenckich. W badaniach konsumenckich respondenci wyrażają jedynie swój emocjonalny stosunek do produktów, co nie wystarcza do podejmowania ważnych decyzji biznesowych. Aby „odkryć” informacje zawarte w ocenach konsumenckich muszą być wykonane obiektywne badania sensoryczne, które prowadzone są w specjalistycznych laboratoriach, nazywanych często „laboratoriami nowej generacji”.

Analizy sensoryczne pozwalają ocenić wpływ różnych czynników takich jak surowiec, proces technologiczny, warunki przechowywania i inne na jakość sensoryczną produktów.

Łącząc oceny konsumenckie z sensorycznymi wynikami analizy sensorycznej możemy opracowywać „mapy preferencji sensorycznej” pozwalające na porównanie produktu własnego z konkurencyjnym, sprawdzenie dlaczego właśnie ten produkt jest wybierany przez konsumentów. Zanim jednak żywność trafi na stoły konsumentów

musimy mieć pewność, że jest bezpieczna dla zdrowia. Jednym z warunków jest jakość mikrobiologiczna produktów spożywczych. Pamiętajmy, że żywność jest idealnym środowiskiem rozwoju wielu mikroorganizmów, w tym chorobotwórczych (np. Salmonella, Listeria monocytogenes). Przedsiębiorstwa produkujące żywność zobowiązane są do przestrzegania ściśle określonych kryteriów bezpieczeństwa żywności jak i kryteriów higieny produkcji. Spełnianie wymogów zawartych w kryteriach ma zastosowanie w ciągu całego okresu przydatności do spożycia produktów.

W produkcji żywności występują też mikroorganizmy bardzo pożądane. To między innymi bakterie fermentacji mlekowej wykorzystywane w procesach fermentacji głównie surowców roślinnych oraz mleka. Dzięki nim otrzymujemy

Fot. Archiwum Instytutu PAN w Olsztynie

np. jogurt, sery, kiszoną kapustę, zakwas chlebowy. Bakterie te nadają produktom specyficzne cechy organoleptyczne, ale zwiększają również wartość odżywczą oraz przyswajalność składników mineralnych. Bardzo ważna jest też ich funkcja konserwująca oraz właściwości antibakteryjne ograniczające wzrost mikroflory niepożądaną. Poszukiwanie i izolacja szczepów bakterii fermentacji mlekowej o unikalnych cechach jest jednym z zadań laboratorium mikrobiologicznego naszego

Instytutu. Na spotkanie 16 czerwca zapraszamy przedsiębiorców z sektora przemysłu rolno-spożywczego. Spotkanie z ekspertami jest częścią projektu pn. „Centrum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Udział w spotkaniu jest bezpłatny, ale wymaga rejestracji. Szczegóły wydarzenia na stronie www.pan.olsztyn.pl.

PIENIĄDZE NIE KUPUJĄ RZECZY

Spraw radość sobie i bliskim dzięki pożyczce przez aplikację IKO:

- nawet do 24 rat
- dla tych, którzy nie skorzystali jeszcze z naszej pożyczki ani kredytu gotówkowego

RRSO 9,82%

RRSO – Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania dla przykładu reprezentatywnego. Udzielenie pożyczki zależy od posiadania zdolności kredytowej. Szczegóły, w tym Taryfa prowizji i opłat bankowych, dostępne są w placówkach banku i na pkobp.pl

www.pkobp.pl, infolinia: 800 302 302 brak opłat dla numerów krajowych na terenie kraju; w pozostałych przypadkach opłata zgodna z taryfą operatora, +48 81 535 60 60 opłata zgodna z taryfą operatora

Bank Polski
dzień dobry

TU RODZĄ SIĘ DZIECI, TU OSIEDLAJĄ SIĘ LUDZIE

Dosłownie na palcach jednej ręki można policzyć gminy i powiaty w naszym województwie, gdzie nie ubywa mieszkańców, do których też sprowadzają się nowi mieszkańcy. Jednak z roku na rok jest nas coraz mniej.

ANDRZEJ
MIELNICKI
a.mielnicki@
gazetaolsztynska.pl

Z mapy naszego województwa zniknęło ponad 8-tysięczne miasteczko. To nie wina kataklizmu czy innego nieszczęścia. Po prostu z rok na rok jest nas coraz mniej. Ubiegły rok znowu przyniósł spadek liczby mieszkańców Warmii i Mazur.

Według najnowszego raportu GUS na koniec 2022 roku województwo warmińsko-mazurskie liczyło 1 366 430 mieszkańców. To o 8,3 tys. osób mniej niż na koniec 2021.

Oczywiście podobnie dzieje się w innych regionach, bo w skali kraju liczna ludność zmalała o ponad 141 tys. osób. Największy wpływ miała na to bardzo niska liczba urodzeń i jednocześnie duża liczba zgonów (w 2022 roku w kraju urodziło się ok. 305 tys. dzieci, a zmarło aż 422 tys. osób). W konsekwencji przyrost naturalny

(różnica między liczbami urodzeń żywych i zgonów) był ujemny i wyniósł minus 143 tys. (w 2021 r. minus 188 tys.).

Te niekorzystne tendencje widać także na Warmii i Mazurach, bo w ubiegłym roku urodziło się w naszym województwie 9913 dzieci, a zmarło 16 134 osoby. Jednak do tego dochodzi jeszcze inny problem, jakim jest migracja ludności do innych regionów lub za granicę. A tempo ubytku ludności z tego powodu jest jednym z wyższych w kraju. I to już musi niepokoić. W ubiegłym roku saldo migracji wyniosło w regionie minus 2235 osób, co w przeliczeniu na 1000 ludności pokazuje, że gorszy wskaźnik miały tylko dwa województwa — lubelskie i świętokrzyskie.

Niestety nie jesteśmy Mazowszem, Małopolską, Wielkopolską i Dolnym Śląskiem, które przyciągają nowych mieszkańców i jako jedyne w kraju mają dodatnie saldo migracji.

Dwa nasze największe miasta, czyli Olsztyn i El-

Powiat olsztyński był jednym w regionie, który w 2022 roku zanotował dodatni bilans demograficzny

bląg, też straciły mieszkańców, odnotowując zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji. W Olsztynie urodziło się w ubiegłym roku 1358 dzieci, a zmarło 1829 osób. Toteż przyrost naturalny wyniósł minus 471 i do tego doszło ujemne saldo migracji minus 423.

Jednak na tej mapie depopulacji regionu są dwa wyjątki. To powiaty, które przyciągają nowych mieszkańców i dzięki temu zanotowały dodatnie saldo migracji. Pierwszy to powiat olsztyński, drugi to powiat

elcki, gdzie saldo migracji wyniosło plus 104 osoby, ale ze przyrost naturalny wyniósł minus 201, to w konsekwencji przełożyło się i tak na ujemny bilans demograficzny powiatu.

Co innego powiat olsztyński, gdzie przyjechało o 951 osób więcej, niż wyjechało, a przyrost naturalny wyniósł minus 453 osób. Dlatego powiat okazał się jedynym w regionie, który zyskał mieszkańców. Jest na demograficznym plusie.

— To dowodzi, że zarówno samorządy, jak i przedsiębiorcy w powie-

cie olsztyńskim stwarzają dobre warunki do życia. Są miejsca pracy, dobra infrastruktura, jak też dobra oferta edukacyjna i kulturalna, a do tego dochodzi jeszcze bliskość dużego miasta — zauważa Andrzej Abako, starosta olsztyński. — Dlatego ludzie chcą u nas mieszkać.

Ten sukces powiatu to oczywiście też w pewnym stopniu wynik procesu zwanego suburbanizacją, czyli przeprowadzki mieszkańców miast do pobliskich gmin w poszukiwaniu ciszy i spokoju, słowem innej jakości życia niż w mieście. Ale patrząc na Olsztyn, to także chyba efekt dużej aktywności deweloperów, którzy coraz częściej budują wokół miast i dzięki niższym cenom działek mogą zaoferować klientom niższe ceny mieszkań.

Dlatego podolsztyńskie gminy, jak np. Stawiguda (saldo migracji plus 405) i Dywity (saldo migracji plus 244) pęcznieją. Stawiguda jest tu też pewnym wyjątkiem, bo jako jedyna

z podolsztyńskich gmin zanotowała również dodatni przyrost naturalny, plus 58. Nie jest to jakieś wielkie zaskoczenie, bo tak było też w ostatnich kilku latach. Stawiguda nie jest jednak rodzynkiem w regionie, bo są jeszcze dwie gminy, gdzie przyrost naturalny, jak też saldo migracji są dodatnie. To Lubawa i gm. Szczytno, gdzie przyrost naturalny wyniósł plus 6, a saldo migracji plus 105.

Czemu przypisać ten boom demograficzny w gminie? To, że rodzą się tu dzieci, ludzie osiedlają się w gminie?

— Widocznie nasza gmina im się podoba, skoro kupują działki, stawiają domy, ale my też rozwijamy infrastrukturę, żeby im to ułatwić, zapewnić dobre warunki do życia — mówi Sławomir Wojciechowski, wójt gminy Szczytno. — Ajak są nowi mieszkańcy, to też dzieci jest więcej.

Najwyraźniej gmina Szczytno bardzo się podobą ludziom, skoro wydawanych jest tu rocznie ok. 400 warunków zabudowy.

SĄD ZADECYDUJE, CZY W BARTOSZYCACH ODBĘDZIE SIĘ REFERENDUM

Kwestia organizacji w Bartoszycach referendum ws. odwołania burmistrza ze stanowiska nadal nie została ostatecznie rozstrzygnięta. Do sądu trafiła bowiem skarga na decyzję komisarza wyborczego.

Przypomnijmy, że grupa referendalna musiała zebrać zgodnie z prawem podpisy 10 procent uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. W przypadku Bartoszczyk było to 1770 osób.

Ich zbieranie trwało do 11 kwietnia. Inicjatorom uda-

ło się złożyć do Krajowego Biura Wyborczego Delegatura w Elblągu ponad 1900 podpisów pod wnioskiem o przeprowadzenie referendum ws. odwołania burmistrza Bartoszczyk przed upływem kadencji. Potem nastąpiła ich weryfikacja. Odbываła się w nerwowej

atmosferze. Inicjatorzy referendum byli pełni podejrzeń. — Gdy poprzednio pełnomocnik ustnie wyraziła chęć uczestniczenia w sprawdzaniu głosów, odmówiono jej, zapewniając, że urzędnicy potrzebują spokoju przy weryfikacji. Zapewniono także o dodat-

kowej weryfikacji po błędach stwierdzonych przez pełnomocnika, a teraz znaleziono kolejne podstawy, aby referendum obalić. Wyczuwamy, że jest taki kierunek. Nie poddamy się i sprawdzimy! Nie pozwolimy, by praca wielu osób poszła na marne... — można było przeczytać na profilu Referendum 2023 Bartoszczyk pod datą 20 kwietnia.

— Cały czas jesteśmy na etapie weryfikacji podpisów mieszkańców. Komisarz Wyborczy wystąpił do Państwowej Komisji Wyborczej z prośbą o interpretację pewnych wątpliwości, które pojawiły się na etapie weryfikacji. Musimy poczekać na stanowisko PKW i rozwiązanie wątpliwości dotyczących zapisów w uchwałach PKW, w ustawie o ewidencji ludności i kodeksie wyborczym. Na tę chwilę nie chciałabym podawać informacji na temat zweryfikowanych podpisów, bo nie chciałabym wprowadzać opinii publicznej w błąd. Bardzo proszę wszystkich zainte-

resowanych o cierpliwość — wyjaśniała i uspokajała Ewelina Paszko, dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Elblągu.

Ostatecznie oficjalnie decyzji Komisarza Wyborczego dotyczącej referendum dowiedzieliśmy się w piątek 5 maja.

— Komisarz postanowił o odrzuceniu wniosku mieszkańców Miasta Bartoszczyk z powodu stwierdzenia niedającego się usunąć uchybienia wniosku, polegającego na zebraniu niewystarczającej ilości prawidłowo złożonych podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia przedmiotowego referendum — poinformowała wtedy Marzena Matczuk, starszy specjalista Krajowego Biura Wyborczego delegatura w Elblągu.

Wtedy inicjatorzy referendum zapowiedzieli skierowanie sprawy do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. — Odrzucone głosy poparcia rzutujące na negatywne postanowienie

ws. organizacji referendum dotyczą adresu! Mimo że głos poparcia został udzielony przez osobę mającą prawo wyborcze w Bartoszycach oraz płacącą tu podatki, to został odrzucony. Inne błędy nie miały wpływu na wynik postanowienia! Także głosów mieszkańców chcących referendum było więcej niż wymagana liczba. Czerwona kartka w kierunku wóldarza miasta została podniesiona! Nie poddamy się i idziemy dalej po swoje! WSA to kolejny krok! — poinformowali w mediach społecznościowych.

30 maja, a więc dzień przed ostatecznym terminem, do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie została złożona skarga na postanowienie o odmowie referendum. A to oznacza, że o tym, czy w Bartoszycach odbędzie się głosowanie w sprawie odwołania burmistrza ze stanowiska przed końcem kadencji, zadecyduje sąd.

RAZ

REKLAMA

przetarg

Burmistrz Miasta Kętrzyn

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż działek gruntu
nr 9/5 (pow. 1,6745 ha, księga wieczysta 0L1K/00042622/1)
i nr 10/3 (pow. 0,2198 ha, księga wieczysta 0L1K/00013697/5)

o łącznej powierzchni 1,8943 ha, położonych w obrębie 4 miasta Kętrzyn, przy ul. Bałtyckiej, przeznaczonych na realizację usług, przemysłu i składów. Cena wywoławcza 850 000,00 zł, wadium 42 500,00 zł.

Do ceny sprzedaży ustalonej w drodze przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%.

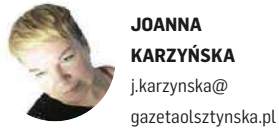
Przetarg odbędzie się w dniu 14 września 2023 r. o godz. 9.00 w Urzędzie Miasta w Kętrzynie przy ul. Wojska Polskiego 11, sala nr 108.

Wadium należy wносить przelewem na konto bankowe Urzędu Miasta w Kętrzynie nr 94 1240 5598 1111 0000 5032 0624 w terminie do 8 września 2023 r., przy czym za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu wymaganej kwoty na wskazany rachunek bankowy. Wpłacając wadium, należy podać imię i nazwisko osoby przystępującej do przetargu oraz określić jednoznacznie przedmiot przetargu. Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń na II piętrze Urzędu Miasta w Kętrzynie, ul. Wojska Polskiego 11, ponadto ogłoszenie zostało opublikowane na stronie internetowej Urzędu Miasta w Kętrzynie <http://www.miaستoketrzyn.pl> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.miaستoketrzyn.pl>. Bliższych informacji w sprawie przetargu udziela Wydział Zarządzania Majątkiem, Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta w Kętrzynie, ul. Wojska Polskiego 11, pokój nr 202, tel. 89 752-05-43.

5723kewk-a-M

NIE BÓJMY SIĘ PROSIĆ O POMOC

Kryzys może przydarzyć się każdemu, jest on zjawiskiem wpisanym w ludzką egzystencję. Nerozwiązany kryzys może wywołać kolejne negatywne konsekwencje. Jeśli doświadczasz sytuacji silnego przeciążenia, poczucia utraty kontroli nad własnym życiem lub doświadczasz przemocy, w OIK możesz otrzymać pomoc. O formach pomocy rozmawiamy z Moniką Pych – starszym pracownikiem socjalnym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie.

JOANNA
KARZYŃSKA
j.karzyńska@
gazetaolsztynska.pl

— Jakie formy pomocy oferuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej?

— Ośrodek Interwencji Kryzysowej został utworzony z myślą o pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Stąd też w placówce znajduje się pokój hostelowy, z którego do 2017 roku korzystały osoby doświadczające przemocy w rodzinie często znieleńmi dziećmi. Zmiany wprowadzone w ustawie dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają „ludzką twarz”. To osoba stosująca przemoc jest zobowiązana do opuszczenia domu, mieszkania, rodziny. OIK to placówka, w której można otrzymać wsparcie psychiczne, skorzystać z poradnictwa specjalistycznego, terapii małżeńskiej, indywidualnej i szeroko rozumianej pomocy socjalnej.

— Interwencja kryzysowa do kogo jest adresowana?

— Interwencja kryzysowa adresowana jest do osób znajdujących się w kryzysie psychicznym spowodowanym różnorodnymi problemami życiowymi (uzależnienia, kryzysy małżeńskie, brak pracy, samotność i inne).

— Jak wygląda proces nawiązania kontaktu? Gdyby np. któryś z mieszkańców zdecydował się skorzystać z pomocy, w jaki sposób powinien zgłosić się do Ośrodka? Przyjść, zadzwonić?

— Do OIK można zgłosić się bezpośrednio od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30-14:30 lub dzwoniąc pod numer telefonu 89 624 35 83 lub 519 124 411.

— Jak przebiega kontakt? Pierwsze spotkanie i co dalej? Jak często klient przychodzi później do Ośrodka?

— Pierwszy kontakt z klientem to przede wszystkim zadbanie o właściwą, dobrą atmosf-

re w relacjach klient-pracownik OIK, a następnie zdiagnozowanie problemu i ustalenie sposobu pomocy w rozwiązaniu problemu, z którym zgłosił się klient. Kiedy problemów jest więcej niż jeden, wówczas ustalamy ważność i kolejność ich rozwiązania z osobą, która zgłosiła się do placówki. Częstotliwość i ilość spotkań jest sprawą indywidualną, dostosowaną do potrzeb każdego człowieka, który zgłosił się do OIK.

— Czym w praktyce jest interwencja kryzysowa?

— Interwencja kryzysowa to specjalistyczna pomoc w rozwiązywaniu problemów osoby przy jednoczesnym wzmocnieniu psychicznym, tak aby miała moc sprawczą „iść dalej” i rozwiązywać samodzielnie lub przy niewielkim wsparciu bieżące problemy.

— Skoncentrujemy się tylko na płaszczyźnie psychologicznej interwencji. Czym różni się od psychoterapii?

— Interwencja kryzysowa jest krótkotrwałym procesem skoncentrowanym na rozwiązywaniu problemu, z którym zgłasza się osoba.

— Ośrodek Interwencji kryzysowej najczęściej kojarzony jest z pomocą ofiarom przemocy. Chciałbym zapytać, czy młodzi ludzie – myślę tutaj głównie o osobach pełnoletnich, jednak uczących się i niepracujących jeszcze – często pojawiają się w Ośrodku? Co najczęściej ich sprowadza?

— Do OIK zgłaszają się młodzi ludzie: zarówno nieletni, jak i pełnoletni uczący się. Są to osoby z problemami uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych. To nie oni, ale ich rodzice szukają dla nich pomocy specjalistycznej. Po wstępnej, a następnie specjalistycznej diagnozie osoby te motywowane są do leczenia odwykowego w przychodniach lub ośrodkach terapii uzależnień na terenie naszego województwa i nie tylko. Młodzi ludzie uzależnieni od środków psychoaktywnych najczęściej kierowani są do ośrodków „Karan”, a to dlatego, że placówki te mają bardzo wysoki wskaźnik osób, które kończą terapię. Współpracujemy także z innymi placówkami terapeutycznymi, np. prywat-

nymi. O wyborze placówki decyduje młody człowiek i jego rodzice.

— Czy do Ośrodka Interwencji Kryzysowej mogą zgłaszać się wszystkie osoby – niezależnie od miejsca stałego zamieszkania – czy też tylko rodowici mieszkańcy powiatu szczytyńskiego?

— Ośrodek jest placówką dla mieszkańców naszego powiatu, ale mogą z niego skorzystać osoby przebywające na naszym terenie, a także osoby z innych powiatów za zgodą dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie.

— Czy wszystkie formy pomocy udzielanej przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej są bezpłatne?

— Wszystkie formy pomocy udzielanej przez OIK są bezpłatne z wyjątkiem pobytu osób doświadczających przemocy w rodzinie, które są umieszczane w pokoju hostelowym. Wyjątkiem są te osoby, które mają niskie dochody finansowe – wówczas opłaty za ich pobyt ponoszą właściwe ośrodki pomocy społecznej.

— Pod jakim numerem telefonu i gdzie osoby potrzebujące mogą szukać pomocy?

— Zapraszamy do OIK osoby, które będą potrzebowały specjalistycznej pomocy. Prosimy o kontakt telefoniczny lub bezpośredni. Nasz adres: Szczytno ul. M. Skłodowskiej 3/26.

— Dziękuję za poświęcony czas, Mamy nadzieję, iż udało nam się przybliżyć czytelnikom charakter pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

— Dodam, że w OIK funkcjonują od wielu lat dwie grupy wsparcia. Jedną z nich to interdyscyplinarna grupa wsparcia osób, które ukończyły terapię uzależnień, a druga to grupa hagioterapii, czyli terapii duchowej. Opiekunem tych grup jest pracownik OIK. Efekty pracy OIK są podyktowane wieloma czynnikami, w tym dobrą i bardzo dobrą współpracą z sądem, Policją, prokuraturą ośrodkami terapii uzależnień, przychodnią terapii uzależnień, placówkami oświaty, ośrodkami pomocy społecznej, zespołami interdyscyplinarnymi, Powiatowym Urzędem Pracy, zakładami pracy, kościołami i innymi w zależności od potrzeb. Do upowszechniania pra-

cy OIK służą nam ulotki, informacje na stronie internetowej PCPR Szczytno, spotkania pracownika OIK z młodzieżą placówek oświaty, uczestnikami klubów seniora, a także naraady organizowane przez PCPR z przedstawicielami różnych instytucji zajmujących się problemami rodzin powiatu szczytyńskiego.

INTERWENCJA
KRYZYSOWA
WYRÓŻNIANA JEST
NAJCZĘŚCIEJ JAKO
JEDNA Z FORM POMOCY
PSYCHOLOGICZNEJ.
JEJ ZAKRES JEST
JEDNAK SZERSZY
I OBEJMUJE KAŻDĄ
POMOC UDZIELANĄ
OSOBOM ZNAJDUJĄCYM
SIĘ W STANIE KRYZYSU
(LUB NIM ZAGROŻONA).
OPRÓCZ WSPARCIA
PSYCHOLOGICZNEGO
MOŻE TO BYĆ TAKŻE
POMOC MEDYCZNA,
PRAWNA CZY SOCJALNA.

Posiadanie wiedzy na temat interwencji kryzysowej i tego, gdzie można otrzymać bezpłatną pomoc w sytuacji doświadczenia kryzysu, ma ogromną wartość. Zapewnia nam m.in.: poczucie bezpieczeństwa, szansę na otrzymanie specjalistycznej i natychmiastowej pomocy, szybsze i skuteczniejsze poradzenie sobie z sytuacją kryzysu, sposobność do nabycia nowych sposobów radzenia sobie czy możliwość adekwatnej i skutecznej pomocy innym. Nigdy nie wiadomo, kiedy taka wiedza może nam się przydać. Nie bójmy się prosić o pomoc i korzystać z takich miejsc, jak ośrodki interwencji kryzysowej czy inne placówki związane ze zdrowiem psychicznym. Nasze zdrowie jest ważne, a takie miejsca są po to, żeby nam pomóc o nie dbać. Listę Ośrodków Interwencji Kryzysowej znajdziecie Państwo na stronie: <http://www.oik.org.pl/>

PRZERWAĆ KOSZMAR I ZACZAĆ ŻYĆ NORMALNIE

Przemoc wobec kobiet jest niestety częstym zjawiskiem. Dochodzi do niej nie tylko w rodzinach patologicznych, ale we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia i sytuacji materialnej. Rozmawialiśmy z kobietami, którym udało się wyrwać z domowego piekła. Opowiedziały nam o swoich przeżyciach i trudnej drodze „powrotu do normalności”.

JOANNA
KARZYŃSKA
j.karzyńska@
gazetaolsztynska.pl

Coraz częściej kobiety są ofiarami przemocy – zarówno psychicznej i seksualnej, jak również fizycznej. Zjawisko jest na tyle powszechne, że można o nim mówić jako o problemie globalnym. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) ofiarami przemocy jest już ponad jedna trzecia kobiet na całym świecie. Przemoc może dotknąć każdą kobietę – bez względu na status społeczny, wiek i wykształcenie. Oprawcami najczęściej są własni mężowie lub partnerzy, którzy swoją agresję wyładowują bez konkretnego powodu. Skrzywdzone i pobite ofiary często zmagają się nie tylko z problemami zdrowotnymi, ale również z zaburzeniami psychicznymi, stresem oraz depresją.

BIŁ NAS, WYZYWAŁ...

Pani Krystyna ma dziś 61 lat. W rodzinnym domu było biednie, ale zawsze czysto, jedzenia nie brakowało, a przede wszystkim dom rodzinny był pełniony miłością. Rodzice się bardzo kochali, szanowali, a w trudnych chwilach byli dla siebie ogromnym wsparciem. To właśnie był ideał rodziny, o jakim pani Krystyna zawsze marzyła. I taką rodzinę w przyszłości chciała stworzyć.

— Nie wszystko układa się nam tak, jak byśmy tego chcieli, bo życie szykuje nam wiele różnych niespodzianek — rozpoczyna swoją opowieść pani Krystyna. — Kiedy człowiek dorasta, marzy o dobrej pracy, wielkiej miłości i szczęśliwej rodzinie. Marzenia nie zawsze się ziszczają, ale każdy z nas pragnie się do nich przybliżyć. Tylko czasem droga

Z opublikowanych przez policję danych wynika, że w roku 2020 odnotowano 164 065 przypadków przemocy w rodzinie: 57 760 przypadków przemocy fizycznej, 81 344 – psychicznej, 1 163 – seksualnej, 1 813 – ekonomicznej oraz 21 985 przypadki innego rodzaju przemocy.

życia jest bardzo wyboista i trudna. Przekonałam się o tym na własnej skórze dość boleśnie.

Od młodych lat kobieta pracowała ciężko fizycznie; męża poznała podczas jednej z zabaw zakładowych. Zakochali się w sobie i pobrali. Na świat przyszła trójka dzieci. I, jak często bywa, pierwsze lata wspólnego życia może zaliczyć do szczęśliwych. Potem jednak mąż zaczął nadużywać alkoholu i stosować przemoc fizyczną.

— Trudno było mi przyznać się przed sobą samą, że mąż jest po prostu alkoholikiem — mówi. — Początkowo wszystko ukrywałam, udawałam przed dziećmi, rodziną i znajomymi, że jesteśmy wspaniałą rodziną, a siniaki na twarzy pochodzą z mojej nieuwagi. Kiedy tylko mąż przez kilka dni nie pił, wierzyłam, że będzie dobrze...

Niestety, chwile spokoju i miłości były coraz krótsze. Przez wiele lat żyliśmy w tym koszmarze. Rodzice

DZIECI ŻYŁY W CIĄGŁYM STRACHU. BAŁY SIĘ KOLEJNYCH AWANTUR W DOMU; KIEDY MĄŻ WRACAŁ DO DOMU PIJANY, SZYBKO KŁADŁY SIĘ SPAĆ, BY GO NIE ZDENERWOWAĆ.

pomagali mi wychować dzieci, bo ja musiałam zarobić na życie. Mój mąż pił, bił i wyzywał. Taka ge-

henna trwała kilkanaście lat. Dzieci żyły w ciągłym strachu. Bały się kolejnych awantur w domu, kiedy

mąż wracał do domu pijany, szybko kładły się spać, by go nie zdenerwować. Nie miały możliwości przeprowadzać znajomych, bo pijany ojciec potrafił wygnać z domu ich gości.

Pani Krystyna i jej dzieci żyły w ciągłym strachu, czy ojciec urządzi awanturę, czy będzie tylko krzyczał, czy też od wyzwisk przejdzie do rękoczynów. Z czasem coraz częściej ojciec wyładowywał złość też na dzieciach. Potrafił uderzyć dzieci, zabronić im jeść czy też połamać im zabawki.

— Kiedyś się zdenerwowałam, że zrobiłam mu nie taką herbatę, jak lubił, złapał za szklankę i rzucił nią w moim kierunku — wspomina. — Zamarłam, bo szklanka trafiła mnie w głowę. Na szczęście herbata nie była gorąca, ale to był moment, w którym zrozumiałam, że muszę odejść od tego człowieka, bo zrobi kiedyś krzywdę mi lub dzieciom. Po latach dawania mężowi wielokrotnie szans podjęłam ostateczną decyzję. Rozwód i orzecznictwo przez sąd eksmisja męża były już tylko formalnością. Gdyby nie dzieci, pewnie wciąż bym się wahała... Ale ich lzy, nieprzespane noce i lęk przed pijanym ojcem pozbały mnie już jakichkolwiek uczuć do tego człowieka.

Lata życia w nerwach i w ciągłym stresie odbiły się bardzo na zdrowiu kobiety. Po jednej z domowych awantur, jeszcze w trakcie rozwodu, pani Krystyna przeszła udar. Lekarzom ledwie udało się ją uratować. Przeszła na rentę. Kiedy w domu została sama z dziećmi, uwierzyła, że koszmar się skończył. Było trudno, ale nie załamała się. Miała dzieci, które jej bardzo potrzebowały. To dla nich każdego dnia wstawiała z łóżka i walczyła z niepełnosprawnością.

— Na szczęście miałam oparcie w dzieciach. Są moją dumą — mówi. — To

dzięki nim przetrwałam trudne chwile i postanowiłam zmienić nasze życie. Dziś już nie boję się, że pijany mąż wróci i będzie krzyczał czy bił. Zasiępiam spokojna, a budzę się z nową energią. Żałuję, że tak długo trwałam w tym koszmarze, trzeba było odejść wcześniej. Mam nadzieję, że przede mną jeszcze wiele pięknych lat. Nie zaufam jednak już żadnemu mężczyźnie. Teraz najważniejsze jest dla mnie szczęście dzieci i wnuczki, spokój i czas na spełnianie marzeń.

ZA ZDROŚĆ ZNISZCZYŁA ICH MIŁOŚĆ

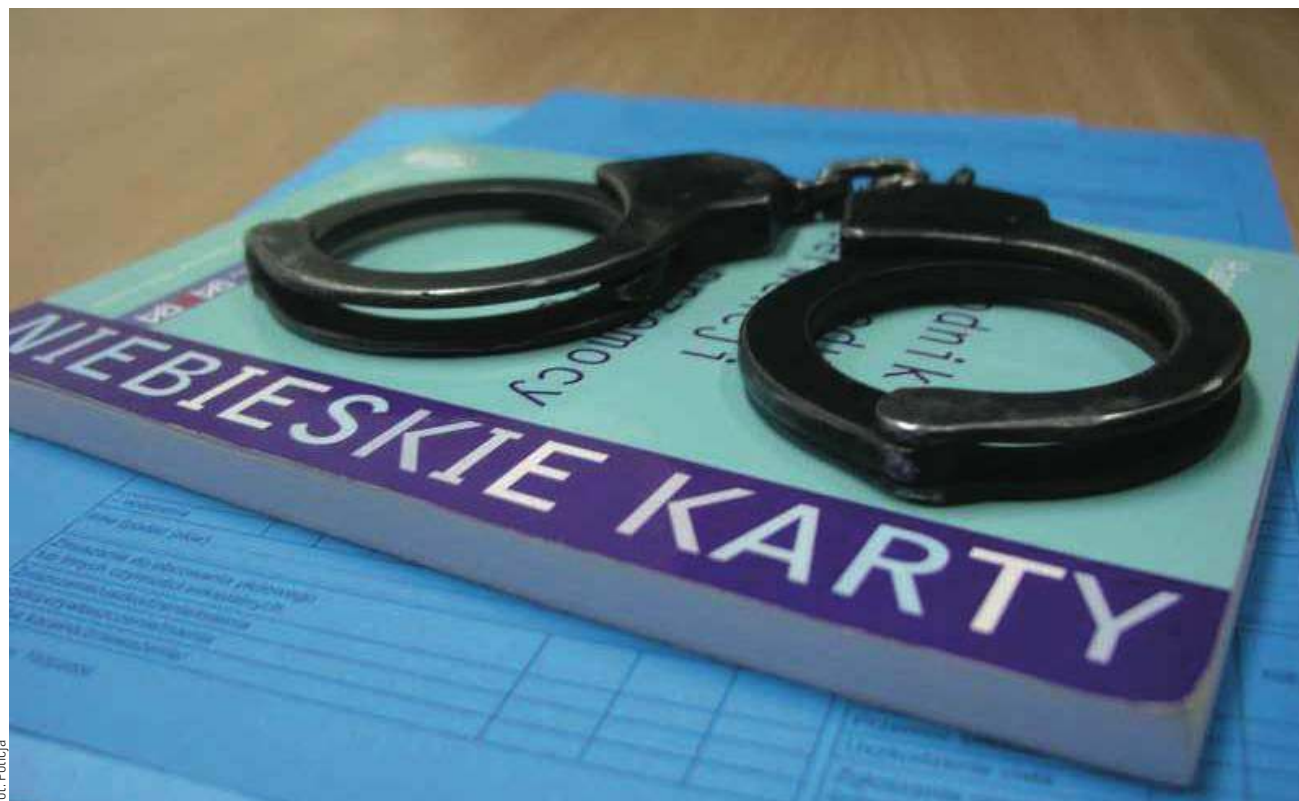
Ewelina wyszła za mąż z wielkiej miłości. Miała 20 lat, a jej narzeczony był o 8 lat starszy. Imponowało jej, że jest bardzo męski, szarmancki, ma swoją firmę i mieszkanie. Po 6 miesiącach znajomości się oświadczył, po roku byli już małżeństwem.

— Kiedy się poznaliśmy, podobało mi się w nim wszystko: wygląd, charakter, osobowość. Nie przeszkadzało mi, że jest dużo starszy — opowiada Ewelina. — Traktował mnie jak księżniczkę, obсыpywał prezentami, nosił na rękach, przynosił kwiaty bez żadnej okazji, zapraszał na kolacje, wycieczki. Kiedy się pobraliśmy, zapowiedział, że nie będę pracować, bo on chce mieć kobietę w domu. Byłam szczęśliwa, bo wydawało mi się, że nasza miłość jest jak z bajki i czeka nas cudowne życie.

Początkowo wszystko było cudownie, jednak z każdym miesiącem dziewczyna czuła się samotna, bo mąż dość późno wracał do domu. Kiedy w weekendy chciała spotkać się ze znajomymi lub iść na imprezę, mąż był przeciwny. Mówił, że chce przebywać tylko z nią.

— Po jakimś roku miałam dość siedzenia w domu. Kilka razy wyszłam sama z koleżankami na spotkanie, ale kiedy mąż się o tym dowiedział, rozłożył się — wspomina. — Zaczął zarzucać mi, że go zdradzam... Rozpłakałam się, zapewniałam go, że go kocham, że nigdy by go nie zdradziła, ale potrzebuję towarzystwa. Zapewniłam go, że już bez niego nigdzie nie wyjdę.

Przez kilka tygodni małżeństwo znów przeżywało

Przemoc może pojawić się w każdym domu; nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a ofiarami przemocy w rodzinie bywają zarówno mieszkańcy w dużych miastach, jak i mniejszych miejscowościach czy wsiach.

SIEDZIAŁAM ZAMKNIĘTA W ŻŁOTEJ KLATCE I NIE WIDZIAŁAM JUŻ SENSU ŻYCIA ANI NADZIEI, ŻE COS SIĘ ZMIENI. DOSZŁO DO TEGO, ŻE MOJA OBOJĘTNOŚĆ GO JESZCZE BARDZIEJ DRAŻNIŁA. POTRAFIŁ ZŁAPAĆ MNIE ZA SZYJĘ I DUSIĆ. MÓWIŁ, ŻE NIE POZWOLI MI ODEJŚĆ, BO ALBO BĘDĘ JEGO, ALBO MNIE ZABIJE.

wspaniałe chwile. Niestety, kiedy Ewelina spóźniła się któregoś dnia do domu, mąż był zły. Znów zaczęły się zarzuty, posądzanie o zdradę.

— Zabrał mi kartę do bankomatu — opowiada. — Zostałam bez żadnych środków finansowych. Nie zarabiałam, nie miałam żadnych pieniędzy odłożonych, więc byłam zdana na męża. To on robił zakupy, a ja siedziałam całymi dniami w domu. Na szczęście był internet. Odnowiłam kilka znajomości i chociaż na portalach społecznościowych mogłam porozmawiać ze znajomymi. Niestety, Jarek zauważył, że często używam telefonu. Sprawdział mi telefon, e-maile, sprawdzał historię przeglądarki internetowej. Dzwonił do mnie z pracy co chwila i wypytawał, co robię, kto się ze mną kontaktował. Nie mo-

głam utrzymywać kontaktów z nikim, na początku byli to tylko znajomi płci męskiej, potem wybierał mi koleżanki, z którymi mogłam się kontaktować. Były to tylko dziewczyny z naszego wspólnego towarzystwa, które są już mężatkami i które on dobrze zna. Robił mi regularnie awantury o wszystko, np. jak przypominał mu się, że na weselu kuzyna rok wcześniej tańczyłam z kolegą, z którym on zabronił mi tańczyć. Wypominał mi każdy drobiazg, spotkanie, taniec. Wszędzie widział zdradę.

Kamila próbowała wszystkiego: tłumaczyła, płakała, prosiła, krzyczała, nawet przez jakiś czas starała się być taka jak on — robiła mu afery o każdą najmniejszą głupotę, wymyślała, że jest zazdrosna i robiła afery, żeby zrozumiał, jak to boli. Niestety

nigdy nie zrozumiał. A ona tylko coraz bardziej pogłębiała się w depresję.

— Nawet mój smutek odbierał po swojemu. Zarzucał mi, że tęsknię za swoim kochaniem — wspomina. — Pewnego dnia zaproponowałam, że pójdziemy na terapię, bo ja już tak żyć nie chcę. Miałam myśli samobójcze. Oczywiście mąż zareagował złością i po raz pierwszy mnie uderzył. Potem było już coraz gorzej. Siedziałam zamknięta w złotej klatce i nie widziałam już sensu życia ani nadziei, że coś się zmieni. Doszło do tego, że moja obojętność go jeszcze bardziej drażniła. Potrafił złapać mnie za szyję i dusić. Mówił, że nie pozwoli mi odejść, bo albo będę jego, albo mnie zabije.

Przypadek sprawił, że Ewelina uwolniła się od swojego męża. Odwiedził ją jej brat zmartwiony długim brakiem kontaktu. Kiedy ją zobaczył, od razu zrozumiał, że w małżeństwie dzieje się coś strasznego. Dziewczyna z płaczem opowiedziała, co się dzieje w ich domu. Brat natychmiast spakował kilka rzeczy i zabrał ją do domu. Zgłosili też sprawę przemocy na policję.

— Mój były już mąż długo jeszcze mnie nęczył, groził, wyzywał, czasem prosił o wybaczenie — mówi. — Wkońcu dostał zakaz zbliżania się do mnie i wyrok w zawieszeniu. Poczuliśmy się wolna, ale choć

minęły już prawie 4 lata, to wciąż sama boję się wyjść na ulicę. Wzakupach, w załatwianiu jakichkolwiek formalności towarzyszą mi rodzice, brat lub znajomi. Ciągłe wydaje mi się, że były mąż gdzieś się czai i spełni swoją groźbę. Uczęszczam na terapię, trudno mi zapomnieć o tym wszystkim.

SŁOWA TEŻ RANIA

Joanna pochodzi z małej miejscowości. W rodzinnym domu była bieda i przemoc, więc kiedy po skończeniu szkoły zawodowej znalazła pracę w Olsztynie, była szczęśliwa. Uważała, że czeka ją nowy etap życia.

— Duże miasto i duże możliwości: tak wtedy myślałam — opowiada. — Zaczęłam pracować w dużym markecie i zamieszkałam na stacji. Po kilku miesiącach miałam grupę znajomych, a nawet poznałam chłopaka, o którym myślałam, że jest miłością mojego życia. Kiedy zaszłam w ciążę, wyobrażałam sobie, że stworzymy prawdziwą rodzinę, o jakiej zawsze marzyłam.

Niestety, chłopak Joanny nie spieszył się z oświadczeniami ani ślubem. Gdy na świecie pojawił się ich syn, coraz częściej znikał wieczorami. Nie interesował się sprawami dziecka ani swojej partnerki.

— Coraz częściej krzyczał na mnie i patrzył z pogardą — wspomina Joanna.

— Mówił do mnie, że „się spaszam”, że się wstydzę ze mną pokazywać u znajomych, bo jestem gruba... Było mi przykro. Tłumaczyłam, że niedawno urodziłam dziecko, że z czasem zacznę ćwiczyć. Na nic wszystko. Naśmiewał się ze mnie przy znajomych, w sklepach, na spacerze. Jego celem było sprawianie mi przykrości... Bałam się zostać sama, więc znosiłam to wszystko.

Przez dwa lata Joanna cierpiała w samotności, pozwalając na złe traktowanie przez partnera. Dopiero kiedy się okazało, że jest zdradzana, postanowiła przerwać ten koszmarny związek. Ogromne wsparcie otrzymała od pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

— Znalazłam tam zrozumienie i pomoc — tłumaczy. — Rozstałam się z ojcem dziecka, założyłam sprawę o świadczenia alimentacyjne, korzystam z różnych form pomocy finansowej, jak również pomocy psychologa. Nigdy więcej nie pozwolę się źle traktować. Mój partner zniszczył we mnie poczucie wartości, wpędził w kompleksy i depresję. Dziś powoli odzyskuję energię i wiarę w siebie. Robię to ze względu na synka. To on jest moją motywacją.

GDZIE SZUKAĆ POMOCY?

Każda osoba doświadczająca przemocy może o tym fakcie powiadomić policję, dzwoniąc na numer telefonu alarmowego 112, zawiadamiając tu i teraz o konieczności podjęcia interwencji policyjnej. Osoba może też skontaktować się bezpośrednio ze swoim policjantem dzielnicowym odpowiedzialnym za dany rejon służbowy. Kontakt do policjantów dzielnicowych znajduje się stronach internetowych każdej komendy policji w zakładce „dzielnicowy” bądź w aplikacji Moja Komenda. Poza kontaktem z policją osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą zgłosić się do pracowników placówek pomocy społecznej funkcjonujących na terenie każdej gminy. W Olsztynie na Bałtyckiej 37a mieści się też Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Również pracownicy Caritasu są zobligowani do pomocy takiej osobie. Działa też Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”: 0-800-120-002.

NIE CHCĘ BYĆ „KRYMINALISTĄ”

— Mieszkam w Olsztynie dostatecznie długo, by powiedzieć, że to moje miasto — mówi Paweł Jaszczuk, który wydał właśnie „Za głosem serca”. To powieść drogi, która pozwala poczuć smak przygody oraz skłania do refleksji nad sensem życia, krzywdą, winą i odkupieniem.

— Urodził się pan w Ostródzie, ale to z Olsztynem związał pan swoje życie...

— Ostróda jest „tylko” miejscem mojego urodzenia. Do drugiej klasy podstawówki mieszkałem w Morągu — małym miasteczku, w którym wszyscy się znali. Decyzję przeniesienia się do Olsztyna podjęli moi rodzice w 1963 roku, gdy otworzyła się możliwość ich awansu w epoce gomułkowskiej. To był trudny czas, bo powojenne społeczeństwo pełne było urazów. Władze szyskanowały moją rodzinę, a ojciec, nauczyciel, nie mógł znaleźć pracy. Kiedy skończył studia w Toruniu, udało się. Mieszkam w Olsztynie dostatecznie długo, by powiedzieć, że to moje miasto.

— Uwiecznia pan na fotografiach warminską przyrodę — malownicze brzegi Łyny, jeziora, otaczające Olsztyn lasy. Kiedy zaraził się pan fotografią?

— To przyszło z wiekiem. Skorzystałem z możliwości, jakie dała fotografia cyfrowa. Pasję do utrwalania przyrody odziedziczyłem chyba po ojcu. On wspinał się na góry, malował akwarele, a ponieważ nie potrafił trzymać pędzla jak on, szukałem zastępczego środka wyrazu. Wydawało mi się początkowo, że nie ma nic prostszego niż zrobić zdjęcie, że wystarczy nacisnąć przycisk, lecz był to tylko pozór, bo obraz rodzi się w głowie, a nie w aparacie. — Przyrodę opisuje pan jednak nie tylko aparatem fotograficznym, ale i piórem.

— Mam emocjonalny stosunek do przyrody. Powiedzieć, że jestem jej częścią, to banał. Moi książkowi bohaterowie są ulepieni z tej samej gliny co ja. Staram się pokazać ich wrażliwość na otoczenie.

— Oddał pan serce fotografii, literaturze i... muzyce, prawda?

— Brzdąkam na gitarze od podstawówki. Pierwsza gitara była solidnym, polakierowanym meblem z wąskim gryfem wsam raz dla dziewcząt, drugą „ruską”, siedmiostrunową, kupiła

nam mama na Zatorzu, na Końskim Rynku, gdyż mój brat Piotr również szarpał struny. Trzeba było wyrzucić jedną strunę i delikatnie naciąć siodełko. Uczę się mądrych tekstów na pamięć, by mieć je w głowie. Z gitarą tak jest, że czasem „sama gra, a czasem nie mogę się z nią dogadać.

— Pana literacka przygoda trwa od lat 80. W tej chwili ma pan w portfolio opowiadania, dramaty, thrillery, kryminały i powieści obyczajowe. Do której z nich ma pan największy sentyment?

— Odpowiedź wprost na tak postawione pytanie prowadziłaby do uproszczeń. Czuję silne związki z każdym utworem, który wyszedł spod mojego pióra. Lubię krótkie opowiadania, na których uczyłem się znaczenia pojedynczego wyrazu i pointy. Doceniam serię z Jakubem Sternem, której akcję osadziłem w przedwojennym polskim Lwowie. Nagroda Wielkiego Kalibru za „Foresta umbra” pozwoliła mi uwierzyć w siebie, ale nowa powieść „Za głosem serca” jest mi teraz najbliższa.

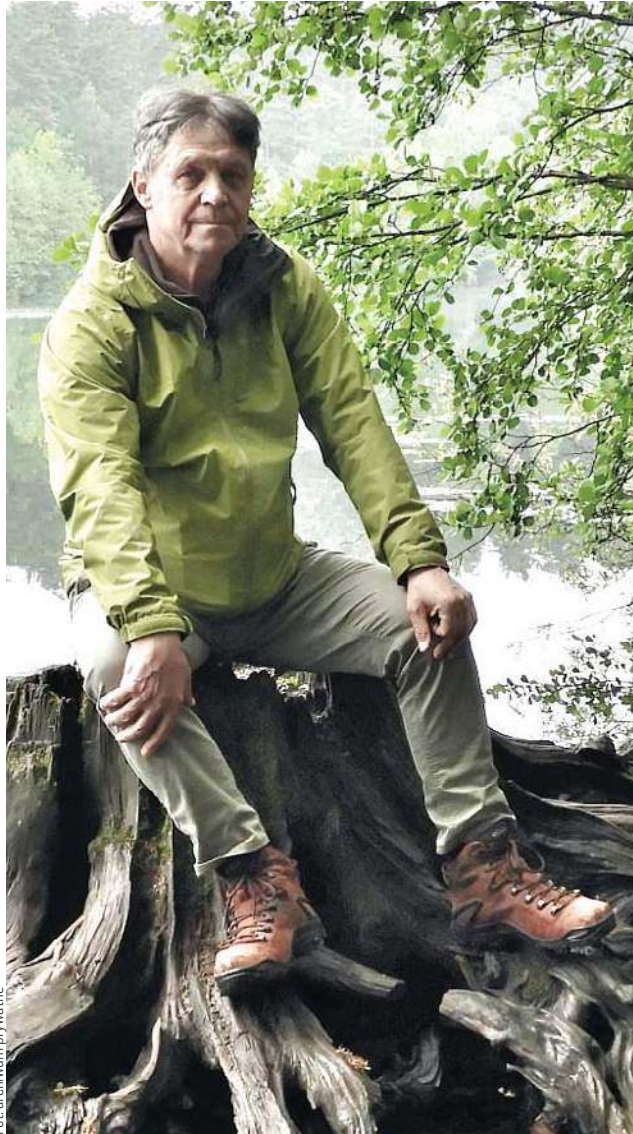
— Książka „Za głosem serca” ukazała się nakładem Wydawnictwa Szara Godzina. O czym jest ta historia?

— „Za głosem serca” to nastrojowa, pełna przygód powieść drogi, która pozwala poczuć smak przygody oraz skłania do refleksji nad sensem życia, krzywdą, winą i odkupieniem.

— Gabriel, jeden z bohaterów, mieszka samotnie w przyczepie. Z wyboru?

— Tak. Gabriel jest dojrzałym mężczyzną po przejściach, który dokonał świadomego wyboru odsunięcia się od bliskich. Zapomniał o dawnych ambicjach, żyje dniem dzisiejszym i, prawdę powiedziawszy, egzystuje.

— „Jestem samotnikiem, więc chyba rozumiecie, że nie mam ochoty nikomu otwierać. To moja przyczepa, tylko moja i nikogo więcej” — myśli Gabriel, kiedy przed przyczepą pojawia się mały chłopiec z psem. A jednak otwiera mu drzwi...

Paweł Jaszczuk wydał nową powieść „Za głosem serca”

— Wiele ryzykując, gdyż ta decyzja może zburzyć jego święty spokój.

— Daniel nie jest zwykłym ośmiolatką, prawda?

— Ten inteligentny malec nie miał do tej pory szansy dorównania swoim rówieśnikom i pokazania tego, na co go stać, ale otwarcie przez Gabriela drzwi przyczepy wszystko zmienia.

— Kiedy dziadek Daniela umiera, Gabriel postanawia zaopiekować się chłopcem. Zobaczył w nim siebie, odrzuconego przez wszystkich?

— Gabriel wie, że Daniel nie zaznał rodzinnego ciepła i że jeśli nie wyciągnie do niego ręki, to będzie ponosił winę za zmarnowanie jego życia. Nie wyobraża sobie, że chłopak trafi do domu dziecka, a w przyczepie campingowej jest dość miejsca dla dwóch osób i małego psa.

— Dzięki niespodziewanemu prezentowi od przyjaciela ze szkolnych lat dwójka

rozbitków wyrusza w drogę nad wymarzone morze...

— Trzeba dodać, że ta dwójka życiowych rozbitków nie ma już nic do stracenia. To ucieczka od zła w stronę marzeń i od szarej codzienności w kolorowy sen, który powinien się dobrze skończyć.

— Ta podróż okazuje się jednak nie tylko przygodą, poznawaniem nowych miejsc, spotkaniem z sympatycznymi ludźmi...

— Ich podróż to także, a może przede wszystkim, nowe doświadczenia. Daniel oraz Gabriel wkraczają w świat pełen wyzwań. Spotykają na swojej drodze dziesiątki postaci, nie zawsze sympatycznych; walczą o życie, w sensie dosłownym, lecz los odważnym sprzyja.

— Wspólne przeżycia uczą Gabriela i Daniela bliskości. Obaj rozprawiają się też ze swoją trudną przeszłością. Droga jest dla nich oczyszczeniem?

— To katharsis przez głębokie przeżycia: doświadczenie zła, cierpienie, ale też odczuwanie radości ze spełnienia marzeń, tych zwyczajnych, z życia ze sobą i wspólnego pokonywania trudności i obserwacji przyrody. Gabriel i Daniel poznają się w czasie wędrówki i zostają przyjaciółmi.

— Droga to motyw wielu książek i filmów. Czy w którymś z nich możemy szukać pana inspiracji?

— W dzieciństwie imponowali mi bohaterowie westernów, którzy walczyli ze złem nawet wtedy, gdy to zło zdawało się ich przerastać. Moim ulubionym filmem jest wciąż „Rio Bravo”, ze wpadającą w ucho melancholijną melodią, którą czasami gram na harmonijce albo sobie nucę. Pierwsza zwrotka brzmi tak: „Sun is sinking in the west / The cattle go down to the stream / The redwing settles in the nest / It's time for a cowboy to dream”. Reasumując — nawet zmęczony pędzeniem bydła kowboj ma swoje marzenia, więc moi książkowi bohaterowie również mają do nich prawo.

— Czym dla pana osobście jest droga w wymiarze nie tylko fizycznym?

— Jest przeżywaniem czasu, źródłem inspiracji, a także próbą zrozumienia jakiegoś tajemniczego cyklu, w którym biorę udział, jak moi przodkowie, nie znając końca ani celu swojej życiowej wędrówki. Pokonywanie drogi jest niewątpliwie zagadkowym rytuałem, który podejmujemy każdego dnia. Ja uwielbiam piesze wędrówki w plenerze. Zabieram do plecaka kawę oraz aparat fotograficzny, by „uwiecznić” chwilę. Wtapiam się w przyrodę, stając się jej częścią, i niewątpliwie moi książkowi bohaterowie mają coś ze mnie. W tych wyprawach towarzyszy mi moja żona, Emilia. Idziemy swoim tempem, nie spiesząc się, tam, gdzie mamy ochotę, często zmieniając trasę, by odkryć coś nowego.

— W „Za głosem serca” opowiada pan o porzuconym dziecku. Czy stracone dzieciństwo można nadrobić?

— Wydawałoby się, że to strata bezpowrotna, ale pisząc „Za głosem serca”, chciałem dać czytelnikom oraz sobie nadzieję. Wokół jest tyle zła, że powstrzymałem się przed napisaniem kolejnego thrillera. Nie chcę być wiecznie kojarzony jako „kryminalista”.

— A czy da się odkupić winy?

— Chcę wierzyć i chciałbym, żeby uwierzyli czytelnicy, że to możliwe, bo jak śpiewał mój mistrz — Bułat Okudźawa w „Pieśni gruzińskiej”: „Bo czy warto inaczej na ziemi tej wiecznej żyć?”.

— Tęskni pan za pisaniem kryminałów?

— Troszeczkę. Zdradzę, że zacząłem pisać kolejny kryminał, lecz... wcześniej muszę sobie odpowiedzieć na wiele innych ważnych pytań, nie tylko: kto, kiedy, jak, gdzie i dlaczego zabił. Piszę powieści obyczajowe, by udowodnić czytelnikom, że nie jestem zakładnikiem jednego gatunku. Czasem odnoszę wrażenie, że to temat wybiera mnie, a nie odwrotnie, i jestem jedynie narzędziem do realizacji jakiegoś większego, ukrytego przede mną celu.

ROZMAWIAŁA MAGDA KACZYŃSKA

O AUTORZE

Paweł Jaszczuk jest autorem kryminałów, thrillerów oraz powieści obyczajowych: „Testament”, „Ochronka Anioła Stróża”, „Na skraju nocy” oraz „Sekret antykwariusza”. Za powieść „Foresta Umbra”, której akcja toczy się w dawnym polskim Lwowie, otrzymał Nagrodę Wielkiego Kalibru. Książka ta ukazała się również w tłumaczeniu na język niemiecki. „Foresta Umbra”, „Plan Sary”, „Marionetki”, „Akuszer śmierci” oraz „Lekcja martwej mowy” tworzą cykl lwowski z dziennikarzami Jakubem Sternem i Wilgą de Brie w rolach głównych. W 2021 i 2022 r. ukazały się jego książki: „Szczęśliwa Przysia” i „Po tej stronie księżyc”.

WIĘCEJ DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Suma nieuregulowanych dotąd alimentów na koniec marca przekroczyła rekordowe 14,3 mld zł, a średni dług wzrósł do 49,4 tys. zł. Liczba dłużników alimentacyjnych zwiększyła się do około 290 tys. zł.

Wartość nieuregulowanych alimentów, zgłaszanych do Rejestru Dłużników BIG InfoMonitor przez gminy, które wypłacają świadczenia za unikających utrzymania dzieci rodziców, wzrosła przez rok o ponad 3 mld zł do 14,3 mld zł – wskazali analitycy Rejestru Dłużników BIG InfoMonitor.

Prezes BIG InfoMonitor Sławomir Grzelczak zwrócił uwagę na „wyjątkową skalę zadłużenia alimentacyjnego”. – W trudnych warunkach, wynikających ze wzrostu kosztów życia, w całym społeczeństwie nie widzimy równie gwałtownego przyrostu zaległości i liczby osób, które nie dają rady spłacać swoich bieżących zobowiązań, jak choćby rachunków za telefon czy rat pożyczek i kredytów – zaznaczył, komentując dla PAP dane rejestru.

Liczba dłużników alimentacyjnych na koniec marca br. zwiększyła się do niemal 290 tys. i jest o blisko 29 tys. wyższa niż na koniec I kw. 2022 r. – jedynie 4 proc. z nich stanowią matki. Według analityków

Źródło: badanie BIG InfoMonitor i Stowarzyszenia Dla Naszych Dzieci

na wzrost statystyk mogły wpłynąć m.in. zmienione w grudniu 2021 r. przepisy pozwalające zgłaszać do rejestrów wszystkie zaległości alimentacyjne bez względu na czas ich powstania.

Według BIG InfoMonitor przybywa nie tylko długów, dłużników, ale rośnie też przeciętna wartość zaległości. Średni dług alimentacyjny na osobę wyniósł na koniec I kwartału br. 49,4 tys. zł. – Taka zaległość przy kwocie alimentów np. 700 zł miesięcznie, to

prawie 6 lat nieplacenia – zauważył Grzelczak.

WEDŁUG SZACUNKÓW, KTÓRE PRZYTACZA BIG INFOMONITOR, DZIECI NIEOTRZYMUJĄCYCH ALIMENTÓW JEST OK. MILIONA, A MATEK, KTÓRE NIE OTRZYMUJĄ FINANSOWEGO WSPARCIA NA DZIECI – OK. 600 TYS.

Trzy czwarte ankietowanych kobiet, które obecnie samodzielnie wychowują

potomstwo, jest przekonanych, że przed posiadaniem dzieci najbardziej powstrzymuje brak stabilności finansowej – wskazano w badaniu BIG InfoMonitor.

W ocenie ekspertki BIG InfoMonitor Haliny Kochalskiej skala problemów z alimentami nie tworzy pozytywnej atmosfery wokół macierzyństwa. – Na pytanie, zadane w przeprowadzonym przez BIG InfoMonitor badaniu na profilu FB „Odzyskaj alimenty”: „Jakie są przyczyny tego, że w Polsce rodzi

się mało dzieci?”, 74 proc. ankietowanych kobiet wskazało, że jest to przede wszystkim brak stabilności finansowej i niepewność jutra – podkreśliła.

Jak zauważyła, problemy ze ściąganiem alimentów zwiększają poczucie braku stabilizacji: 22 proc. ankietowanych wprost zwraca uwagę, że niska ściągalność świadczeń alimentacyjnych ma znaczenie przy myśleniu o dzieciach. Z kolei 16 proc. mówi o obawach o rozpad związku. – Na ok. 170 tys. zawieranych rocz-

nie małżeństw przypada ponad 60 tys. rozwodów – stwierdziła.

Ekspertka przytoczyła też dane z ostatniego narodowego spisu powszechnego: 10,16 mln rodzin niemal co czwarta (blisko 2,3 mln) to samotni rodzice z dziećmi. – W ponad 1,9 mln dzieci wychowują matki, a w blisko 0,39 mln – ojcowie. Często bez finansowego wsparcia drugiego rodzica – zaznaczyła.

Według badanych na czele listy przyczyn spadającej liczby narodzin w Polsce, obok braku stabilności finansowej i niskiej ściągalności alimentów, są też problemy mieszkaniowe (45 proc.), obawy o utratę pracy (29 proc.), poczucie braku wsparcia ze strony państwa m.in. w zakresie edukacji i opieki zdrowotnej (26 proc.), niska ściągalność alimentów (22 proc.), lęk o rozpad związku (16 proc.) oraz trudności z pogodzeniem obowiązków rodzinnych i zawodowych (15 proc.).

W minionym roku przyszło na świat 305 tys. dzieci, najmniej w całym okresie powojennym.

MAGDALENA JARCO/PAP

PIERWSZY OFICJALNIE CHORY PRZEZ SMOG

Wpływ oddychania zanieczyszczonym powietrzem na zdrowie jest dobrze udokumentowany, jednak nie był dotąd rozpoznawany jako główna przyczyna problemów.

Opisany na łamach portalu SmogLab przypadek Maćka z Warszawy to prawdopodobnie pierwsza tego rodzaju diagnoza w Polsce. 11-letni Maciek (imię zmienione) przez większość swojego życia cierpiał na napady kaszlu, duszności i częste infekcje, zaostające się w sezonie grzewczym. Lekarze badający chłopca najczęściej jako przyczynę jego problemów ze zdrowiem wskazywali alergię – jednak testy wykluczyły tę diagnozę. Po długiej walce rodziców Maćka o znalezienie prawdziwej przyczyny złego stanu zdrowia, w końcu wystawiono opinię, która jasno stwierdza: „podej-

zenie nadreaktywności oskrzeli/alergii wynikającej z zanieczyszczenia powietrza”.

Lekarze wskazują, że trudno jest jasno stwierdzić, jak istotny jest wpływ smogu na przebieg zachorowania.

– Możemy tylko dostrzec korelację nasilenia objawów infekcji występujących jesienią oraz zaostżenia wcześniej rozpoznanych chorób, jak astma oskrzelowa – komentuje dr Agnieszka Turlińska, lekarka pediatrii, która wystawiła przełomową diagnozę. – Jako pediatrzy obserwujemy częstsze występowanie infekcji dróg oddechowych i nasilenie objawów astmy oskrzelo-

Fot. Czytelnik J.D.

wej w czasie zwiększonego smogu. Obiektywną metodą monitorowania pogorszenia funkcjonowania układu oddechowego jest spirometria, której nie wykonuję w swojej praktyce lekarskiej – dodaje.

Podobny przypadek diagnozy, jednak zakończony tragicznie, miał miejsce kilka lat temu w Londynie. Ella Adoo-Kissi-Debrah zmarła w wieku zaledwie 9 lat – w jej akcie zgonu

odnotowano, że istotnym czynnikiem rozwoju astmy było narażenie na nadmierne zanieczyszczenie powietrza.

– Negatywny wpływ zanieczyszczeń obserwujemy już na etapie rozwoju płodowego, a konsekwencje w dalszych latach życia obejmują wywoływanie i zaostrzanie wielu chorób, w tym układu oddechowego, krążeniowego i nerwowego – zauważa

alergolożka dr n. med. Małgorzata Bulanda, współautorka raportu dotyczącego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie. Inna publikacja podkreśla, że wystarczy nawet jeden dzień smogu, by pogorszyć stan zdrowia i samopoczucie u ludzi.

– Wpływ zanieczyszczenia powietrza na zdrowie ludzi powinien być uwzględniany w programie studiów medycznych,

by lekarze mogli od razu stawiać trafne diagnozy, w przypadkach takich jak ten, co pozwoli na podjęcie konkretnych działań ochronnych i poprawę zdrowia pacjenta – zwraca uwagę Weronika Michalak, dyrektorka HEAL Polska.

Czy to początek powszechnego diagnozowania chorób z bezpośrednim wskazaniem smogu jako przyczyny? Niewykluczone. Polska bowiem wciąż pozostaje jednym z najbardziej zanieczyszczonych pod względem jakości powietrza krajów w Unii Europejskiej – każdego roku ok. 40 tysięcy osób umiera przedwcześnie z powodu toksyn unoszących się w powietrzu.

PAP

Promocja obowiązuje
do 24 czerwca 2023 r.

meblowy **SZOK!** cenowy

RABATY
do **15%**

PORTO 15
witryna 2-drzwiowa

~~3773 zł~~

3395 zł

PORTO 46
komoda 3-drzwiowa

~~3957 zł~~

3561 zł

PORTO 40
stół rozsuwany

~~4490 zł~~

4041 zł

PORTO

Fronty z litego drewna

SELENE

Białe fronty w połysku

SELENE 19
szafka 2-drzwiowa
z 1 szufladą

~~552 zł~~

469 zł

PORTI 76
łóże z wezgłowiem
tapicerowanym

~~4650 zł~~

4185 zł

PORTI

Ryflowane elementy z litego drewna

LUBAWA

ul. 19 Stycznia 25 | tel. 693 540 096
pn.-pt. 9:30-17:00 | sob. 9:30-12:00

IŁAWA | BUDYNEK EUROPA CENTER

ul. Ostródzka 54 | tel. 609 089 247
pn.-pt. 10:00-18:00 | sob. 10:00-14:00

GDZIE ŚPIEWAJĄ RAKI

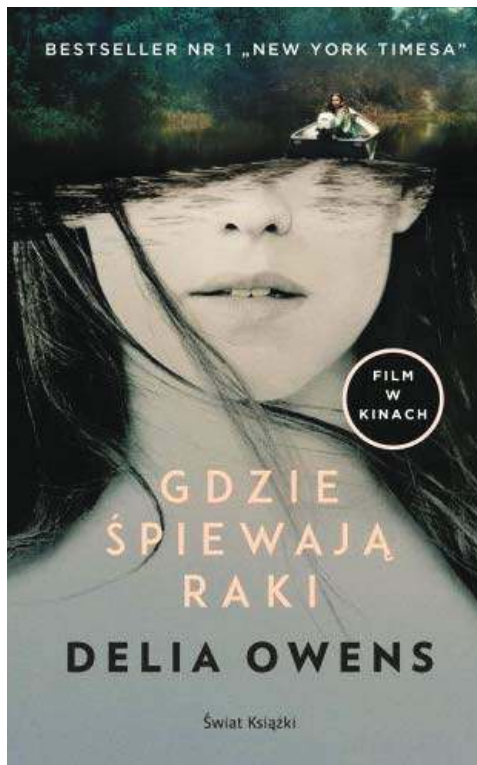
Z PÓŁKI WARMIŃSKO- -MAZURSKIEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ

„Gdzie śpiewają raki” to interesująca powieść obyczajowa z elementami kryminału. To także wzruszająca opowieść o samotności i wykluczeniu, poszukiwaniu zrozumienia i akceptacji dla inności. Autorka tej książki, Delia Owens, wporuszący sposób opowiada o dzieciństwie i dojrzewaniu bohaterki, o jej samotności, zmaganiach z przyrodą i własnymi słabościami. To również piękna historia o miłości, poszukiwaniu swojej seksualności, zdradzie i przebaczeniu z zagadkowym morderstwem w tle. Osadzona jest w realiach małego miasteczka pełnego nierówności społecznych i segregacji rasowej oraz pięknej i dzikiej przyrody. Ten świat poznajemy z perspektywy bohaterki, a jest ona bystrą i wnikliwą obserwatorką.

W chacie na skraju rozległych mokradeł Karoliny Północnej żyje samotnie Kya Clark. Gdy miała 6 lat jej dom opuściła matka. Potem wyprowadza się jej starsze rodzeństwo. Dziewczynka zostaje sama z ojcem, wojennym inwalidą i alkoholiczkiem. Wreszcie

któregoś dnia i on nie wraca do domu. Kya ma 10 lat i zostaje sama na bagnach. Musi szybko dorosnąć i nauczyć się, jak przetrwać. Może liczyć tylko na pomoc starego Murzyna nazywanego Skoczkiem i jego żony. Dziecko nie chodzi do szkoły, nie spotyka się z rówieśnikami, stroni od ludzi. Jedynymi jej przyjaciółmi są mewy. Przyroda jest dla niej jednocześnie ratunkiem i przeszkodą. Z jednej strony pozwala jej przetrwać, a z drugiej oddziela od społeczeństwa. Kya zoddali przygląda bawiącym się na plaży dziewczętom i chłopcom. Marzy o tym, aby należeć do tego grona przyjaciół. Jednak nigdy nie zdecyduje się na dołączenie do nich. Kontakty z dorosłymi np. z żoną pastora umocniły w niej poczucie niższości i wyobcowania.

Życie Kyi odmieni spotkanie z młodym mężczyzną, dawnym przyjacielem jej brata. Tate uczy ją czytać i pisać. Zachęca do kolekcjonowania piór ptaków i okazów roślin. Dziewczyna obserwuje, rysuje i opisuje rośliny oraz zwierzęta mokradeł. Po latach powstaje unikatowa książka o przyrodzie

bagien. Zostaje wydana, a Kya staje się wkrótce ekspertką w dziedzinie tego ekosystemu. Zyskuje uznanie w kraju, ale dla mieszkańców Barkley Cove dalej jest tą „dziwną dziewczyną z bagien”. Gdy więc na moczarach zostaje znalezione ciało miejscowego biznesmena Chase’a Andrews, Kya zostaje posądzona o jego zamordowanie.

Kya to wrażliwa i delikatna dziewczyna. Mimo,

że od lat żyje sama na bagnach, spragniona jest bliskości i uczuć drugiego człowieka. Dlatego gotowa jest oddać swoje serce każdemu, kto okaże jej odrobinę zainteresowania. Pierwszą jej miłością jest przyjaciel z dzieciństwa, Tate. Jednak chłopak wybiera studia i wyjeżdża z miasteczka. Po latach wraca jako uznany naukowiec. Drugi mężczyzna w jej życiu to cyniczny

Chase Andrews. Fascynuje go ta niezwykła dziewczyna. Ukrywa jednak ich związek przed miasteczkową społecznością. Przecież nie może poślubić dzikusi z bagien. Chwali się tylko przed kolegami nowym podbojem. On również ją oszukał i zdradził żeniąc się z inną. Kya boleśnie odczuła kolejne odrzucenie. Pograża się w pracy nad przyrodniczymi książkami. Powoli powraca do równowagi. Jednak jej spokój burzy morderstwo na bagnach. Zostaje aresztowana. Zamknięta w ciasnej celi oczekuje na proces. Czy zostanie skazana? Czy zgromadzone przez szeryfa dowody jednoznacznie wskażą na nią jako morderczynię? Ludność miasteczka wydała już wyrok skazujący, a jaka jest prawda? Wyjdzie ona na jaw dopiero po latach.

„Gdzie śpiewają raki” to powieść, której akcja toczy się dwutorowo. Jeden wątek to historia porzuconego dziecka, drugi to śledztwo w sprawie zabójstwa młodego mężczyzny.

Delia Owens, autorka powieści, przez długie lata była badaczką afrykańskiej flory i fauny. Opisała swoje życie w Afryce w kilku książkach. Zdobyła prestiżową nagrodę „John Burroughs Award for Nature Writing”, przyznaną co roku autorowi publikacji uznanej za wyróżniającą się w dziedzinie historii naturalnej. Publikuje artykuły w czasopiśmie „Nature”, „African Journal of Ecology” oraz „International Wildlife”. „Gdzie śpiewają raki” to jej debiutancka powieść.

HANNA TOMASZEWSKA-REICH

„GDZIE ŚPIEWAJĄ RAKI”
Delia Owens

REKLAMA

BURMISTRZ MIASTA I GMINY FROMBORK

podaje do publicznej wiadomości, że zostały wywieszone na tablicy Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku wykazy przeznaczonych do dzierżawy, najmu i sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Frombork. Wykazy te znajdują się również na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Frombork oraz w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem www.frombork.samorzady.pl.

10023sezt-a-M

WÓJT GMINY OSTRÓDA

informuje, że w terminie od 1 czerwca 2023 r. do 14 lipca 2023 r. w siedzibie Urzędu Gminy Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 1, odpowiednio w miejscowości Kąkrowo oraz Samborowo, na stronach internetowych www.bip.gminaostroda.pl i www.gminaostroda.pl wywieszone zostaną wykazy o przeznaczeniu do sprzedaży w trybie bezprzetargowym:

- działki ewid. nr 200/1 o pow. 0,0120 ha i nr 233/38 o pow. 0,0091 ha, położonych w obrębie Kąkrowo;
- działki ewid. nr 328/8 o pow. 0,0062 ha i nr 329/2 o pow. 0,0084 ha, położonych w obrębie Samborowo.

Osoby fizyczne i prawne, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu ww. działek na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2023 r., poz. 344), mogą złożyć w Urzędzie Gminy Ostróda wniosek o ich nabycie w terminie **do dnia 23 czerwca 2023 r.** Bliższe informacje: Urząd Gminy Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 1, tel. (89) 676 07 34 lub 676 07 37.

13323stzo-a-M

ZARZĄD STOWARZYSZENIA GKS MAMRY Z SIEDZIBĄ W GIŻYCKU

zgodnie ze statutem Stowarzyszenia oraz Prawem o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2019 r. poz. 713 z późn. zm.)

zawiadamia

o nadzwyczajnym zebraniu walnym wyborczym członków Stowarzyszenia klubu, które odbędzie się w dniu **16 czerwca 2023 r. o godz. 17.00** (I termin) i **godz. 17.30** (II termin) w Miejskiej Bazie Sportów Wodnych, mieszczącej się w Giżycku przy ul. Dąbrowskiego 14, w sali na I piętrze.

8923ocgl-a-M

przetarg

WYCiąG z OGŁOSZENIA

BURMISTRZ LIDZBARKA WARMIŃSKIEGO

ogłasza II przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż lokalu mieszkalnego nr 3 położonego w Lidzbarku Warmińskim przy ulicy Wiejskiej 51

z równoczesną sprzedażą udziału wynoszącego 326/1000 w częściach wspólnych budynku oraz w prawie własności działki oznaczonej nr: 9-4/9, o pow. 575 m², KW nr OL1L/00019964/1. Cena wywoławcza 154.000,00 zł, wadium 15.000,00 zł.

PRZETARG ODBĘDZIE SIĘ W DNIU 07 LIPCA 2023 R. O GODZINIE 10.00 W SALI KONFERENCYJNEJ URZĘDU MIEJSKIEGO W LIDZBARKU WARMIŃSKIM PRZY UL. A. ŚWIĘTOCHOWSKIEGO 14.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium do dnia 3 lipca 2023 r. na konto Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim: Bank Millennium S.A. Oddział Lidzbark Warmiński, nr 13 1160 2202 0000 0000 6193 1481. Za dzień wniesienia wadium uważa się dzień wpływu wymaganej kwoty na ww. rachunek bankowy. Szczegółowe informacje można uzyskać w Referacie Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim, ul. A. Świętochowskiego 14, pokój nr 101, tel. 89 767 85 14. Pełna treść ogłoszenia zamieszczona jest na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego: <https://bip.lidzbarkw.pl/>.

14723lwwl-b-M

przetarg

Wyciąg z ogłoszenia

BURMISTRZ LIDZBARKA WARMIŃSKIEGO OGŁASZA PIERWSZY USTNY PRZETARG NIEOGRANICZONY NA SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH POŁOŻONYCH NA TERENIE MIASTA LIDZBARK WARMIŃSKI:

- 1. ul. Warmińska, działka nr 39/13** w obrębie 12, o pow. 943 m².
Cena wywoławcza: 82.140,00 zł. Wadium: 9.000,00 zł.
- 2. ul. Warmińska, działka nr 39/14** w obrębie 12, o pow. 1037 m².
Cena wywoławcza: 87.000,00 zł. Wadium: 9.000,00 zł.
- 3. ul. Warmińska, działka nr 39/15** w obrębie 12, o pow. 937 m².
Cena wywoławcza: 81.610,00 zł. Wadium: 9.000,00 zł.
- 4. ul. Warmińska, działka nr 39/16** w obrębie 12, o pow. 1033 m².
Cena wywoławcza: 86.670,00 zł. Wadium: 9.000,00 zł.

Działki zapisane są w księdze wieczystej OL1L/00021269/6.

Działki w planie zagospodarowania przestrzennego oznaczone są symbolami **MN.04** i **MN.07** – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Nieruchomości zbywane są na własność. Do wylicytowanej ceny dolicza się 23-proc. VAT.

PRZETARG ODBĘDZIE SIĘ W DNIU 11 LIPCA 2023 R. O GODZ. 900 W SALI KONFERENCYJNEJ URZĘDU MIEJSKIEGO W LIDZBARKU WARMIŃSKIM PRZY UL. A. ŚWIĘTOCHOWSKIEGO 14.

W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, jeżeli w terminie do dnia **5 lipca 2023 r.** wpłacą wadium na konto Urzędu Miejskiego: Bank Millennium S.A. Oddział Lidzbark Warmiński, nr **13 1160 2202 0000 0000 6193 1481**. Za dzień wniesienia wadium uważa się dzień wpływu na ww. rachunek. W tytule przelewu **należy koniecznie podać numer działki, na którą wpłacane jest wadium.**

Szczegółowe informacje można uzyskać pod nr. tel. (89) 767 85 13. Pełna treść ogłoszenia zamieszczona jest na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim oraz na stronach internetowych Urzędu Miejskiego: <https://bip.lidzbarkw.pl/> i <https://lidzbarkw.pl/>.

14723lwwl-a-P

DO 31 LIPCA

Konkurs Castorama Olsztyn: Najpiękniejszy ogród działkowy powiatu olsztyńskiego i miasta Olsztyn

Zrób jedno zdjęcie swojego ogrodu. Umieść je w komentarzu pod postem konkursowym Castoramy do dnia 31.07.2023 r.

Polub profil Castorama na Facebooku i udostępni konkurs jako post publiczny. Zbierz jak najwięcej polubień zdjęć w okresie trwania konkursu. Nagrody dla zwycięzców o wartości: 1500 zł, 1000 zł, oraz 500 zł w postaci karty podarunkowej na zakupy w Castoramie.

Castorama Olsztyn ul. Pstrowskiego 16.

1 CZERWCA

Urszula Makosz, Kinga Rataj: Fiesta Iberica

Olsztyn

Nic nie opowiada tak pięknie i prawdziwie o miłości jak muzyka. Dzięki miłości muzyka jest piękniejsza, a piękna muzyka ubarwia uczucia. Tak jest na całym świecie. O miłości mówią dźwięki i pieśni, w różnych językach. Każda inaczej, ale każda pięknie. I właśnie o miłości, tej z różnych zakątków świata, w kilku językach opowiedzą w pierwszym wspólnym projekcie Kinga Rataj i Urszula Makosz. Kinga to wybitna, jedyna w Polsce wykonawczyni muzyki fado, jedno z najciekawszych odkryć wokalnych w Polsce w ostatnich latach. Urszula specjalizuje się w muzyce żydowskiej, jest jedną z niewielu osób w Polsce wykonujących pieśni Żydów sefardyjskich.

G. 19:00, Kościół ewangelicko-augsburski, ul. Stare Miasto 1.

1 CZERWCA

Dzień Dziecka w Zamku w Reszlu

Reszel

Zamek Reszel, wyjątkowe miejsce o niezwyklej historii i atmosferze, pełne magii i czarów, zaprasza wszystkie dzieci i ich opiekunów do wspólnego przeżycia niezapomnianych chwil z okazji Dnia Dziecka.

Podczas wizyty w Zamku Reszel, dzieci będą miały okazję doświadczyć niezwykle atrakcji:

» Wystawa zaginiony świat smoków, gdzie będą mogły odkryć tajemniczy świat tych mitycznych stworzeń i zobaczyć je na własne oczy

» Ładowisko dla czarownic, gdzie poczuć się jak prawdziwi czarodzieje i czarownice, ujarzmiając nieujarzmioną miotłę

» Zwiedzanie zamku i poznawanie jego fascynującej historii, odkrywanie tajemnic przeszłości, która go otacza.

Godz. 09.00, Zamek w Reszlu, ul. Podzamcze 3.

2 CZERWCA

Zakończenie 77. sezonu artystycznego Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii

Olsztyn

Piotr Sułkowski – dyrygent, Roman Simović (Czarnogóra/Wielka Brytania) – skrzypce, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej, Janusz Ciepliński – prowadzenie koncertu | W programie: Ludwig van Beethoven – Koncert skrzypcowy D-dur op. 61, Gustav Holst – Planety op. 32.

Godz. 19:00, sala koncertowa Filharmonii.

2 CZERWCA

Różne barwy jazzu: koncert Grzech Piotrowski Trio

Olsztyn

Spotkanie z Grzechem Piotrowskim w wydaniu lżejszym, letnim, takim na poprawienie nastroju. Grzech Piotrowski wystąpi w trio z Tamarą Behler i Michałem

Salamonem. Będzie to koncert utworów wielkim dam polskiej muzyki - Ewy Bem, Hanny Banaszak, oczywiście w jazzowym brzmieniu. Znając Grzecha, możemy obiecać różne, muzyczne niespodzianki.

Godz. 19.00, Galeria Ustuga Jazz Bar, ul. Starte Miasto 2.

2 CZERWCA

Spotkanie pt. „Nasze talenty i nasz patron”

Olsztyn

Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie oraz Szkoła Podstawowa nr 19 im. Mikołaja Kopernika w Olsztynie zapraszają na spotkanie pt. „Nasze talenty i nasz patron”. W programie prezentacja dorobku uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 19 im. Mikołaja Kopernika w Olsztynie, uroczyste otwarcie wystawy, występ artystyczny dzieci i inne atrakcje.

Godz. 11.00, Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna, ul. Natalii Żarskiej 2.

2/3 CZERWCA

II Forum Rowerowe na Warmii i Mazurach

Lidzbark Warmiński

Forum Rowerowe na Warmii i Mazurach to wydarzenie zainicjowane przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego z okazji Światowego Dnia Roweru. W programie przewidziano prelekcje na temat rozwoju turystyki rowerowej oraz działań samorządu województwa w zakresie realizacji i promocji szlaków rowerowych. Forum będzie doskonałą okazją do spotkania się oraz wymiany dobrych praktyk w gronie miłośników aktywności rowerowej, a także do zapoznania się z aktualnymi trendami dzięki relacjom blogerów. Inicjatywie towarzyszył będzie rajd rowerowy wybranym odcinkiem Mazurskiej Pętli Rowerowej.

Forum Rowerowe na Warmii i Mazurach to wydarzenie zainicjowane przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego z okazji Światowego Dnia Roweru. W programie przewidziano prelekcje na temat rozwoju turystyki rowerowej oraz działań samorządu województwa w zakresie realizacji i promocji szlaków rowerowych. Forum będzie doskonałą okazją do spotkania się oraz wymiany dobrych praktyk w gronie miłośników aktywności rowerowej, a także do zapoznania się z aktualnymi trendami dzięki relacjom blogerów. Inicjatywie towarzyszył będzie rajd rowerowy wybranym odcinkiem Mazurskiej Pętli Rowerowej.

Firma Szynaka Meble została Ambasadorem Polskiej Gospodarki w kategorii Firma Globalna

23 maja 2023 r. podczas uroczystego finału w Warszawie wręczono nagrody laureatom konkursu Ambasador Polskiej Gospodarki, którego organizatorem jest Business Centre Club. Konkurs odbywa się pod honorowym patronatem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w Brukseli, a jego celem jest zwiększenie zaangażowania polskich przedsiębiorców w promocję Polski na arenie międzynarodowej jako wiarygodnego partnera gospodarczego.

Firma Szynaka Meble została uhonorowana prestiżowym tytułem Ambasadora Polskiej Gospodarki w kategorii firma globalna, który jest potwierdzeniem globalnego sukcesu firmy oraz jej ogromnego wkładu w rozwój polskiego przemysłu.

Ambasador Polskiej Gospodarki to ogólnopolski konkurs, który ma na celu wyróżnianie oraz promowanie przedsiębiorców osiągających sukcesy na rynkach międzynarodowych oraz promowanie wysokich standardów ekonomiczno-finansowych i dobrych praktyk biznesowych. Laureaci są doceniani za promowanie Polski na arenie międzynarodowej jako wiarygodnego partnera gospodarczego, wspieranie dobrego wizerunku polskiego przedsiębiorcy, przyczynianie się do rozwoju gospodarczego kraju i budowanie kapitału zaufania do Polski i Polaków. Wyróżnienia w kategorii firma globalna trafiają do firm, które realizują inwestycje na rynku europejskim i na innych kontynentach, stając się podmiotami działającymi w wymiarze światowym.

Otrzymanie tytułu Ambasadora Polskiej Gospodarki przez lokalną firmę ma ogromny potencjał w kontekście promocji naszego regionu na różnych poziomach. Nagroda ta nie tylko przynosi radość i dumę firmie Szynaka Meble i jej pracownikom, ale również ma po-

zytywny wpływ na naszą lokalną społeczność. Otrzymanie tego prestiżowego wyróżnienia wpływa na promocję naszego województwa, budując jego reputację jako miejsca, w którym powstają innowacyjne przedsiębiorstwa i rozwija się dynamiczny biznes.

— Tytuł Ambasadora Polskiej Gospodarki jest dla nas inspiracją i zachętą do kontynuowania globalnej misji, jaką jest dostarczanie wysokiej jakości mebli i usług oraz promowanie naszego kraju na arenie międzynarodowej. To wyróżnienie jest dla nas nie tylko zaszczytem, ale również motywacją do dalszego rozwoju i podnoszenia standardów jakości. Pragniemy serdecznie podziękować wszystkim naszym klientom, partnerom biznesowym i pracownikom za ich wsparcie i zaufanie, które przyczyniły się do tego wyjątkowego osiągnięcia. Jako Ambasador Polskiej Gospodarki jesteśmy zobowiązani do kontynuowania naszej misji tworzenia innowacyjnych rozwiązań w branży meblarskiej i reprezentowania polskiego biznesu, kultury i innowacyjności na światowym rynku. Cieszę się, że jako Ambasador Polskiej Gospodarki możemy dumnie reprezentować nasz region w kraju i na świecie. Prowadząc biznes, każdego dnia dążymy do tego, aby nasze sukcesy przyczyniały się do rozwoju nasze-

go regionu i tworzenia perspektywicznych możliwości dla naszych mieszkańców. Promując rozwój lokalnego biznesu, tworzymy ponad 3000 miejsc pracy oraz dążymy do innowacyjności i doskonałości. Nagrody takie jak ta są dla nas, podobnie jak grono wiernych i lojalnych klientów, których ciągle przybywa, najlepszym motywatorem, by ciągle się rozwijać i zdobywać kolejne rynki – powiedział Prezes firmy Szynaka Meble Sp. z o.o. Jan Szynaka.

Krzyżówka klasyczna z hasłem

1		50		54		58		61		2		67		71		75		3			80		84		87
					4						29		5					17							
6									7											8			5		
				9				63					10	73											
11			52							12		69									13	82			
									32												23				
					14		60						15		77		79								
	24					16						25			31										
16	49								17								18							86	
			6											1											
					19									20											
							28									14									
21				55					22	64				72							23	81			
											9														
						24									25										
26			53		57				27		66		70		74					28		83			
																						26			13
					29																				
								15		30		11		20											
31									32											33					88
			19																				27		
					34	59								35			78								
									18											22					
36		51		56							37	68									38		85		
	7																								
				39				62		65				40		76									
													3												
41										42											43				
																						12			4
						44								45											
46										47								48							

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 32, utworzą rozwiązanie

1	2		3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13		14	15	16		17	18	19		20
21	22	23	24		25	26	27	28	29	30	31	32												

POZIOMO: 1) szminka, sztyft do ust; 2) mebel z książkami; 3) nożyce do cięcia żywoplotu; 4) ze stolicą w Wilnie; 5) dzieło malarza; 6) powieść Prusa z Wokulskim; 7) halucynacja wzrokowa, fatamorgana; 8) grający artysta; 9) wodopad złożony z kilku stopni wodnych; 10) podłużne ciastko z bitą śmietaną; 11) kraj ze stolicą Nuku'alofa; 12) ryba z wąsami; 13) pensja inwalidy; 14) marka japońskich samochodów; 15) gnębienie, terror; 16) tułów; 17) miasto we wsch. Ukrainie, nad rzeką Kalmiuz; 18) ze stolicą Kampala; 19) nagromadzenie kopaliny, rudy; 20) występuje w teatrze; 21) drzewo z białą korą; 22) "Ojciec... serial kryminalny; 23) przewodnik muz; 24) niedopalek papierosa; 25) rumuński auto terenowe; 26) podziemny zbiornik odprowadzający ścieki; 27) prawie pionowe ściany skalne; 28) spina je most; 29) rzewny, nastrojowy poeta; 30) przerabiają zboże na makę; 31) warszawskie lotnisko; 32) kolacja z opłatkami; 33) grzadka kwiatowa; 34) okłaski; 35) Amundsen, w 1911 r. dotarł do bieguna pd.; 36)

Indianin z Andów; 37) błąd serwisowy tenisisty; 38) wrzątek; 39) przysuwane do stołu; 40) muzeum etnograficzne; 41) mała rola w filmie; 42) fałda na spodnicy; 43) podstawa rzeźby; 44) purpurowoliliowy kwiat w zbożu; 45) stolica Senegalu; 46) główna rzeka Mjanmy; 47) pochodne kwasów i alkoholi; 48) miasto w Japonii, na Honsiu, prefektura Okayama

PIONOWO: 1) działacz partii; 2) w niej obraz; 3) listewka dzieląca okno na części; 12) z senatorami; 14) odprowadza ją ksiądz; 27) malowniczy jamochł n, koralowiec; 28) Richard Evelyn, amerykański pionier wypraw polarnych; 31) lupiny ziemniaków; 38) aptekarska jednostka; 40) plantacje wini; 49) resztk z gruszek; 50) kuzyn dyni, kantapal; 51) część karabinu; 52) jezioro, nad nim Kruszcowa; 53) mała czapczeka, jarmułka; 54) stolica Bangladeszu; 55) mleczny lub trzonowy; 56) Fahrhenheit lub Beauforta; 57) Aleksander dla bliskich; 58) zimny stan USA.

59) cukierki na patykach; 60) nauka o budowie i proporcjach ciała zwierząt; 61) wyspa w Aleutach, w stanie Alaska; 62) krązą w roślinach; 63) dawna drogocenna ozdoba głowy; 64) miara gruntu; 65) niemieckie samochody; 66) niejeden w składzie pociągu; 67) Pierre Garand, piosenkarz kanadyjski; 68) kraj nad Nilem; 69) jezioro na granicy Zairu i Zambii; 70) wojskowe powitanie; 71) małżeńskie w sypialni; 72) szkopuł w desce; 73) góry z Elbrusem; 74) terenowy Volkswagen; 75) monarcha w koronie; 76) zbudował jak Noe; 77) umowa przedślubna; 78) zwierciadło; 79) znosi jąkaja; 80) owad krwiopijca; 81) kolega seler; 82) grecka muza poezji miłosnej; 83) część czosnku; 84) dwanaście sztuk; 85) słone, bezodpływowe, jezioro w Tanzanii; 86) uczestnik delegacji, wysłannik; 87) zająca do kupna towaru; 88) pojemnik na zastrzyk

SUDOKU

						5		3
		7	4	5		9	8	6
	8	5		9				1
7		2	8				6	
	6	4	9		5	8		7
8		3	6	2				9
9					2	1	3	
3				4				
		1			3	6		

4	1		5	3		9		7
	8	9			6	1		
5		2			1	3	8	
			1		2			
2	4		6				9	
		3					6	8
		1	2		4	8	5	
						4	1	
		4			9			

6	4	1						
					8		1	9
		9			1		7	4
7	5			9	4		2	3
1					3	4	5	
4	6	3						7
			7			9	4	
	2			1				8
8		4	5					1

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

JONKOWO 15ha ziemi inwestycyjnej, 500-287-122

WWW.DOMKIHOLENDER-SKIE.EU, 503-103-703

kupię

KUPIĘ MIESZKANIE może być do remontu lub zadłużone. Pomogę w spłacie długu. Zapłacę 5000zł za informację o takiej nieruchomości, tel.661435785

PRACA

dam pracę

MĘŻCZYZNĘ lub małżeństwo do pracy w gospodarstwie, 502-712-884

MĘŻCZYZNIE w gospodarstwie rolnym przy bydle mlecznym, zakwaterowanie, wysokie wynagrodzenie.609-823-248

PRACOWNIKA budowlanego, murarza 501-481-210

ZATRUDNIĘ pracownika do prac gospodarczych z możliwością zakwaterowania, 504-262-593.

AUTO-MOTO

sprzedam

HONDA Accord, 2009r., 2.0, benzyna+LPG, granatowy, 505-094-035

SKUP aut, 502-180-869

kupię

SKUP AUT!!! NAJWYŻSZA CENA TEL. 730 750 266

USŁUGI

budowa | remont

SZALÓWKA, podłoga, boazeria, sztacheta, taras; Tartak Żarnowo k. Augustowa, 693-491-205.

RÓŻNE

sprzedam

SPRZEDAM rower trójkołowy Działdowo, 600-628-414

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

SPRZEDAŻ kur, kurcząt -dostawa gratis, 503-508-148

maszyny rolnicze

SPRZEDAM: MASZYNY ROLNICZE UŻYWANE 200SZT. Kiwity tel.605-429-486, Węgorzewo tel.539-448-102.

produkty rolne

KUPIĘ: zboże paszowe, konsumpcyjne. FHU ANIMAR. Tel. 606-505-511

Ze smutkiem zawiadamiamy, że 29 maja 2023 r. zmarł nasz Kochany Tata, Dziadek, Pradziadek i Brat

ś. † p. Andrzej Mysko

zasłużony działacz NSZZ RI „Solidarność”,
odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 2 czerwca 2023 r. o godz. 10.00 Mszą Świętą w kościele pw. św. Józefa przy ul. Jagiellońskiej w Olsztynie. Ceremonia pochowania urny z Prochami odbędzie się na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej.
Pograżona w żałobie rodzina

30 maja 2023 r. odszedł od nas

dr n. med. Jan Kopeć

wieloletni Ordynator Oddziału Neurochirurgii WSS w Olsztynie.

Z głębokim żalem żegnamy naszego Szefa,
wybitnego specjalistę i dobrego, wyrozumiałego człowieka.
Był nauczycielem wielu neurochirurgów, którzy kontynuują
zapoczątkowany przez Niego rozwój neurochirurgii na Warmii i Mazurach.

Na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Wychowankowie i pracownicy Oddziału Neurochirurgii

Głębokie wyrazy współczucia

Rodzinie i Bliskim

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 31 maja 2023 r. przestało bić serce
naszej ukochanej Mamy, Babci i Prababci

**ś. † p.
Sabiny Lis**

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
2 czerwca 2023 r. o godz. 12.30 modlitwą różańcową
w kościele pw. św. Michała Archanioła w Sępopolu.
Msza święta odprawiona zostanie o godz. 13.00,
po czym nastąpi wyprowadzenie
na cmentarz komunalny w Sępopolu.

Pograżona w smutku rodzina

Z głębokim smutkiem i żalem
zawiadamiamy,
że 27 maja 2023 r. w wieku 76 lat
odszedł na zawsze
nasz Kochany Mąż, Ojciec i Dziadek

**ś. † p.
Janusz
Zambrzuski**

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
3 czerwca 2023 r. (sobota) o godz. 11.15
wystawieniem Drogiego Nam Ciała
w domu pogrzebowym przy ul. Mariańskiej 2,
a następnie o godz. 12.00
zostanie odprawiona
Msza Święta Żałobna
w kościele św. Wojciecha
przy ul. Gałczyńskiego 28.
Ceremonia pochowania odbędzie się
na cmentarzu w Dywitach.

Pograżona w żałobie rodzina

USŁUGI
POGRZEBOWE

ARKA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A

☎ 89 534 72 42, 605 635 908

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24

(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)

☎ 89 526 66 01, 605 665 909

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

dawniej **market**

OLSZTYN 895 355 300

ul. Lengowskiego 18-20 602 327 277

BISKUPIEC 897 152 093

ul. Armii Krajowej 4 608 680 642

POGOTOWIE POGRZEBOWE 89 527-09-09

Pomożemy Ci godnie pożegnać

ARKADIA
Olsztyn, ul. Jagiellońska 52/85

tel. 89 526 67 53, 665 175 125

całodobowe przewozy zmarłych

www.zuparkadia.olsztyn.pl

Gwarantujemy godną
i kulturalną posługę

SACRUM

KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE

ANDRZEJ DĄBROWSKI

Olsztyn, ul. Limanowskiego 18/2

☎ 89 67 77 100, kom. 530 308 308

GODNIE - SOLIDNIE - Z SZACUNKIEM

Całodobowy przewóz zmarłych

UCHWYCONE W SPORTOWEJ MIGAWCE (39)

Iga Świątek walczy o trzeci triumf w wielkoszlemowym turnieju w Paryżu, polscy piłkarze zajęli trzecie miejsce w mistrzostwach Europy U-17, a hokeiści z Kanady zostali mistrzami świata. W przyszłym roku jednym z ich grupowych rywali będzie Polska.

W Argentynie trwają piłkarskie mistrzostwa świata U-20. W 1/8 finału Izrael wygrał 1:0 z Uzbekistanem. W drugim spotkaniu reprezentacja USA pokonała 4:0 Nową Zelandię. Po oddaniu gazety do druku zakończyły się mecze: Kolumbia - Słowacja, Brazylia - Tunezja, Anglia - Włochy, Argentyna - Nigeria. Dzisiaj grają: Gambia - Urugwaj i Ekwador - Korea Południowa

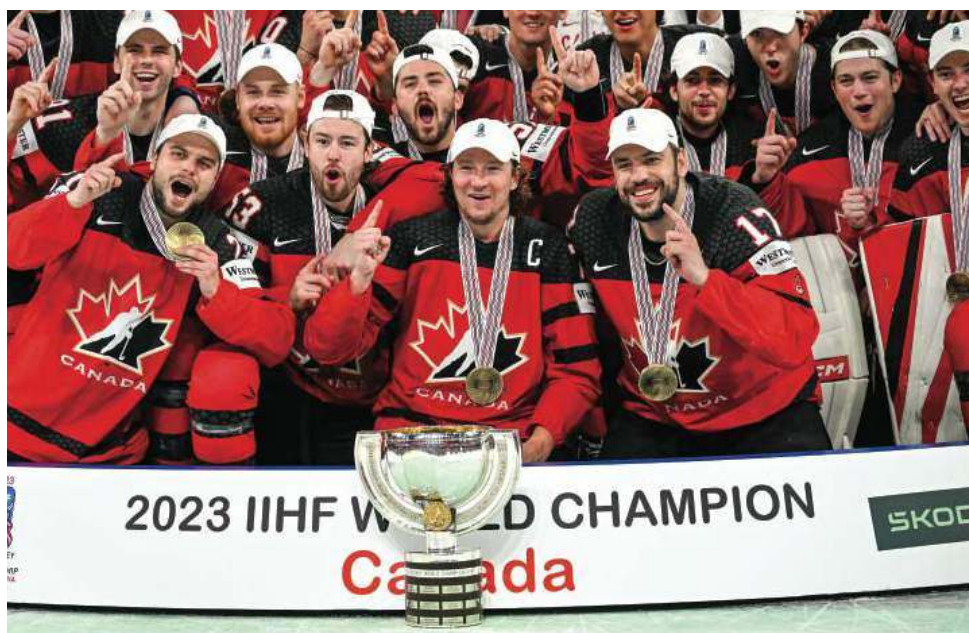
W pierwszej rundzie wielkoszlemowego turnieju Rolanda Garrosa Iga Świątek pokonała 6:4, 6:0 Hiszpankę Cristine Bucse. Dzisiejszą rywalką Polki będzie Amerykanka Claire Liu - w tym roku w Indian Wells Świątek rozgromiła ją 6:0, 6:1. Wczoraj liderka światowego rankingu, która w Paryżu walczy o trzecie zwycięstwo, obchodziła 22. urodziny

W półfinale piłkarskich mistrzostw Europy U-17 Polacy po pasjonującym meczu przegrali 3:5 z Niemcami. W drugim półfinale Francja ograła 3:1 Hiszpanię. Oba pokonane zespoły wspólnie zajęły trzecie miejsce, natomiast w piątek o godz. 20 w wielkim finale Niemcy zagrają z Francuzami (transmisja w TVP Sport). Pięć czołowych zespołów zapewniło sobie awans na mistrzostwa świata.

Piłkarze Galatasarayı Stambułu po raz 23. zdobyli tytuł mistrza Turcji. Kolejną przed końcem rozgrywek Galatasaray ma pięć punktów przewagi nad Fenerbahçe. Oba kluby spotkają się w niedzielę w meczu kończącym sezon. Stawką będzie jednak tylko prestiż

Hokeiści Kanady zostali mistrzami świata, w meczu finałowym pokonując 5:2 reprezentację Niemiec. Brązowy medal niespodziewanie zdobyła Łotwa, która w decydującym pojedynku wygrała z USA 4:3 po dogrywce

Tak się cieszył słoweński kolarz Primož Roglič z drużyny Jumbo-Visma po zwycięstwie w 106. edycji wyścigu Giro d'Italia. Drugie miejsce zajął Brytyjczyk Geraint Thomas (Ineos Grenadiers), a trzecie Portugalczyk Joao Almeida (UAE Team Emirates)

PIĘĆ NOWYCH NAZWISK W ALEI

Aleja Sław Olsztyńskiego Sportu już wkrótce powiększy się o kolejne nazwiska. Tym razem „swoje” pamiątkowe tablice otrzyma pięć wielkich osobowości związanych ze stolicą Warmii i Mazur. Tablice zostaną uroczyście odsłonięte 2 lub 9 września.

inicjatorem powołania Alei jest Fundacja Olsztyński Laur Sportowy, która teraz dba o jej systematyczny rozwój. Warto przypomnieć, że dwa lata temu jako pierwsi zostali docenieni olsztyńscy medaliści olimpijscy, czyli siatkarze Mirosław Rybaczewski i Zbigniew Lubiejewski (złoci medaliści z Montrealu z 1976 roku) oraz kajakarze Andrzej Gronowicz (srebro w Montrealu) i Adam Seroczyński (brąz w Sydney w 2000 roku).

W 2022 roku Aleja Sław Olsztyńskiego Sportu wzbogaciła się o kolejnych pięć osób. Kierowana przez Leszka Dublaszewskiego fundacja doceniła wówczas: Urszulę Styrankę-Szubzdę (sprinterka, olimpijka z Meksyku w 1968 i Monachium 1972), Ireneusza Kluczka (lekkoatleta, bieg na 400 m, pierwszy olimpijczyk z Warmii i Mazur - Tokio 1964), Tadeusza Milewskiego (lekkoatleta, specjalista od biegów długodystansowych, brązowy medalista paraolimpiady w Toronto w 1976), Eliasza Bartoszewicza (najlepszy bokser z Warmii i Mazur, reprezentant kraju, trzykrotny medalista mistrzostw Polski), Janusza Malinowskiego (trener oraz organizator lekkiej atletyki w Olsztynie) oraz Leszka Dorosza (trener siatkarzy AZS Olsztyn).

NIE WSZYSCY BYLI
ZNAKOMICI SPORTOWCY
I TRENERZY MOGĄ
LICZYĆ NA TAKI

ZASZCZYT, BO CZASEM
ICH POZASPORTOWA
PRZESZŁOŚĆ WZBUDZA
KONTROWERSJE WŚRÓD
OLSZTYŃSKICH RADNYCH.

O co chodzi? O historię. Otóż w czasach PRL sport teoretycznie był amatorski, bo zawodnicy i trenerzy oficjalnie pracowali jako górnicy, hutnicy lub budowlancy, a część z nich była zatrudniona w milicji lub służyła w wojsku. Wszystko zależało od tego, do jakiego klubu sportowiec trafił: jeśli był piłkarzem Lecha Poznań, wtedy po wypłacie jeździł do jakiejś firmy budowlanej, gdy grał w siatkówkę w Legii Warszawa, o jego pensję dbało wojsko, a gdy był koszykarzem Wisły Kraków, wówczas otrzymywał etat w milicji lub w Służbie Bezpieczeństwa (tak samo było m.in. w Gwardii Olsztyn, Gwardii Szczytno, Gwardii Warszawa, Gwardii Wrocław czy Olimpij Poznań).

W tamtych czasach nikogo to nie dziwiło, ale po latach dawni członkowie klubów milicyjnych zaczęli być oskarżani o... współudział w „budowaniu ustroju totalitarnego”.

Jednym z tych, których fundacja chciała wyróżnić w 2023 roku, jest Zbigniew Ludwichowski, tyle że ten wybitny trener lekkiej atletyki w Gwardii Olsztyn w latach 80. XX wieku otrzymał etat w MO. Ostatecznie jednak radni, m.in. w oparciu o opinię Instytutu Pamięci Narodowej, uznali,

Fot. Artur Dybny

że nie ma żadnych przeciwwskazań co do tej kandydatury: „Po dokonaniu całościowej oceny działalności Zbigniewa Ludwichowskiego, przypadającej zarówno na okres PRL, jak i po 1989 roku, jego upamiętnienie nie stoi w sprzeczności z art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gmin, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomników. Do wniosku dołączono pozytywną opinię Instytutu Pamięci Narodowej co do zamiaru upamiętnienia pozostałych osób”.

W efekcie radni przyjęli projekt uchwały upamiętniającej kolejnych pięciu wybitnych sportowców, których tablice we wrześniu pojawią się w zlokalizowanej na plaży miejskiej Alei Sław Olsztyńskiego Sportu.

STANISŁAW OLSZEWSKI – zawodnik, szkoleniowiec i działacz sportów motorowych. W swojej karierze zdobył dwukrotnie mistrzostwo

Europy w rajdach enduro w klasie do 75 ccm (1979, 1980) oraz wicemistrzostwo Europy w tej samej konkurencji w 1978 roku. Był dziesięciokrotnym mistrzem Polski w motocrossie w klasach 250 ccm i 500 ccm i siedmiokrotnym wicemistrzem kraju w motocrossie, dwukrotnym mistrzem i wicemistrzem Polski w enduro. W 1980 r. otrzymał dyplom honorowy Międzynarodowego Komitetu Fair Play, tytuł „Dżentelmena Sportu”, a w uznaniu zasług odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi i Złotą Honorową Odznaką Polskiego Związku Motorowego.

KRZYSZTOF HOŁOWCZYK

– rajdowiec, kontynuator sportu samochodowego na Warmii i Mazurach. Trzykrotnie zdobywca tytułu rajdowego mistrza Polski (1995, 1996, 1999), mistrz Europy z 1997, trzykrotny zwycięzca Rajdu Polski, uczestnik Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Świata zarówno w samochodach WRC, jak i grupy N, w 2015 roku zajął trzecie miejsce w Rajdzie Dakar. Jest znany z zaangażowania

w sprawy dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego, w 1999 roku współtwórca idei i współzałożyciel pierwszej profesjonalnej szkoły doskonalenia jazdy. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, medalem Młito Pro Christo.

ZBIGNIEW LUDWICHOWSKI

– trener lekkiej atletyki, specjalizował się w biegach na 400 i 800 metrów. Zajmował się indywidualnym szkoleniem wybitnych zawodników m.in. dwukrotnej olimpijki Wandy Panfil, Celinę Sokołowskiej i swej żony Bronisławy. Przygotowywał do startów Karola Zalewskiego – wielokrotnego mistrza Polski. Jego pracę doceniła „Gazeta Olsztyńska”, przyznając mu tytuł Trenera Roku, oraz Urząd Marszałkowski. Poza tym został wyróżniony najbardziej prestiżowymi odznaczeniami Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. W Olsztynie co roku odbywa się Memoriał poświęcony pamięci Zbigniewa Ludwichowskiego.

KRYSZYNA ŻOŁNIEROWICZ

– gimnastyczka, trenerka gimnastyki sportowej, współtwórczyni wielkich sukcesów tej dyscypliny w Olsztynie. Wraz z mężem Zbigniewem realizowała program ówczesnej olsztyńskiej Szkoły Mistrzostwa Sportowego w gimnastyce sportowej kobiet. W latach 1988-92 pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Metodyczno-Szkoleniowej Polskiego Związku Gimnastycznego

w Warszawie, zaś w latach 1993-96 była wiceprezesem ds. kobiet Polskiego Związku Gimnastycznego. Pracując w klubie olsztyńskim przez wiele lat była jednocześnie trenerem szkolenia centralnego i reprezentacji Polski. Za wkład w rozwój polskiej gimnastyki Krystyna Żołnierowicz została nagrodzona odznaczeniami i wyróżnieniami, m.in. zdobyła tytuł „Najlepszy trener - wychowawca młodzieży”. W 2001 r. została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Liczba medali zdobytych przez młode olsztynianki trenujące pod jej kierunkiem przekroczyła już... dwa tysiące.

ZBIGNIEW ŻOŁNIEROWICZ

– współzałożyciel Szkoły Mistrzostwa Sportowego. W młodości uprawiał wszystkie możliwe dyscypliny, stąd od początku odznaczał się dużą sprawnością fizyczną. Był mistrzem Polski AZS w klasie sportowej pierwszej i drugiej. Wraz z żoną stanowili najstojniejszą parę trenerską w gimnastyce sportowej w kraju, wychowali kilka generacji czołowych polskich gimnastyczek, które reprezentowały Polskę na mistrzostwach Europy, świata oraz na igrzyskach olimpijskich. Przez wiele lat działał w sztabie szkoleniowym Polskiego Związku Gimnastycznego. Otrzymał wiele najwyższych odznaczeń sportowych i państwowych. Od 2007 roku - będąc już na emeryturze - wspierał młodych szkoleniowców, występując w roli konsultanta.

KAROL GROSZ

CZARNECKI O SPORCIE

CZAS SANTOSA, CZAS NADZIEI

Pamiętam z dzieciństwa bajkę o byczku Fernando. Byczek budził sympatię. Fernando

Santos też budzi sympatię. Nie wypada z telewizora. Nie łąsi się do dziennikarzy. No i ma własne zdanie. Potrafi nawet powybrzydzać, że nie pasuje mu towarzyski mecz z byłą potęgą, czyli z Niemcami na Stadionie Narodowym. Tak, byłą, bo przecież na ostatnim Mundialu w Katarze odpadli po rozgrywkach grupowych, a więc wcześniej niż

my. Natomiast na Mundialu poprzednim, czyli tym w Rosji i Białej Czerwoni, i nasi zachodni sąsiedzi wyjechali w tym samym czasie – to jest po trzech meczach. Portugalczyk nie powołuje niektórych piłkarzy zastużonych, mających swoje lata, ale jeszcze całkiem żwawo biegających po boisku, strzelających gole i mających asy-

sty. Jak „Grosik”, czyli Kamil Grosicki. Zawodnika Pogoni Szczecin lubię i doceniam, bo na tle naszej Ekstraklasy jest piłkarzem absolutnie się wyróżniającym, ale Senior Santos patrzy na „long term”, czyli na długi dystans, i wie, że musi mieć piłkarzy, którzy będą grali pełne 90 minut. Rozumiem, szanuję, ale „Grosika” mi szkoda.

Coach z Półwyspu Iberyjskiego zapunktował u mnie, bo zaprosił na wcześniejsze treningi tych reprezentantów, którzy chcą przyjechać i potrenować. Powód – albo pretekst – „aby odzyskali czucie piłki”, bo przecież od zakończenia rozgrywek trochę dni już minęło. Przy okazji pewnie zobaczy, komu najbardziej zależy

na grze w barwach narodowych. Ciekawy manewr. Za dwa tygodnie mecz towarzyski, ale prestiżowy i z historycznym podtekstem (trochę jak mecze z Rosją): zagramy z Niemcami. A potem już o punkty na niełatwym terenie w Kiszyniowie. Czas na kibicowanie reprezentacji!

RYSZARD CZARNECKI

GRACJAN Z GRACJĄ MINIE LINIĘ METY?

SPORTY MOTOROWE \\ Gracjan Predko z wielkimi nadziejami myśli o starcie w rozpoczynającym się jutro Rajdzie Podlaskim, który jest trzecią rundą Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski. - Moim celem jest podium - stawia sprawę jasno.

Wielkie talenty odkrywano za młodu. Potwierdza to przypadek Gracjana Predko, młodego olsztynianina, który odkrył swoją drogę życiową już w wieku 12 lat, a dzięki wsparciu rodziny mógł rozwinąć pasję i czerpać z życia pełnymi garściami. - Mój ojciec od początku mnie wspierał i uczył jeździć - wspomina Gracjan. - Sam również kiedyś jeździł, był bardzo dobrym kierowcą, więc od małego zachęcał mnie do rajdów. No i jakoś tak wyszło, że dzisiaj rzeczywiście jeżdżę w rajdach samochodowych. Trochę późno zacząłem, bo zadebiutowałem jako dwudziestolatek. Cóż, wcześniej nie było budżetu... W 2019 roku wziąłem pierwszy raz udział w Konkursowej Jeździe Samochodem, która odbyła się w Lubstynku pod Lubawą, no i trochę niespodziewanie ją wygraliśmy. KJS to zawody amatorskie, każdy może w nich wystartować. Nie trzeba mieć klatki w aucie. Można wsiąść do seryjnego samochodu, pojechać i wziąć udział w zawodach. Jest to dobre dla początkujących, aby zobaczyć, z czym to się je - wyjaśnia Gracjan Predko. - Natomiast po-

Fot. Tomasz Filipiak

Załoga Gracjan Predko-Michał Jurgala na trasie niedawnego Rajdu Polski

czątek w profesjonalnych zawodach zaliczyliśmy na Litwie w rajdach szutrowych.

OCZYWIŚCIE JAKO ŚWIEŻY KIEROWCA Z BRAKIEM DOŚWIADCZENIA NIE NARZEKAŁEM NA BRAK PRZYGÓD, W EFEKCIE PIERWSZEGO SWOJEGO RAJDU NIE UKOŃCZYŁEM, BO USZKODZILIŚMY AUTO, M.IN. URWALIŚMY PÓŁOŚ. ALE W KOLEJNYCH STARTACH NA

LITEWSKICH SZUTRACH WYNIKI BYŁY JUŻ ZDECYDOWANIE LEPSZE.

Podczas najbliższego weekendu Gracjan Predko weźmie udział w 42. edycji Rajdu Podlaskiego, w którym nie zamierza jedynie dojechać do mety. - Rok temu wygrałem ten rajd w klasyfikacji generalnej 2WD oraz w klasie 4 - przypomina olsztyński rajdowiec. - A że obecnie wraz z moim pilotem Michałem Jurgalą prowadzimy

w obu tych klasyfikacjach, więc chcemy powtórzyć ubiegłoroczny sukces. Łatwo jednak nie będzie, bo Podlaski jest to długi rajd, którego odcinki specjalne mają długość ponad 110 kilometrów. Dlatego podchodzę do niego z dużą pokorą, chociaż z drugiej strony liczę na powtórkę z niedawnego tak dla nas udanego Rajdu Polski (w klasyfikacji 2WD załoga Predko-Jurgala miała ponad trzy minuty przewagi nad wiceliderem! - red.). Na pewno długa droga

przed nami. Auto będzie musiało pokonać wszystkie odcinki i wytrzymać warunki na trasie, nie może się zepsuć. Jak widać, wiele czynników składa się na końcowy wynik - wylicza Gracjan, dodając, że rajdy do bardzo droga pasja. - Najdroższy jest wynajem samochodu. Gdybym miał swoje auto i po prostu płacił za jego obsługę i opony, wtedy byłoby dużo taniej, nawet o połowę.

Rajdy samochodowe łączą się z dużymi prędkościami i krętymi, róż-

nej jakości drogami. Czy kierowca, nawet rajdowy, odczuwa jeszcze strach podczas dynamicznej jazdy na zawodach? - Gdy siedzę za kierownicą, wtedy nie mam lęków - stwierdza krótko Gracjan Predko. - Natomiast jeśli jadę z kimś jako pasażer i widzę, że kierowca sobie nie radzi, robiąc dziwne ruchy kierownicą, wtedy się boję. To jest jedyny moment, kiedy w aucie nie czuję się pewnie. Od trzech lat biorę udział w rajdach samochodowych, więc mam już wytrenowaną pamięć mięśniową, dzięki czemu wszystko robię tak, jak należy. By jeździć jeszcze szybciej, brakuje mi jedynie jeszcze trochę kilometrów testowych przed każdym rajdem - dodaje na koniec kierowca z Olsztyna.

AW

* KLASYFIKACJA 2WD (PO RAJDZIE ŚWIDNICKIM I RAJDZIE POLSKI):

1. Predko-Jurgala - 67 pkt;
2. Kowalczyk-Hryniuk - 46;
3. Długosz-Majewski - 39;
4. Pindel-Pietruszka - 38; 5. Nowak-Sadowski - 34.

* KLASYFIKACJA KLASY 4:

1. Predko-Jurgala - 67 pkt;
2. Kowalczyk-Hryniuk - 46;
3. Nowak-Sadowski - 42; 4. Długosz-Majewski - 39; 4. Pindel-Pietruszka - 38.

SPRINTEM

SIATKÓWKA \\ W tureckiej Antalyi Polki pokonały Kanadę 3:2 (20:25, 25:23, 20:25, 25:23, 15:13) w pierwszym meczu Ligi Narodów. Dzisiaj drużyna Stefano Lavariniego zmierzy się z Włochami (g. 16 w Polsacie Sport), które na inaugurację wygrały z Tajlandią 3:2.

>>> Spore zmiany w LUK Lublin, dziesiątym zespole PlusLigi. Z klubu odchodzą kapitan drużyny Wojciech Włodarczyk, libero Amerykanin Dustin Watten i Szymon Gregorowicz oraz atakujący Szymon Romań, przyjmujący Mateusz Jóźwik i Nicolas Szerszeń oraz środkowy Konrad Stajer. Został natomiast rozgrywający Marcin Komenda powo-

łany przez Nikołą Grbicia do szerokiej kadry narodowej na sezon 2023. Obok Komendy w najbliższych rozgrywkach nadal barw lubelskiego klubu bronić będą środkowy Jan Nowakowski i przyjmujący Jakub Wachnik.

PIŁKA NOŻNA \\ Trener reprezentacji Polski Fernando Santos ogłosił listę 25 piłkarzy powołanych na towarzyski mecz z Niemcami 16 czerwca w Warszawie i eliminacyjny do Euro 2024 z Mołdawią cztery dni później w Kiszyniowie. Na liście nie ma 37-letniego Jakuba Błaszczykowskiego, ale - jak zapowiedział selekcjoner - doświadczony piłkarz będzie mógł pożegnać

się z kadrą w meczu z Niemcami. Ma zagrać 16 minut, bo taki numer nosił na koszulce w kadrze.

*** Bramkarze:** Bartłomiej Drągowski (Spezia), Łukasz Skorupski (Bologna), Wojciech Szczęsny (Juventus Turyn)
*** Obrońcy:** Jan Bednarek (Southampton), Bartosz Bereszyński (Napoli), Tomasz Kędziora (PAOK Saloniki), Jakub Kiwior (Arsenal Londyn), Arkadiusz Reca (Spezia), Mateusz Wieteska (Clermont Foot), Przemysław Wiśniewski (Spezia)
*** Pomocnicy:** Krystian Bielik (Birmingham), Przemysław Frankowski (Lens), Jakub Kamiński (Wolfsburg), Ben

Lederman (Raków Częstochowa), Karol Linetty (Torino), Mateusz Łęgowski (Pogoń Szczecin), Michał Skóraś (Lech Poznań), Bartosz Slisz (Legia Warszawa), Damian Szymański (AEK Ateny), Sebastian Szymański (Feyenoord Rotterdam), Nicola Zalewski (Roma), Piotr Zieliński (Napoli).

*** Napastnicy:** Robert Lewandowski (Barcelona), Arkadiusz Milik (Juventus Turyn), Karol Świdorski (Charlotte)

>>> Wynik sobotniego meczu ostatniej kolejki Ekstraklasy Piast Gliwice - Lechia Gdańsk został zweryfikowany przez Komisję Ligi jako walkower 3:0 na korzyść gliwiczian

Fot. PAP/PEPA

Kadra bez Roberta Lewandowskiego? Niemożliwe!

z powodu zachowania kibiców gości. Spotkanie zostało przerwane przez sędziego w drugiej połowie, kiedy to z trybun zajmowanych przez sympatyków zespołu z Gdańska poleciały na boisko race. Goście prowadzili od 30. minuty 1:0. Poza tym Komisja Ligi nałożyła na Lechię karę zakazu organizacji wyjazdu grupy kibiców we wszystkich rozgrywkach na okres siedmiu miesięcy oraz karę finansową w wysokości 100 tysięcy złotych. Sobotni mecz nie miał znaczenia dla układu tabeli. Piast już wcześniej zapewnił sobie piąte miejsce, a Lechia straciła szansę na utrzymanie.

DRYH/PAP

ZACZYNA SIĘ WALKA O FINAŁ

TENIS STOŁOWY \\ W piątek Dekorglass Działdowo rozegra pierwszy mecz półfinałowy męskiej Superligi, natomiast w Lidzbarku Warmińskim i Olsztynie już świętują, bowiem Polmlek OSiR powrócił do kobiecej Ekstraklasy, a AZS UWM awansował do I ligi.

Półfinałowym rywalem działdowian jest Cukier Gwiazda Bydgoszcz, zdobywca Pucharu Polski. Zwycięzca dwumeczu awansuje do wielkiego finału, który odbędzie się 10 czerwca w Poznaniu.

Dekorglass ma z bydgoszczanami rachunki do wyrównania, bowiem w poprzednim sezonie to właśnie z nimi niespodziewanie przegrał w półfinale. Nic więc dziwnego, że ekipa trenera Michała Dziubańskiego ma olbrzymią ochotę na rewanż, tym bardziej że w Działdowie wszyscy marzą o powtórzeniu sukcesu z 2021 roku, kiedy to Dekorglass został mistrzem Polski.

- ZAPOWIADAJĄ SIĘ DWA BARDZO CIEKAWY MECZE, BO WYNIK JEST SPRAWĄ OTWARTĄ. OCZYWIŚCIE NASZYM CELEM JEST AWANS DO FINAŁU - NIE MA WĄTPLIWOŚCI PREZES KLUBU FERDYNAND CHOJNOWSKI.

Przypominamy, że zespół z Działdowa - na czele z Jakubem Dyjasem - medal zapewnił sobie po wyeliminowaniu w ćwierćfinale Akademii Zamojskiej (dwa zespoły, które przegrają w półfinale, zostają brązowymi medalistami MP). To był dość łatwy dwumecz, ponieważ działdowianie wygrali wszystkie pojedynki. Wcześniej zawodnicy Dekorglassu wygrali fazę zasadniczą Superligi, a w pokonanym polu pozostawili m.in. Dartom Bogorię Grodzisk Mazowiecki i Global Pharmę Orlicz 1924 Suchedniów, które utworzyły drugą parę półfinałową.

Z Gwiazdą drużyna z Warmii i Mazur w tym sezonie grała dwukrotnie

Dekorglass patrzący w stronę finału (od lewej): Jonathan Groth, Jakub Dyjas i trener Michał Dziubański

i za każdym razem odnosiła zwycięstwo. Na Kujawach padł wynik 3:1, a w Działdowie było 3:0. Jak będzie tym razem? Pierwsze starcie już jutro o godz. 18 w Bydgoszczy. Rewanż 4 czerwca o g. 16 w Działdowie.

* Drugi półfinał (2 i 4 czerwca): Dartom Bogoria Grodzisk Maz. - Global Pharma Orlicz 1924 Suchedniów.

Tenisistki stołowe Polmleku OSiR Lidzbark Warmiński awansowały do Ekstraklasy. Zespół prowadzony przez trenera Zbyszka Pietkiewicza dwukrotnie pokonał w barażu rezerwy AZS UE Wrocław (6:4, 8:2).

Tym samym kilkakrotny medalista mistrzostw Polski powrócił do elity po dwóch latach przerwy. Drużyna z Lidzbarka Warmińskiego była bezkonkurencyjna na przestrzeni całego sezonu. W fazie zasadniczej odno-

siła 17 zwycięstw, dwa mecze zremisowała i poniosła tylko jedną porażkę, dzięki czemu z dorobkiem 36 punktów wygrała rywalizację w grupie północnej I ligi.

LIDERKĄ POLMLEKU BYŁA WYCHOWANKA KLUBU NATALIA BOGDANOWICZ, KTÓRA MOGŁA LICZYĆ NA POMOC SOLIDNEJ WERONIKI BOBEK. PIERWSZA Z NICH ZAKOŃCZYŁA SEZON Z IMPONUJĄCYM BILANSEM 31-4, CO NA PRZESTRZENI CAŁEGO SEZONU - WLICZAJĄC TO FAZĘ ZASADNICZĄ I BARAŻE - DAŁO JEJ SKUTECZNOŚĆ NA POZIOMIE 89 PROCENT! NATOMIAST SIEDMNAŚCILETNIĄ BOBEK ODNIOŚŁA 22 ZWYCIĘSTWA I 17 PORAŻEK (SKUTECZNOŚĆ NA POZIOMIE 56 PROCENT).

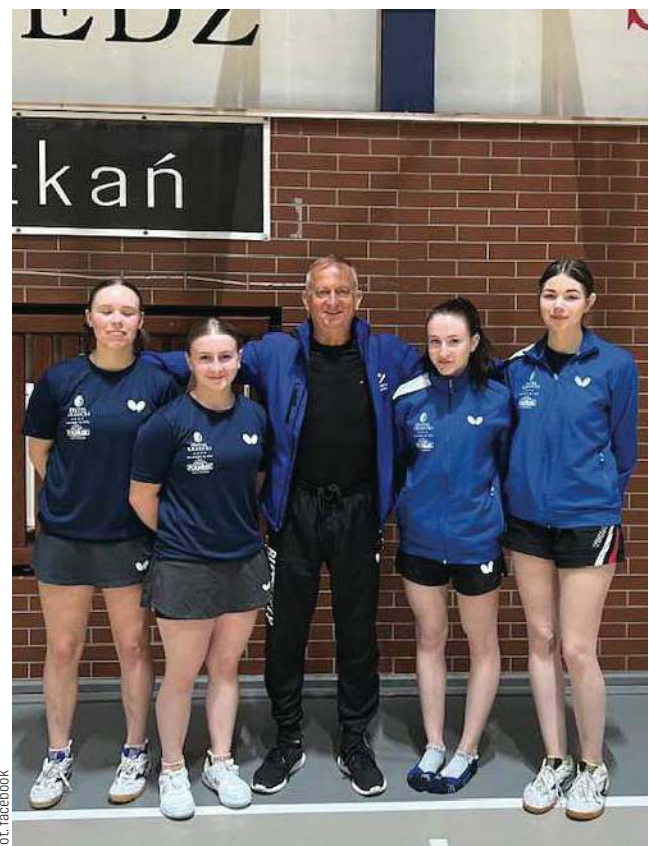
Ważną częścią składu były także Zuzanna Gaworska oraz Julia Szymczak. Doświadczenie 20-letniej Gaworskiej przydało się w pierwszy starciu z rezerwami AZS UE, kiedy to sięgnęła po dwa wygrane single, co przyczyniło się do końcowego 6:4. Solidnym ogniem była także Szymczak, która w pierwszym meczu zdobyła punkt, a w drugim do wygranej indywidualnej dołożyła jeszcze zwycięstwo w grze podwójnej z Zuzanną Gaworską.

Już wkrótce przed Polmlekiem OSiR starcia z takimi klubami jak Enea Siarkopol Tarnobrzeg (wielokrotny mistrz kraju i zwycięzca Ligi Mistrzyń), Bebetto AZS Częstochowa, SKTS Sochaczew i pierwsza drużyna AZS UE Wrocław. Na co stać młody lidzbarski zespół? Tego jeszcze nie wiemy, ale realia są takie, że bez jakiegoś wzmocnienia (najlepiej z Azji) podopiecznym Pietkiewicza trudno będzie się w Ekstraklasie utrzymać.

Do Ekstraklasy awansowała także Politechnika Rzeszów (10:0 i 4:6 z Dojlidami Białostok).

Powody do radości mają także w Olsztynie, ponieważ AZS UWM English Perfect Olsztyn awansował do I ligi kobiet. Pingpongistki ze stolicy Warmii i Mazur dwukrotnie w barażu pokonały rezerwy Dojlid Białostok (7:3 i 10:0). Awans AZS UWM English Perfect jest jak najbardziej zasłużony, bowiem olsztynianki wygrały wszystkie mecze. Najpierw w cuglach zwyciężyły w II lidze, a później okazały się bezkonkurencyjne w barażach. O sile olsztyńskiego zespołu stanowiły głównie zawodniczki z bogatą przeszłością w Ekstraklasie, czyli Dong Rui Fang, Wenwen Liu i Aneta Olendzka, a nominalną „czwórką” była Wiktoria Wrzosek, studentka weterynarii. Ponadto w AZS UWM zagrały: Anita Myrchel-Rutkowska, Zofia Madej, Joanna Ryba, Klaudia Szadkowska i Dorota Martyniak.

WOJCIECH CHRZĄSZCZ

Trener Zbyszek Pietkiewicz i jego podopieczne z Lidzbarka Warmińskiego

Uśmiech Dziecka

1 czerwca 2023 r

GAZETA
OLSZTYŃSKA

Galeria dziecięcych uśmiechów

Uśmiech dziecka rozpromieni każde oblicze, bo „kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”. My tę radość chcemy szerzyć i pokazywać innym, dlatego po raz kolejny ruszamy z akcją „Uśmiech Dziecka”. Otrzymaliśmy od naszych Czytelników setki zdjęć zrobionych w chwilach radości i bez-

troskiej zabawy. Z okazji Dnia Dziecka, stworzyliśmy więc ten specjalny dodatek z wielką galerią dziecięcych uśmiechów. Akcji towarzyszy głosowanie, w którym wybierane są najśodsze maluchy, a ich zdjęcia trafiają na okładkę gazety. To jednak tylko jedna z nagród. Na laureatów czeka mnó-

stwo upominków. Wśród nich są rodzinne sesje fotograficzne, vouchery na zakupy w sklepach SMYK, wyjazdy do Energylandii, wycieczka do Paryża i Disneylandu oraz nowość - 40.000 złotych na spełnienie marzeń dziecka i rodziny! Więcej o akcji na www.gazetaolsztynska.pl/usmiech

Mikołaj Szczurowski

NWD.1302

Oliwia Czarniecka

NWD.1133

Sukru Sariccek

NWD.1382

Wiktoria Kujawska

NWD.1409

Wojtek Wiktorowicz

NWD.1402

Zuzanna Golec

NWD.1359

Amelia Januszko NWB.479

Anastazja Gburzyńska NWB.541

Antoni Grala NWB.630

Antoni Komorek NWB.249

Antoni Turoń NWB.250

Antonina Zuzanna Laskus NWB.209

Antosia Woźniak NWB.631

Artur Osiak NWB.428

Bartłomiej Kowalski NWB.215

Blanka Wilk NWB.484

Filip Jasiulewicz NWB.267

Filip Kosiński NWB.269

Gabriel Sikorski NWB.398

Ida Kochańska NWB.135

Inga Mądro NWB.633

Jakub Kozakiewicz NWB.38

Janek Kamieniak NWB.429

Krzysztof Jarmuszkiewicz NWB.430

Kuba Żmijewski NWB.555

Laura Wolkowska NWB.431

Lena Fryc NWB.3

Leon Glowński NWB.634

Leon Witkowski NWB.306

Marcelina Samczak NWB.635

Mikołaj Sikorski NWB.636

Natalia Siebert NWB.340

Nela Aleksandrowicz NWB.341

Nikodem Natan Ilczuk NWB.82

Nikodem Pałasz NWB.346

Oskar Magierski NWB.115

Pola Krawczewicz NWB.144

Sara Placewicz NWB.151

Stanisław Jabłoński NWB.637

Stanisław Sieniawski NWB.157

Szymon Karczewski NWB.638

Weronika Pawłowska NWB.177

Zofia Dobrzyńska NWB.383

Zofia Szczepaniak NWB.193

Zuzanna Dudzińska NWB.639

Zuzanna Stańczak NWB.640

Zuzanna Stędk NWB.641

Alan Misiewicz NWD.903

Alan Piorkowski NWD.262

Aleksander Chęsy NWD.994

Aleksander Frąckiewicz NWD.711

Aleksander Mechliński NWD.712

Aleksander Szczepaniak NWD.268

Alicja Adrian NWD.556

Alicja Kowalska NWD.558

Alicja Szymańska NWD.561

Amelia Kontkiewicz NWD.232

Amelia Zielińska NWD.841

Anastazja Stolarczyk NWD.487

Anna Szadurska NWD.995

Antonina Groszyk NWD.495

Aron Rudzki NWD.1028

Bartosz Ziemia NWD.503

Bartosz Żmijewski NWD.504

Celina Tomaszewska NWD.511

Dominik Markowski NWD.996

Dominik Zając NWD.972

Emilia Belka NWD.140

Emilia Rawa NWD.515

Emilia Siebert NWD.516

Emilia Zając NWD.974

Filip Kozicki NWD.184

Franciszek Brzozowski NWD.530

Franciszek Litkowski NWD.608

Franciszek Piekarz NWD.532

Franciszek Raczkowski NWD.209

Franciszek Salek NWD.997

Franciszek Wierciach NWD.998

Gabriela Srypula NWD.858

Grzegorz Nowacki NWD.541

Ignacy Gabriel NWD.578

Ignacy Kopaczewski NWD.999

Ignacy Oniszcuk NWD.457

Ignacy Rybski NWD.459

Izabela Rodź NWD.464

Jakub Kosiński NWD.469

Jakub Murawski NWD.1012

Jakub Paczkowski NWD.471

Jan Wilk NWD.477

Julia Misiewicz NWD.904

Julia Zwolińska NWD.905

Julian Nowatkowski NWD.486

Kamil Kaciłowicz NWD.774

Karol Szadurski NWD.906

Kateryna Kiselova NWD.193

Laura Dołęgowska NWD.176

Lena Kopyś NWD.183

Lena Murawska NWD.1011

Leo Król NWD.793

Leo Nowacki NWD.9

Leon Bracki NWD.878

Leonard Dratwa NWD.439**Liliana Gałązka** NWD.441**Liliana Stęclik** NWD.908**Maja Kaczmarek** NWD.19**Maja Mikulowska** NWD.21**Maja Ronowska** NWD.25**Maksymilian Dąbrowski** NWD.909**Marcelina Deskiewicz** NWD.33**Marcelina Piskorska** NWD.888**Maria Drzycimska** NWD.377**Maria Krociak** NWD.41**Martyna Duszyńska** NWD.834**Martyna Markowicz** NWD.384**Mikołaj Mejer** NWD.393**Milan Król** NWD.794**Nadia Grzelak** NWD.1016**Nicola Cabaj** NWD.330**Nikodem Bałachowski** NWD.609**Nikodem Jacek Maczyta** NWD.910**Nikodem Krawczewicz** NWD.67**Nikodem Przedlacki** NWD.333**Oliwia Ekiel** NWD.339**Oliwia Godz** NWD.76**Oliwia Karzewicz** NWD.853**Oliwia Pietryka** NWD.676**Oskar Kozłowski** NWD.345**Oskar Pasymowski** NWD.85**Paweł Lewandowski** NWD.89**Piotr Bracki** NWD.872**Rafał Karzewicz** NWD.852**Sara Tocha** NWD.296**Sofija Konatar** NWD.107**Sonia Mikuta** NWD.108**Stasiu Piskorski** NWD.887**Tymon Jachimowicz** NWD.299**Tymon Westfal** NWD.300**Tymoteusz Kłos** NWD.126**Tymoteusz Zieliński** NWD.840**Wiktor Placewicz** NWD.139**Wiktor Sulkiewicz** NWD.302**Zofia Miedzińska** NWD.153**Zofia Sikorska** NWD.911**Zosia Panecka** NWD.713**Zuzanna Bąk** NWD.317**Zuzanna Duszyńska** NWD.833**Zuzanna Gdaniec** NWD.160**Zuzanna Grzelak** NWD.1015**Zuzanna Olesińska** NWD.168

Agata Parol NWB.432

Alan Ratajczyk NWB.229

Aleksander Czyżewski NWB.241

Aleksander Iwanowski NWB.433

Alicja Staniec NWB.397

Amelia Tubaja NWB.238

Apolonia Grabijas NWB.211

Apolonia Karusewicz NWB.542

Aurelia Kamecka-Gąsior NWB.212

Bartłomiej Dzięczek NWB.214

Daniel Wietrak NWB.543

Emilia Skierkowska NWB.570

Franciszek Sękowski NWB.106

Franciszek Tyszka NWB.272

Gabriel Osipiuk NWB.434

Gabriel Szczepkowski NWB.544

Gabriel Wierzbicki NWB.274

Gabriela Nadolna NWB.426

Gabriela Ruch NWB.435

Gaja Bagińska NWB.125

Grzegorz Rakowski NWB.129

Ida Kaliszczak NWB.134

Igor Piotrowski NWB.145

Jagoda Jarząbek NWB.158

Jakub Baranowski NWB.163

Jakub Kopaniarz NWB.37

Jakub Krawczykowski NWB.40

Jakub Malanowski NWB.648

Jan Karcz NWB.41

Jan Miroslaw Pitucha NWB.43

Jan Wojciechowski NWB.42

Julia Fafińska NWB.46

Julian Darzynkiewicz NWB.49

Kacper Luedtke NWB.292

Kacper Staryk NWB.436

Kaja Rudnicka NWB.501

Kinga Skierkowska NWB.571

Klara Preger NWB.297

Kornelia Block NWB.474

Kornelia Kosiewicz NWB.66

Ksawery Dziubiński NWB.72

Kuba Dudek NWB.75

Kuba Gutowski NWB.77

Lena Fiedorowicz NWB.301

Lena Gryczewska-Serocka NWB.4

Lena Jaworska NWB.302

Leo Pila NWB.6

Leon Rutkowski NWB.10

Leon Suchta NWB.305

Lidia Bartoszek NWB.11

Lilia Kowalewska NWB.13

Liliana Achramowicz NWB.307

Liwia Sękowska NWB.437

Łucja Margalska NWB.581

Łucja Strzelec NWB.205

Maciej Sobótko NWB.18

Maja Dominikowska NWB.313

Maksymilian Pniewski NWB.438

Marcel Jamróży NWB.502

Marcin Piotr Majewski NWB.326

Maria Kamińska NWB.27

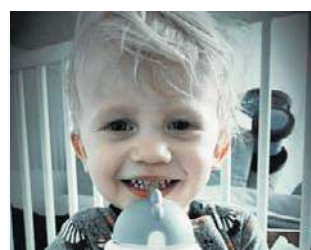
Michał Bancewicz NWB.36

Michalina Makowiecka NWB.480

Mikołaj Juskiewicz NWB.61

Miłosz Konrad Włodkowski NWB.70

Miłosz Wiczowski NWB.503

Nell Grzelak NWB.343

Nikodem Bierek NWB.344

Nikodem Rogoziński NWB.84

Olgierd Chyliński NWB.102

Oliwia Butrym NWB.108

Piotr Gąsior NWB.358

Piotr Minetti NWB.119

Pola Rodziewicz NWB.361

Stanisław Kiljan NWB.439

Szymon Grimm NWB.162

Szymon Kaźmierczak NWB.367

Teodor Prelewski NWB.169

Weronika Nowak NWB.176

Wiktoria Maria Tymrek NWB.504

Wiktoria Soliwoda NWB.380

Wojciech Groskreuz NWB.185

Złota Tsymbaliuk NWB.399

Zosia Orlicka NWB.387

Agata Górączyk NWD.544

Agata Kaliszczak NWD.276

Aleksander Dacko NWD.264

Aleksander Duszak NWD.847

Aleksander Olik NWD.610

Aleksander Woźniak NWD.611

Aleksandra Staniec NWD.253

Alex Borkowski NWD.555

Alicja Biniek NWD.557

Alicja Skrajda NWD.829

Alina Szczepaniak NWD.259

Amelia Bożyczko NWD.563

Amelia Dudek NWD.261

Amelia Durczak NWD.229

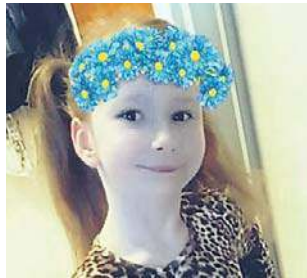
Antoni Dąbrowski NWD.671

Antoni Rumianowski NWD.283

Antonina Rakiej-Abramowicz NWD.496

Antonina Wąsowska NWD.498

Artur Pietraszka NWD.288

Bartosz Groskreuz NWD.290

Bartosz Kwiatek NWD.121

Bianka Gudan NWD.125

Borys Świder NWD.509

Dagnara Ratajczyk NWD.132

Daniel Bilicki NWD.714

Dawid Piła NWD.94

Elena Dzieniszewska NWD.830

Elena Ewertowska NWD.715

Emilia Marciniak NWD.149

Fabian Szczepkowski NWD.716

Fabian Żyżniewski NWD.164

Gabriel Malanowski NWD.1017

Gabriela Gryszkiewicz NWD.538

Gabriela Woźniak NWD.612

Gabrysia Hołoweńko NWD.767

Hania Lewaniewska NWD.241

Ignacy Ruciński NWD.787

Jacek Sękowski NWD.240

Jakub Duda NWD.468

Jakub Mikołajczuk NWD.470

Jakub Rakowski-Radomski NWD.212

Jan Butkiewicz NWD.216

Jan Ćwiekowski NWD.478

Jan Mątwicki NWD.218

Jan Plucyś NWD.219

Jan Szczechowicz NWD.222

Julia Czarnota NWD.200

Julia Rucińska NWD.789

Julita Duszak NWD.846

Juliusz Bagiński NWD.613

Kacper Murzyn NWD.190

Klara Tomasik NWD.198

Krystian Zawisław NWD.717

Laura Rogowska NWD.814

Lena Jakubowska NWD.181

Lena Mackiewicz NWD.431

Lena Matyjewicz NWD.2

Leon Kurlapski NWD.436

Leon Włodarski NWD.10

Liliana Mackiewicz NWD.13

Łucja Lubińska NWD.170

Maja Grodecka NWD.614

Maja Kalinowska NWD.20

Maja Zasańska NWD.615

Marcel Dąbrowski NWD.30

Marcel Rogowski NWD.813

Maria Białkowska NWD.38

Marysia Strzelec NWD.616

Mateusz Brakoniecki NWD.912

Maya Ratka NWD.617

Melania Żurańska NWD.618

Mia Eremus NWD.46

Mia Kwaśnik NWD.619

Mia Pieruszyk NWD.47

Michał Sidorowicz NWD.390

Miłosz Jaroszek NWD.399

Miłosz Lobert NWD.913

Nadia Dryka NWD.400

Nadia Metera NWD.58

Nadia Pławska NWD.759

Nadia Skiba NWD.406

Natalia Gąsior NWD.324

Natalia Krzyżanska NWD.765

Natan Pokrzywnicki NWD.62

Natan Strzelczyk NWD.63

Nataniel Brzozowski NWD.328

Nicole Duda NWD.331

Nikodem Majewski NWD.862

Nina Kalinowska NWD.73

Pola Brzozowska NWD.350

Pola Majewska NWD.861

Pola Świgońska NWD.584

Roksana Dzieniszewska NWD.831

Roman Tkachuk NWD.620

Stanisław Dybcio NWD.110

Szymon Brodzik-Synowiec NWD.113

Tomasz Wojtkun NWD.119

Tosia Świgońska NWD.583

Wanda Wiszpolska NWD.129

Wiktor Grodzki NWD.136

Wiktor Łukasiewicz NWD.914

Wiktoria Miś NWD.304

Wojtek Świgoński NWD.582

Zofia Górniak NWD.307

Zosia Banasiak NWD.875

Zuzanna Banasiak NWD.874

Zuzanna Mituniewicz NWD.320

Agnieszka Zaczek NWD.228

Błażej Turowski NWB.572

Cezary Kołowrocki NWB.263

Franciszek Domin NWB.582

Gabriel Ciesielski NWB.465

Gabriela Kłosowska NWB.121

Grzegorz Szczepański NWB.276

Hanna Skura NWB.391

Jowita Długoń NWB.44

Kajetan Małachowski NWB.440

Kornel Żydomorski NWB.583

Kornelia Turowska NWB.573

Krzysztof Skonieczko NWB.505

Laura Chmiel NWB.506

Lena Malinowska NWB.5

Leon Dziubela NWB.303

Oliwia Suska NWB.441

Oskar Małolepszy NWB.442

Rozalka Świdarska NWB.148

Tymon Pawłowski NWB.173

Aleksandra Michalska NWD.248

Amelia Dobosz NWD.564

Amelia Hryszko NWD.566

Amelia Jasiukiewicz NWD.843

Antoni Walczak NWD.284

Antonina Łada NWD.718

Bruno Daszkiewicz NWD.821

Emilia Biernacka NWD.141

Emilia Małachowska NWD.621

Emma Hespeler NWD.155

Franciszek Skrzecz NWD.214

Jan Bichta NWD.916

Julia Michalik NWD.204

Karolina Moczydłowska NWD.917

Kornel Kozdroń NWD.420

Kornelia Kalata NWD.421

Ksawier Pawłowski NWD.174

Maja Ciastek NWD.851

Maja Sokulska NWD.365

Maksymilian Rybaczek NWD.366

Marcelina Błażewicz NWD.719

Marcelina Dziubińska NWD.373

Maria Lang NWD.379

Marysia Daszkiewicz NWD.820

Julia Vanessa Kazubek NWB.832

Mikołaj Rybiński NWD.918

Milena Jasiukiewicz NWD.842

Nikodem Chmiel NWD.919

Nikodem Spętowski NWD.850

Patryk Godlewski NWD.88

Pola Gigielewicz NWD.351

Szymon Kołowrocki NWD.361

Zuzanna Ciesielska NWD.159

Aleksander Szymanowicz NWB.242

Anna Gabriela Wikowska NWB.186

Antoni Jabłoński NWB.551

Jan Czepulkowski NWB.584

Leon Gałązka NWB.482

Leon Litwin NWB.8

Lilianna Mikołajczyk NWB.17

Maciej Ochocki NWB.312

Mateusz Jakiel NWB.585

Oliwia Borkowska NWB.107

Pola Kuszczak NWB.360

Sofija Kisiel NWB.586

Tomasz Kurpyta NWB.467

Adrian Bujnowski NWD.673

Anna Wikowska NWD.826

Antonina Wachowska NWD.497

Błażej Szulc NWD.510

Fabian Szkudlarek NWD.520

Franciszek Trybuś NWD.217

Gabriela Czarny NWD.537

Gabriela Nawojczyk NWD.238

Kacper Ludwikowski NWD.411

Laura Bujnowska NWD.672

Laura Luiza Łapinska NWD.920

Leon Silicki NWD.721

Lilia Stec NWD.440

Liliana Charun NWD.827

Marek Szabliński NWD.37

Mia Magdalena Krysiak NWD.385

Natalia Derwiz NWD.921

Nikola Mackiewicz NWD.70

Olivier Ślepik NWD.338

Paweł Wikowski NWD.90

Pola Kwasek NWD.97

Pola Zamaro NWD.99

Stanisław Adamowicz NWD.109

Zofia Pichla NWD.828

Adrianna Małkowska NWB.462

Aleksander Nazar NWB.232

Edmund Trzcinski NWB.221

Elena Wilk NWB.587

Ewelina Elena Walczak NWB.559

Gabriela Karbowska NWB.120

Ignacy Kaczorowski NWB.458

Jagoda Wasilewska NWB.286

Jakub Jabłoński NWB.588

Kajetan Masiak NWB.295

Konrad Szefer NWB.57

Kordian Zdunek NWB.298

Laura Lewalska NWB.556

Lea Jarzembek NWB.483

Leon Szulwic NWB.589

Liliana Przybylska NWB.590

Liliana Rychcik NWB.591

Liliana Rzas NWB.310

Maja Wiśniewska NWB.318

Michał Bedra NWB.393

Nikodem Brzozowski NWB.79

Nikodem Piekelnik NWB.347

Nikola Dajnowska NWB.349

Olaf Brzozowski NWB.101

Róża Dylńska NWB.150

Stanisław Siemianowski NWB.156

Zuzanna Brzozowska NWB.444

Adrian Letkiman NWD.773

Alan Fryza NWD.545

Alicja Malinowska NWD.623

Anastazja Nowakowska NWD.250

Elena Brzeska NWD.138

Emil Małkowski NWD.900

Hanna Berent NWD.922

Hanna Dobucka NWD.722

Iga Sierńska NWD.791

Ignacy Rochowicz NWD.458

Jan Jaroszewski NWD.810

Jan Siemianowski NWD.220

Jaś Górnecki NWD.224

Jaś Gregorczyk NWD.223

Jaś Mederski NWD.479

Julia Lewalska NWD.655

Konrad Salwiński NWD.171

Ksawier Zdunek NWD.423

Lena Cichacka NWD.429

Leon Sokołowski NWD.438

Magdalena Syska NWD.445

Marcel Małkowski NWD.371

Marcel Walczak NWD.723

Nikodem Lorkowski NWD.571

Nikodem Pauba NWD.332

Nikola Wiśniewska NWD.334

Olivier Małkowski NWD.899

Oliwia Jaroszewska NWD.809

Tymon Sieński NWD.792

Zofia Jabłońska NWD.923

Zofia Kubińska NWD.924

Zosia Sobiecka NWD.315

Antoni Moroz NWB.392

Artur Taurogiński NWB.460

Aurelia Rutkowska NWB.461

Cezary Jaworski NWB.262

Jakub Murzicz NWB.651

Kordian Godlewski NWB.60

Kuba Bielawski NWB.299

Laura Popowska NWB.498

Marcelina Klimczak NWB.25

Maria Jaworska NWB.328

Mikołaj Cieśla NWB.59

Miłosz Koszła NWB.466

Nikodem Kończyło NWB.508

Oliwia Składanek NWB.354

Pola Sokół NWB.593

Rozalia Piskorz NWB.476

Tymon Kudryk NWB.376

Alan Gostkowski NWD.925

Aleksander Masalski NWD.548

Aleksander Repliński NWD.631

Alex Malbrandt NWD.1006

Alex Rutkowski NWD.649

Alicja Ponichtera NWD.724

Basia Wojnicz NWD.505

Dominik Richert NWD.1

Fabian Weinert NWD.521

Filip Koperski NWD.648

Filip Rejman NWD.185

Gabriela Żukowska NWD.647

Igor Soliński NWD.463

Jadwiga Cendrowska NWD.926

Julia Szostek NWD.483

Julian Dubis NWD.725

Kordian Mariański NWD.769

Laura Czajka NWD.654

Laura Parzyszek NWD.653

Maja Bielawska NWD.446

Maja Forsyjak NWD.929

Marcelina Jaworska NWD.375

Mikołaj Klimczak NWD.661

Mikołaj Kruszewski NWD.651

Nadia Minkiewicz NWD.402

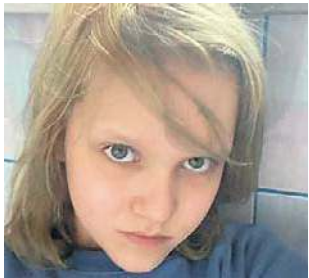
Oliwia Krawczyk NWD.630

Róża Nowak NWD.650

Tymoteusz Aleksandrowicz NWD.652

Wiktor Rosiński NWD.580

Wiktor Szymański NWD.143

Alan Pachucki NWB.464

Aleksandra Orłowska NWB.594

Anastazja Krewonek NWB.178

Antoni Niedźwiedzki NWB.595

Antonia Krajewska NWB.208

Damian Saleta NWB.265

Gabriel Górski NWB.485

Gabriel Orłowski NWB.273

Gabriela Mańka NWB.124

Gabriela Masłowska NWB.509

Gloria Sobolewska NWB.127

Hana Młyńska-Ahmed NWB.475

Iga Okurowska NWB.281

Jakub Czajkowski NWB.165

Jakub Gadomer NWB.168

Klara Mrówka NWB.56

Laura Kurmiłowicz NWB.596

Laura Łukomska NWB.300

Lena Szarejko NWB.446

Leon Stypułkowski NWB.597

Liliana Remisiewicz NWB.16

Luiza Cieplinska NWB.311

Marcelina Maria Danowska NWB.26

Marcelina Randzio NWB.324

Maria Polkowska NWB.329

Mia Sabina Mtunguja NWB.650

Michalina Ekstowicz NWB.34

Nadia Kuklińska NWB.338

Nikodem Borawski NWB.560

Oliwia Potocky NWB.112

Tomasz Rytelewski NWB.374

Wiktor Marcinkowski NWB.447

Wiktorek Kacprzyk NWB.598

Wojciech Bilicki NWB.381

Zofia Samelko NWB.386

Zuzanna Hryniewicka NWB.199

Zuzia Szczerba NWB.203

Aleksandra Piwko NWD.740

Aleksandra Pomian NWD.553

Alicja Marcinkowska NWD.629

Alicja Sienkiewicz NWD.560

Amelia Dobrydnio NWD.565

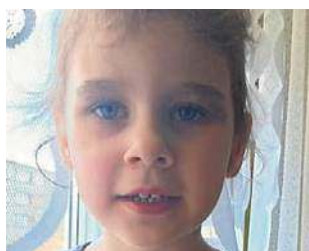
Amelia Piotrowska NWD.836

Amelia Pola Mtunguja NWD.1020

Amelia Zuchowicz NWD.569

Antoni Duda NWD.489**Damian Rutkowski** NWD.133**Diana Jankowska** NWD.902**Edwarda Leon Rafalczyk** NWD.514**Emily Kechev** NWD.517**Fabian Cieply** NWD.161**Filip Okurowski** NWD.526**Filip Pilczuk** NWD.527**Franciszek Niedźwiedzki** NWD.927**Franciszek Stec** NWD.533**Gabriela Łozowska** NWD.628**Hania Kapla** NWD.928**Ignacy Laszczkowski** NWD.235**Ignacy Zdanewicz** NWD.460**Igor Skorupski** NWD.462**Jakub Bartoszewicz** NWD.779**Jakub Sitko** NWD.743**Jakub Szklarz** NWD.656**Jakub Zalewski** NWD.880**Julia Żwirbla** NWD.744**Julianna Popko** NWD.207**Kacper Piotrowski** NWD.837**Kaja Wądołowska** NWD.627**Kalina Gluza** NWD.662**Karolina Piekarska** NWD.192**Konstanty Kulesza** NWD.930**Laura Olechnowicz** NWD.894**Lena Mróz** NWD.626**Lena Rakieć** NWD.677**Leon Orchowski** NWD.931**Liliana Gadomer** NWD.11**Lucjan Jóźwiak** NWD.17**Maksym Jakub Szurant** NWD.1021**Maria Szklarz** NWD.657**Michał Zalewski** NWD.879**Michalina Mulewska** NWD.932**Mikołaj Dobrydno** NWD.666**Mikołaj Gluza** NWD.663**Mikołaj Warelis** NWD.395**Natalia Bielas** NWD.823**Natalia Romanowska** NWD.669**Natalia Składanek** NWD.60**Nina Bielas** NWD.824**Nina Stankiewicz** NWD.336**Olivia Pośpiech** NWD.75**Oliwia Hętnik** NWD.884**Oskar Mańka** NWD.84**Sofia Młyńska-Ahmed** NWD.625

Szymon Ekstowicz NWD.114

Szymon Ostrowski NWD.118

Tymon Malinowski NWD.120

Vivien Orzelowska NWD.128

Weronika Ert NWD.1002

Weronika Sawczyńska NWD.130

Wiktor Bielsko NWD.933

Wiktor Pistor NWD.777

Wiktoria Aleksiejczyk NWD.303

Wiktoria Ert NWD.1003

Zofia Kuczyńska NWD.934

Zofia Kulesza NWD.308

Zuzanna Milliszewska NWD.166

Amelia Zarzecka NWB.239

Antonina Malesa NWB.510

Antonina Nagórska NWB.448

Filip Kalenik NWB.599

Gabriela Jóźwiak NWB.116

Jakub Kędzierski NWB.468

Julia Dusza NWB.45

Kacper Bogdański NWB.290

Laura Kłok NWB.90

Laura Wdowiak NWB.95

Lena Niewińska NWB.580

Liliana Karkus NWB.15

Magdalena Dobosz NWB.19

Martyna Hermann NWB.29

Mia Skorupska NWB.331

Nela Cok NWB.499

Piotr Szpilka NWB.161

Stanisław Malinowski NWB.154

Stanisław Plaga NWB.155

Szymon Muraczewski NWB.368

Theo Ryckski NWB.170

Zuzanna Danek NWB.197

Alan Karwowski NWD.684

Aleksander Cwaliński NWD.935

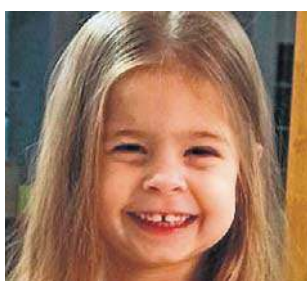
Aleksandra Buczyńska NWD.746

Aleksandra Sabina Górską NWD.554

Amelia Jankowska NWD.936

Angelika Taszarek NWD.252

Bartosz Frączek NWD.502

Bartosz Łączyński NWD.937

Daniel Różański NWD.624

Emilia Karkus NWD.144

Franciszek Grochocki NWD.938

Iga Matyszkiewicz NWD.226

Ignacy Kurzawa NWD.456

Igor Nowak NWD.1009

Jakub Asman NWD.211

Jakub Widz NWD.849

Jan Gabel NWD.476

Julia Lica NWD.876

Julian Bierć NWD.485

Kaja Piechowiak NWD.412

Kamil Popowski NWD.413

Klaudia Prokopiuk NWD.419

Ksawery Bielecki NWD.634

Kuba Tralewicz NWD.424

Lena Lica NWD.877

Liliana Koronkiewicz NWD.12

Maja Ługin NWD.27

Marcel Kondracki NWD.370

Marta Dobrzańska NWD.775

Mateusz Dobrzański NWD.45

Michalina Falkowska NWD.48

Mikołaj Kosobucki NWD.56

Milena Nowak NWD.1010

Nela Grzelak NWD.747

Oliwier Budziński NWD.633

Oliwier Smolak NWD.939

Piotr Cekała NWD.348

Piotr Dobosz NWD.91

Pola Marcinek NWD.98

Roksana Rafaella Antoniak NWD.353

Róża Różańska NWD.355

Szymon Kłok NWD.116

Tola Heron NWD.940

Tymon Rycerski NWD.123

Wiktor Budziński NWD.665

Wojciech Widz NWD.848

Zuzanna Przęzak NWD.321

Alan Kozłowski NWD.472

Amelia Misiewicz NWD.247

Anastazja Panasiewicz NWD.511

Antoni Kuligowski NWD.601

Blanka Gałaszewska NWD.449

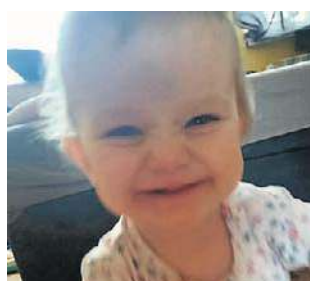
Gabriela Kamiłowicz NWD.275

Igor Jurczyk NWD.284

Kacper Milewski NWD.564

Lila Sokół NWD.12

Marcel Plewa NWD.512

Marcelina Miazek NWD.513

Pola Leszczyńska NWD.147

Pola Szorc NWD.362

Tymon Juc NWD.172

Zofia Budzińska NWB.187

Aleksander Powierża-Preś NWD.748

Aleksander Sokół NWD.267

Amelia Matławska NWD.567

Antonina Białowas NWD.790

Dawid Puza NWD.638

Eryk Dawidziuk NWD.518

Filip Buć NWD.523

Filip Uliński NWD.186

Gabriel Mohyla NWD.599

Gabriela Butkiewicz NWD.536

Gabrysia Kisłowska NWD.540

Hubert Dziemian NWD.670

Iga Krzyżanowska NWD.453

Julia Budzińska NWD.637

Maja Milewska NWD.363

Maja Ziółkowska NWD.886

Malwina Mohyla NWD.602

Milena Misiewicz NWD.397

Natalia Okonkowska NWD.325

Nikola Ziółkowska NWD.890

Alicja Wojenkowska NWB.236

Amelia Głowacka NWB.450

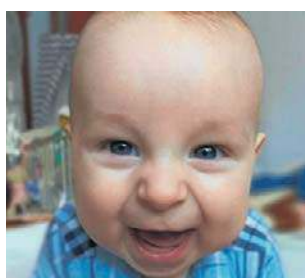
Amelia Kuzioła NWB.514

Anastazja Tomaszewska NWB.515

Antoni Igielski NWB.188

Antoni Łaniewski NWB.451

Bartek Ziółkowski NWB.213

Bartłomiej Bednarczyk NWB.602

Emilia Glica NWB.224

Grzegorz Langowski NWB.128

Iga Szalkowska NWB.137

Ignacy Kłosowski NWB.139

Jaśminka Kozłowska NWB.516

Jerzy Żuchowski NWB.557

Kaja Żołnowska NWB.294

Laura Sadowska NWB.93

Marcelina Antochowska NWB.24

Marta Dutkiewicz NWB.390

Marta Aleksandrowicz NWB.561

Mikołaj Truszczyński NWB.335

Mikołaj Zieliński NWB.65

Miłosz Czeppek NWB.562

Nikodem Ulatowski NWB.98

Nina Rubalewska NWB.603

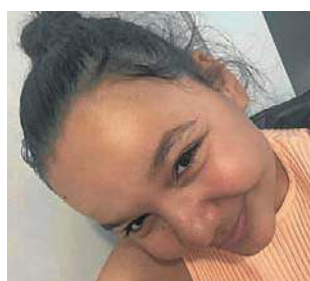
Olaf Pielenc NWB.469

Olivier Rogórz NWB.352

Oliwier Kraska NWB.355

Szymon Gajewski NWB.565**Zuzanna Pepek** NWB.202**Adam Golubski** NWD.272**Agata Zgorzelska** NWD.632**Alicja Kossowska** NWD.256**Alicja Rohde** NWD.749**Amelia Borkowska** NWD.562**Anna Graduszevska** NWD.488**Antoni Kłosowski** NWD.281**Antoni Rudczyński** NWD.492**Antoni Wach** NWD.494**Antonina Jabłońska** NWD.941**Borys Feliks Koszczka** NWD.127**Filip Puchalski** NWD.528**Franciszek Gonder** NWD.531**Hanna Budzińska** NWD.942**Iga Brzozowska** NWD.873**Iga Żołnawska** NWD.455**Igor Lewandowski** NWD.659**Jakub Wilczewski** NWD.943**Janek Jarząbek** NWD.944**Julia Domżańska** NWD.201**Julita Komorowska** NWD.208**Katarzyna Styma** NWD.590**Klara Pokropska** NWD.417**Lena Żuchowska** NWD.435**Liliana Borkowska** NWD.587**Liliana Kołaczewska** NWD.442**Liliana Silakowska** NWD.14**Liliana Szamota** NWD.443**Maja Koprowska** NWD.945**Maja Krygielska** NWD.946**Maja Osowska** NWD.750**Marcel Hawro** NWD.947**Michalina Głabowska** NWD.49**Milena Ikier** NWD.396**Miłosz Bińkowski** NWD.658**Natan Kruszyński** NWD.327**Olaf Kowalski** NWD.74**Oliwia Wiergowska** NWD.948**Oskar Wieczorek** NWD.86**Pola Klejna** NWD.96**Salma Mostafa** NWD.102**Staś Hankus Ziarek** NWD.949**Weronika Żuber** NWD.134**Zosia Dzieciół** NWD.157**Zosia Lewandowska** NWD.950**Zuzanna Pietrzak** NWD.646

Zuzanna Węckowska NWD.292

Lena Nowokolska NWD.1384

Antos Oleksiewicz NWB.210

Błażej Ziomek NWB.216

Daria Golsznow NWB.218

Filip Waszull NWB.605

Franciszek Plomiński NWB.517

Gabriel Staszewski NWB.518

Hanna Oliwia Wilczyńska NWB.132

Kacper Lewkowicz NWB.291

Leon Maśliński NWB.9

Maja Sulej NWB.316

Marcel Łata NWB.23

Marcel Sz wajdych NWB.606

Marta Barniak NWB.28

Natan Iwanowski NWB.74

Nina Kornas NWB.350

Oliwier Leżała NWB.356

Remigiusz Bidziuch NWB.453

Szymon Grono NWB.477

Szymon Supranowicz NWB.370

Szymon Wepa NWB.166

Tobiasz Farys NWB.371

Zofia Gaja Cybowicz NWB.384

Aleksander Janowicz NWD.266

Alicja Kusmierowska NWD.866

Bartosz Karpiński NWD.951

Fabian Nowak NWD.162

Fabian Waszull NWD.952

Gabriel Caluch NWD.535

Gabriel Duda NWD.1024

Jan Rogulski NWD.953

Jaś Olszewski NWD.199

Jaśmina Tynecka NWD.1022

Julia Kuśmierowska NWD.867

Julia Pilarczyk NWD.482

Julia Swacha NWD.593

Katarzyna Pawlak NWD.799

Klara Hencz NWD.196

Laura Flis NWD.425

Laura Galińska NWD.426

Leon Kurzawa NWD.437

Łukasz Lewkowicz NWD.595

Maciej Jakub Wierzbicki NWD.954

Marcel Duda NWD.1025

Marcel Duński NWD.29

Marcel Piwiśkis NWD.32

Maria Górecka NWD.39

Martyna Bojakowska NWD.383**Natalia Pawlak** NWD.798**Natan Jarema** NWD.575**Nikola Kusmierowska** NWD.865**Nina Deptuła** NWD.756**Nina Dudzińska** NWD.335**Olivier Jarema** NWD.574**Sandra Pryciak** NWD.103**Tosia Cichocka** NWD.297**Wojciech Kornas** NWD.751**Zofia Komusin** NWD.150**Zofia Sajek** NWD.311**Zuzanna Nowakowska** NWD.167**Zuzanna Supranowicz** NWD.291**Franciszek Niemykin** NWB.105**Igor Ślepik** NWB.285**Kajetan Nowak** NWB.427**Lenka Koronowska** NWB.578**Marcelina Budlewska** NWB.454**Nela Góralewska** NWB.78**Oskar Malko** NWB.394**Tomasz Kazimierzczak** NWB.373**Wiktor Stelmach** NWB.378**Antoni Niemykin** NWD.282**Daria Jalocho** NWD.135**Eliza Hanna Galuhn** NWD.807**Fabian Wilda** NWD.680**Filip Dzirko** NWD.859**Filip Witkowski** NWD.188**Hanna Werner** NWD.450**Helena Krupa** NWD.254**Jan Chmiel** NWD.758**Kajetan Nawrocki** NWD.955**Kinga Ślepik** NWD.415**Klaudia Bloch** NWD.418**Klaudia Portka** NWD.573**Krzysztof Piekarski** NWD.173**Laura Maria Galuhn** NWD.806**Lena Góralewska** NWD.180**Lena Nowosiak** NWD.4**Lilianna Maczugin** NWD.15**Magdalena Turczyn** NWD.18**Maja Perlejewski** NWD.674**Marcel Złotkowski** NWD.679**Maria Krawczyk** NWD.40**Maria Leila Bartoszek** NWD.380**Maryla Kilyk** NWD.752**Michał Chmiel** NWD.387

Michał Piekarski NWD.389

Natan Chruściński NWD.844

Nikola Ryniewicz NWD.71

Oskar Strzelczyk NWD.346

Patryk Bujdasz NWD.347

Patryk Chruściński NWD.845

Piotr Majewski NWD.349

Sandra Uss NWD.104

Szymon Dzikro NWD.860

Szymon Kielar NWD.360

Szymon Staszewski NWD.294

Zofia Adamowicz NWD.306

Zofia Sylwester NWD.312

Adam Rączek NWB.519

Adam Rogowski NWB.226

Alicja Radziejewska NWB.400

Amelia Galanek NWB.246

Antoni Zalewski NWB.563

Antonina Izabela Dąbrowska NWB.252

Dawid Nicgorski NWB.219

Gaja Piechowska NWB.126

Iga Chojnicka NWB.136

Ignacy Pusek NWB.455

Klara Kachel NWB.55

Laura Nikiel NWB.92

Lena Ochocińska NWB.566

Liliana Niemczyk NWB.396

Michał Szok NWB.58

Nikodem Wankiewicz NWB.99

Oliwier Kajetaniak NWB.607

Oliwier Trzcński NWB.357

Szymon Zyśk NWB.456

Wiktor Zawadzki NWB.379

Aleksander Trzcński NWD.552

Alicja Rączek NWD.753

Blanka Szok NWD.754

Blanka Wysmulek NWD.956

Hanna Klepac NWD.755

Helena Baldyga NWD.249

Hubert Tafel NWD.635

Igor Biernacki NWD.237

Jan Bandzul NWD.474

Kacper Grabowski NWD.409

Klaudia Tafel NWD.636

Kornelia Szabelska NWD.422

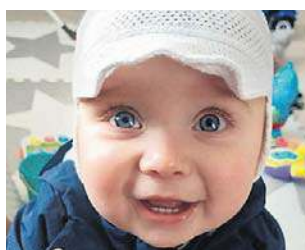
Maja Dąbrowska NWD.447

Maja Nikiel NWD.23

Michał Sztachelski NWD.54

Mikolaj Gromadzki NWD.391**Nadia Ochocińska** NWD.822**Oliwia Stępień** NWD.341**Sara Bandzul** NWD.682**Stella Dobrowolska** NWD.112**Szymon Kluczek** NWD.115**Adam Pasymowski** NWB.520**Antoni Świeboda** NWB.545**Bartosz Cichocki** NWB.644**Blanka Żmijewska** NWB.260**Kaja Ludwiczak** NWB.293**Klara Golebiewska** NWB.296**Kuba Mikulak** NWB.401**Laura Kujawska** NWB.89**Lena Derewlana** NWB.2**Liliana Balakut** NWB.395**Marcel Duchna** NWB.576**Marysia Kondras** NWB.30**Michalina Kwiatkowska** NWB.521**Nikodem Kutryb** NWB.81**Nikodem Szczepkowski** NWB.97**Róża Dobosz** NWB.364**Róża Miecznikowska** NWB.500**Stanisław Wnuk** NWB.608**Staś Duchna** NWB.577**Agata Jarzębska** NWD.957**Aleksander Mikołajczyk** NWD.550**Aleksandra Kujawska** NWD.245**Artur Ludwiczak** NWD.500**Aurelia Kozon** NWD.501**Katarzyna Miecznikowska** NWD.575**Laura Szczypińska** NWD.832**Liwia Nabolska** NWD.16**Maja Anna Załoga** NWD.572**Maria Ducka** NWD.378**Maria Szuklarski** NWD.42**Martyna Czacharowska** NWD.645**Michał Kondras** NWD.52**Michalina Kłęcan** NWD.958**Michalina Zalewska** NWD.51**Nikodem Derewlany** NWD.65**Oliwier Frąckowiak** NWD.79**Oskar Kuciński** NWD.577**Piotr Szczypiński** NWD.835**Aleksander Urbański** NWB.233**Amelia Puwalska** NWB.237**Antoni Jaroszewski** NWB.192**Antoni Karczmarek** NWB.194

Antoni Rudnicki NWB.522

Franciszek Konopacki NWB.523

Helena Wojciechowska NWB.277

Iga Ratkiewicz NWB.550

Ignacy Lewicki NWB.140

Igor Kasprzycki NWB.142

Jakub Zdrojewski NWB.402

Kacper Szustkowski NWB.547

Liliana Bobińska NWB.308

Marcelina Cieśniewska NWB.321

Michał Matsibora NWB.333

Nadia Kamińska NWB.71

Nadia Zawolska NWB.339

Nikodem Kozłowski NWB.345

Nikodem Raszkowski NWB.554

Nikodem Typa NWB.524

Staś Droma NWB.365

Szymon Raszkowski NWB.553

Tymoteusz Cieslikowski NWB.174

Wiktoria Koziorzemska NWB.182

Zosia Słupska NWB.388

Adrian Sobolewski NWD.542

Aleksander Szydłowski NWD.269

Aleksandra Gorzka NWD.898

Alicja Koziorzemska NWD.257

Antoni Kopański NWD.491

Bartosz Domżański NWD.776

Emilia Cichorska NWD.142

Emilia Kasprzycka NWD.147

Franciszek Seroka NWD.210

Franek Szurgot NWD.534

Iga Potorska NWD.454

Jagoda Ukomska NWD.243

Jakub Raszkowski NWD.472

Julia Rówczyńska NWD.959

Julia Wybult NWD.205

Kevin Czajkowski NWD.414

Lena Marcelina Cybulska NWD.763

Lena Meżykowska NWD.3

Liliana Fiałkowska NWD.960

Maja Modrzewska NWD.855

Marcelina Gorzka NWD.897

Maria Szwinge NWD.43

Michalina Leśniewska NWD.386

Nadia Laskowska NWD.678

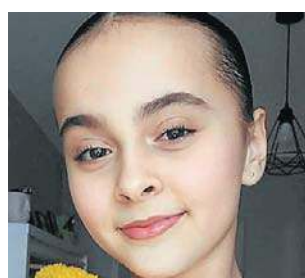
Nadia Matsibora NWD.401

Nadia Potorska NWD.405

Nikodem Góralski NWD.66

Nikodem Żuchowski NWD.68**Oskar Lewandowski** NWD.961**Pola Modrzewska** NWD.854**Szymon Lewandowski** NWD.594**Wojciech Koziorzowski** NWD.962**Zosia Matuszewska** NWD.314**Antonina Sulewska** NWB.540**Aurelia Jankowska** NWB.253**Iwo Gabriel Ulikowski-Kostka** NWB.149**Kaja Korenkiewicz** NWB.52**Kornelia Bujarska** NWB.403**Leon Łazarski** NWB.609**Łucja Zaniewska** NWB.525**Maja Kłys** NWB.314**Marcel Miszkiewicz** NWB.319**Nikodem Kobus** NWB.80**Olivier Szulkowski** NWB.103**Pola Jachimczuk** NWB.359**Adam Różański** NWD.275**Alice Szulkowska** NWD.255**Amelia Matelak** NWD.963**Blanka Tarasiuk** NWD.508**Filip Kowalczyk** NWD.525**Inga Korenkiewicz** NWD.239**Jakub Czuper** NWD.467**Klara Klimowicz** NWD.416**Ksenia Fajęcka** NWD.770**Lena Łęczycki** NWD.8**Lilianna Józefowicz** NWD.780**Maja Oksana Ulikowska** NWD.24**Marcelina Józefowicz** NWD.781**Maria Topolska** NWD.964**Mia Bielenica** NWD.965**Michał Niewulis** NWD.388**Nadia Miszkiewicz** NWD.403**Nikola Budzińska** NWD.1008**Nikola Milewska** NWD.576**Oliwia Sokalska** NWD.77**Patryk Budziński** NWD.1007**Piotr Frydryk** NWD.92**Sylwester Doerffer** NWD.585**Wiktor Nikielec** NWD.137**Wojciech Fajęcki** NWD.686**Zuzanna Szczerbicka** NWD.169**Adrianna Pietkiewicz** NWB.568**Aleksander Piętka** NWB.610**Aleksander Śniadowski** NWB.235**Aleksander Więkowski** NWB.234

Aniela Krzemińska NWB.183

Anna Banacka NWB.248

Antoni Bogdański NWB.539

Antoni Łuszcz NWB.207

Antonina Kucińska NWB.533

Aurelia Bujko NWB.649

Bianka Makowiecka NWB.526

Blanka Golik NWB.257

Blanka Laskowska NWB.258

Blanka Miszczuk NWB.404

Fabian Sielawa NWB.535

Filip Koczara NWB.268

Gabriela Król NWB.527

Hanna Danuta Humięcka NWB.131

Helena Dziegielewska NWB.133

Helena Janowska NWB.405

Ignacy Rutkowski NWB.282

Igor Dubicki NWB.283

Jagna Gągała NWB.152

Jakub Kościeszyński NWB.39

Jan Wilkaniec NWB.611

Julia Gwiazda NWB.47

Kacper Kosobucki NWB.612

Kacper Maruszewski NWB.51

Kajetan Sendrowski NWB.53

Konstanty Łopatka NWB.406

Krystian Głowacki NWB.69

Laura Dembek NWB.86

Laura Falkowska NWB.613

Laura Trukszyn NWB.94

Lilianna Pietkiewicz NWB.569

Łucja Momot NWB.487

Maciej Kołodziejczyk NWB.643

Maciej Mańkowski NWB.614

Maja Modzelewska NWB.315

Maja Szyjer NWB.317

Małgorzata Cicha NWB.330

Marcel Dobrowolski NWB.22

Marek Iwaszkiewicz NWB.327

Michał Sodór NWB.407

Michalina Jurkiewicz NWB.528

Michalina Kujawska NWB.35

Mikołaj Bartyzel NWB.408

Mikołaj Rokita NWB.64

Mikołaj Szymański NWB.529

Nadia Żuchowska NWB.73

Natan Rapant NWB.76

Nela Kaczmarczyk NWB.342

Nikodem Gawłowski NWB.538

Nikodem Paszkiewicz NWB.83

Nikodem Pruszkowski NWB.642

Oliwia Osowska NWB.110

Szymon Stodolnik NWB.471

Tadeusz Szepliński NWB.167

Tola Grabka NWB.372

Tymon Domszyj NWB.375

Tymon Rogucki NWB.534

Weronika Gołembiewska NWB.377

Wiktor Sternik NWB.181

Zofia Belka NWB.409

Zofia Klimowicz NWB.189

Zuzanna Alchimowicz NWB.537

Zuzanna Dekert NWB.532

Zuzanna Gajda NWB.198

Zuzanna Szostek NWB.389

Agata Dominikowska NWD.543

Alan Szczerba NWD.727

Aleksander Cichy NWD.547

Aleksander Gajda NWD.265

Aleksander Murawski NWD.622

Aleksander Tadeusz Humięcki NWD.270

Aleksander Wójcik NWD.681

Amelia Świder NWD.236

Anna Pucz NWD.660

Antoni Krystian Pastuła NWD.280

Antoni Przygoda NWD.570

Antoni Wieczorek NWD.285

Antoni Żysk NWD.687

Aurelia Grzybowska NWD.688

Aurelia Szymła NWD.735

Barbara Grygianiec NWD.689

Bartosz Gronkiewicz NWD.668

Bartosz Olbryś NWD.1023

Cezary Rokosz NWD.131

Daniel Sójka NWD.742

Daria Brzostek NWD.675

Dominik Bielski NWD.512

Dorota Barcz NWD.513

Emilia Mierzejewska NWD.151

Franio Łuszcz NWD.221

Hania Tracz NWD.449

Hanna Komatowska NWD.246

Helena Banacka NWD.451

Iga Kowalska NWD.452

Igor Biegański NWD.461

Jagna Pieczul NWD.242

Jagoda Koper NWD.465

Jakub Zarzeczny NWD.215

Jan Achramowicz NWD.683

Julia Golijanek NWD.481

Julia Jabłońska NWD.202

Julia Marciniak NWD.786

Julia Żaglewski NWD.206

Kacper Koczara NWD.410

Kajetan Orent NWD.736

Kornelia Więcek NWD.172

Laura Adamczyk NWD.728

Laura Krawczyk NWD.761

Laura Leszczyńska NWD.690

Lena Kijewska NWD.182

Lena Kord NWD.430

Lena Napieralska NWD.432

Lena Pietrukaniec NWD.5

Lena Urbańska NWD.7

Leon Śniadowski NWD.804

Luiza Jankowska NWD.731

Maciej Żuralski NWD.641

Maja Kacprzak-Wolska NWD.736

Maja Murach NWD.22

Maja Oliwia Koczara NWD.691

Maja Sendrowska NWD.26

Marcelina Nikucka NWD.376

Marcelinka Fijałkowska NWD.734

Marcelinka Makowska NWD.36

Maria Urbanowicz NWD.732

Marlena Anna Gołębiewska NWD.382

Martyna Kościeszyska NWD.44

Martysia Szymańska NWD.664

Michalina Ciarkowska NWD.864

Mieszko Gąsiewski NWD.730

Mikołaj Laskowski NWD.57

Mikołaj Sadolewski NWD.394

Miłosz Dubicki NWD.398

Nadia Kujawa NWD.762

Natalia Jarząbek NWD.600

Natasza Cebulka NWD.329

Nikodem Śniadowski NWD.805

Nikodem Strzelec NWD.692

Olivier Zadroga NWD.342

Olivier Ziemiński NWD.81

Oskar Alchimowicz NWD.737

Oskar Grochowski NWD.344

Patrycja Jakubas NWD.766

Remigiusz Kazio NWD.100

Róża Ławrywjaniec

NWD.101

Sara Puc

NWD.105

Sara Saniewska

NWD.591

Stanisław Semeniuk

NWD.356

Stanisław Wiśniewski

NWD.111

Staś Sokal

NWD.358

Szymon Przyborowski

NWD.293

Tobiasz Niewiadomski

NWD.295

Tymon Masłowski

NWD.122

Tymon Szydlik

NWD.693

Tymoteusz Grabski

NWD.301

Volodymyr Izo

NWD.966

Wanesa Cwiklińska

NWD.783

Wiktoria Gronkiewicz

NWD.667

Wiktoria Maciejak

NWD.146

Wiktoria Stambrowska

NWD.741

Wiktoria Urban

NWD.729

Wiktoria Witkowska

NWD.720

Wojciech Romański

NWD.685

Wojtuś Przybysławski

NWD.305

Zosia Wiczorek-Wróblewska

NWD.316

Zuzanna Maślankowska

NWD.738

Zuzanna Zygmuntowicz

NWD.760

Ada Babska

NWB.255

Adam Burchart

NWB.463

Alan Jabłoński

NWB.488

Alan Podwojewski

NWB.240

Aleksander Karpiński

NWB.230

Aleksander Mysliwicz

NWB.231

Aleksander Szymański

NWB.243

Alicja Lis

NWB.245

Antoni Gnyp

NWB.486

Antoni Pilarski

NWB.195

Antoni Wrona

NWB.196

Antoni Zawieska

NWB.206

Antonii Tchórzewski

NWB.251

Aurelia Lisowska

NWB.254

Barbara Typa

NWB.410

Borys Wiśniewski

NWB.261

Cezary Zega

NWB.264

Dominik Król

NWB.220

Elena Zalewska

NWB.222

Eliza Garbowska

NWB.223

Ewa Edyta Grochalska

NWB.225

Fabian Szczubiński

NWB.411

Filip Filipiuk

NWB.531

Filip Kleber

NWB.104

Filip Nowicki

NWB.270

Henryk Piotr Koprowski NWB.278

Hubert Cebulski NWB.279

Ignas Samujla NWB.141

Ines Martyniak NWB.546

Jan Blank NWB.615

Jan Rapala NWB.288

Jan Stasik NWB.616

Julia Chrostowska NWB.489

Julia Karbowiak NWB.48

Julia Spychala NWB.289

Kacper Kurminowski NWB.50

Kaja Smutek NWB.617

Korneli Blonkowska NWB.62

Laura Anna Podowska NWB.85

Laura Becmerowicz NWB.558

Lena Ciosek NWB.490

Leon Kasprzyk NWB.618

Liliana Graw NWB.14

Liliana Lendzioszek NWB.309

Lucja Markowska NWB.204

Marcel Drózd NWB.530

Marcel Kowalski NWB.412

Marcel Reptowski NWB.619

Maria Pola Staroń NWB.620

Matylda Raszteborska NWB.31

Mikołaj Bańkowski NWB.334

Mikołaj Kłygo NWB.63

Nikodem Jabłoński NWB.621

Natalia Celina Schmidt NWD.1383

Nikodem Topczyński NWB.348

Norbert Majewski NWB.351

Oliwia Jacunska NWB.109

Oliwier Strzeszewski NWB.114

Oskar Szczur NWB.117

Paweł Kaczyński NWB.118

Pola Karczewska NWB.491

Pola Toporkiewicz NWB.413

Radosław Ziółkowski NWB.363

Sebastian Mauritz NWB.153

Stanisław Wyszowski NWB.473

Szymon Stanka NWB.369

Tymon Borkowski NWB.622

Victor Gapsmi NWB.459

Wiktoria Sobieraj NWB.184

Wojciech Worobiej NWB.623

Zofia Pasierowska NWB.191

Zuzanna Czepek NWB.624

Zuzanna Niksa NWB.201

Adam Grochalski NWD.273**Aleksandra Szymańska** NWD.785**Alija Mówińska** NWD.559**Amelia Dowiedzyk** NWD.260**Amelia Gdyk** NWD.230**Amelia Kaczor** NWD.231**Amelia Malikowska** NWD.234**Antoni Furman** NWD.694**Arek Świdarski** NWD.499**Blanka Kordalska** NWD.506**Dominik Mikołajczyk** NWD.778**Emilia Kamińska** NWD.695**Filip Kopczyński** NWD.524**Florian Rosiak** NWD.529**Franciszek Kawka** NWD.581**Franciszek Markowski** NWD.194**Gabriel Garbowski** NWD.227**Gabriel Kleber** NWD.228**Gabriela Maj** NWD.233**Hania Rapala** NWD.448**Hania Zielińska** NWD.596**Hanna Ambroziak** NWD.244**Helena Mistygacz** NWD.604**Iga Nadolska** NWD.696**Ignacy Polocki** NWD.811**Igor Zielski** NWD.816**Jakub Tucholski** NWD.213**Jakub Żemojtel** NWD.473**Jan Budziński** NWD.475**Julia Kaczyńska** NWD.203**Julia Żuralska** NWD.484**Kacper Kobyliński** NWD.639**Kacper Krzysztof Ludwiczak** NWD.187**Kacper Wojciechowski** NWD.967**Klara Czajkowska** NWD.195**Klara Szczepańska-Raczyk** NWD.197**Kuba Ambroziak** NWD.175**Laura Raszyńska** NWD.428**Laura Szymańska** NWD.178**Lena Podwojewska** NWD.433**Lili Puklicka** NWD.697**Liwia Folgert** NWD.895**Maja Kowalczyk** NWD.362**Maja Małkowska** NWD.1013**Maja Nadia Wojtal** NWD.968**Maja Otremba** NWD.364**Maja Spataru** NWD.969**Maksymilian Osiński** NWD.28

Marcel Czarniecki NWD.368

Marcel Zielski NWD.815

Martyna Szymańska NWD.698

Michalina Folgert NWD.896

Nadia Szczerbińska NWD.606

Nadia Ziarek NWD.407

Natalia Dłuska NWD.709

Natalia Grochalska NWD.59

Natan Gawlik NWD.800

Nela Gawlik NWD.801

Nela Maciejewska NWD.64

Nela Przetakowska NWD.699

Nikodem Rawski NWD.603

Olaf Kurpiewski NWD.337

Oliwia Pisarkiewicz NWD.970

Oliwier Bakula NWD.78

Oliwier Misio Pawłowski NWD.971

Oskar Żagłowski NWD.87

Piotrek Przekop NWD.93

Pola Kowalska NWD.352

Rozalia Mackiewicz NWD.354

Sebastian Dębński NWD.1074

Stanisław Tański NWD.357

Szymon Jabłoński NWD.598

Szymon Mauritz NWD.17

Wiktor Wojciechowski NWD.788

Wiktor Zalewski NWD.145

Wiktoria Horodyłowska NWD.607

Zofia Kobylńska NWD.640

Zosia Maliszewska NWD.158

Zosia Połocka NWD.812

Zosia Wiśniewska NWD.973

Zuzanna Jankowska NWD.318

Alan Rejmentowski NWB.625

Aleksandra Zyskowska NWB.244

Aniela Szrol NWB.626

Antoni Roman Żurawski NWB.414

Aurelia Jaworska Krejszow NWB.415

Blanka Szustak NWB.416

Gabriela Makarewicz NWB.122

Hanna Bejnar NWB.130

Henryk Urbanowicz NWB.417

Julia Grabowska NWB.418

Julia Zawadzka NWB.419

Ksawery Domański NWB.478

Lena Banach NWB.96

Lena Jankowska NWB.492

Leon Kalbarczyk NWB.7

Leon Ptak NWB.304

Liliana Kaczmarczyk NWB.493

Liliana Wierzbowska NWB.420

Marcelina Nikiel NWB.323

Maximus Dobosz NWB.32

Milan Harasimowicz NWB.67

Nadia Chojnowska NWB.421

Olivia Blanka Herman NWB.422

Zuzanna Jezusek NWB.200

Adam Koziol NWD.817

Alan Sosnowski NWD.546

Aleksander Bąba NWD.782

Aleksander Żelechowski NWD.271

Alicja Duda NWD.975

Anna Krysiak NWD.701

Antoni Sęk NWD.976

Antoni Truszkowski NWD.493

Barbara Natalia Marczak NWD.289

Blanka Skarzyńska NWD.507

Emilia Konopka NWD.1001

Fabian Cymanowski NWD.870

Fabian Zaczekowski NWD.522

Filip Wróblewski NWD.977

Hanna Koziol NWD.819

Iga Kowalewska NWD.784

Jakub Skarzyński NWD.978

Jerzy Konopka NWD.1000

Jowita Marianna Domańska NWD.480

Kacper Bugnicki NWD.408

Katarzyna Koziol NWD.818

Klara Wasilewska NWD.980

Kornelia Kucisz NWD.981

Ksawery Koczaj NWD.658

Laura Gmyrek NWD.177

Laura Markowska NWD.427

Laura Skłodowska NWD.643

Lena Skłodowska NWD.642

Maciej Bartyzel NWD.444

Maksym Kowalski NWD.702

Marcel Migdał NWD.31

Marcel Szozda NWD.372

Marcelina Gołos NWD.374

Marcelina Nowak NWD.35

Maria Wyszomierska NWD.381

Michalina Puczyłowska NWD.983

Michalina Radwańska NWD.50

Mikołaj Grzymała NWD.392

Mikolajek Depta NWD.771

Nadia Piątczak NWD.703

Natalia Mieczkowska NWD.984

Natalka Wimańska NWD.61

Nelia Bednarczyk NWD.704

Nikolina Maria Kierszkowska NWD.72

Oliwia Krauze NWD.340

Oliwier Kalinowski NWD.80

Oskar Chojnowski NWD.597

Oskar Karpowicz NWD.82

Pola Gołaś NWD.95

Róża Szol NWD.985

Wiktor Sypytkowski NWD.986

Wiktoria Cymanowska NWD.871

Zofia Bąba NWD.601

Zofia Łupek NWD.156

Zuzanna Kozłowska NWD.319

Zuzanna Skolimowska NWD.322

Anna Robaczek NWB.1

Aurelia Sulowska NWB.494

Blanka Suchecka NWB.259

Franciszek Gregorek NWB.271

Franciszek Szymborski NWB.481

Hubert Leo Woźniak NWB.495

Ignacy Krajza NWB.138

Igor Kordala NWB.457

Julia Burdyńska NWB.496

Kazimierz Federowicz NWB.54

Laura Komor NWB.88

Laura Lusa NWB.91

Lilianna Sawicka NWB.575

Marcelina Charytoniuk NWB.320

Marcelina Cieżar NWB.322

Nadia Kasprzak NWB.497

Nadia Knizia NWB.337

Oliwia Brzyska NWB.353

Oliwier Grzyb NWB.113

Pola Kujtkowska NWB.146

Szymon Dawid NWB.366

Szymon Sobociński NWB.164

Wiktor Hilliński NWB.179

Wiktoria Staszewska NWB.627

Zofia Rosa NWB.385

Zofia Słomkowska NWB.423

Zuzanna Korycińska NWB.574

Aleksander Banach NWD.263

Aleksander Roziecki NWD.551

Aleksandra Dobromiła Suchowiecka NWD.987

Aleksandra Raczowska NWD.251**Alicja Trojanowska** NWD.258**Amelia Sokołowska** NWD.568**Amelia Żelaznawska** NWD.838**Anastazja Sochacka** NWD.705**Anna Bieganowska** NWD.797**Barbara Sędrowska** NWD.586**Bartosz Kalicki** NWD.892**Franciszek Kowalski** NWD.189**Gabriela Wnuk** NWD.539**Henryk Tański** NWD.988**Hubert Seferyn** NWD.225**Igor Stypuła** NWD.989**Julia Mierzejek** NWD.644**Julia Wojciechowska** NWD.795**Julian Suchecki** NWD.869**Kacper Nuż** NWD.990**Karol Smorczewski** NWD.605**Klaudia Wojciechowska** NWD.796**Lena Przecioska** NWD.6**Lena Waleńczuk** NWD.434**Marcel Łuszczynski** NWD.839**Michał Mikołajczyk** NWD.53**Nadia Pasymowska** NWD.404**Natan Skwiot** NWD.993**Nikola Gołyś** NWD.69**Oskar Kordala** NWD.83**Tymon Chmielewski** NWD.298**Tymon Suchecki** NWD.868**Weronika Iwona Kalicka** NWD.893**Wojciech Kalicki** NWD.891**Zofia Fijałek** NWD.148**Zofia Konopka** NWD.152**Zofia Malec** NWD.309**Zofia Ptak** NWD.310**Zofia Zapadka** NWD.313**Adam Wójcik** NWB.227**Maja Kalwajtyś** NWB.628**Marcelina Sawcyszyn** NWB.424**Mateusz Verbii** NWB.629**Piotr Palewicz** NWB.123**Zofia Morel** NWB.190**Alan Jaroszewicz** NWD.277**Antoni Czubaszek** NWD.278**Antoni Gwarda** NWD.490**Bartosz Wasilewski** NWD.706**Karolina Mejcz** NWD.191**Lena Babicz** NWD.179

Marcelina Maciejko NWD.34

Wiktoria Mysłowska NWD.889

Zuzanna Molesztak NWD.708

Agata Sulińska NWB.666

Bartłomiej Paradowski NWB.425

Charlotte Siedzielnik NWB.632

Danilo Konatar NWB.217

Jagoda Tałarska NWB.667

Maksymilian Karpowicz NWB.763

Marika Klimczak NWB.725

Marysia Chwała NWB.762

Nikodem Heidner NWB.668

Selena Nizio NWB.707

Wiktor Stryjewski NWB.652

Zuzanna Kaczkowska NWB.726

Alicja Wojenkowska NWD.1135

Anastasia Zienkiewicz NWD.856

Antoni Brzozowska NWD.1248

Antonina Bułska NWD.1031

Antonina Gołąb NWD.1136

Antonina Rogalska NWD.857

Diana Pokalchuk NWD.1168

Fabian Niemiec NWD.1137

Filip Aleksandrowicz NWD.1289

Grzegorz Górka NWD.1283

Hanna Kuczykowska NWD.1169

Hanna Sokółowska NWD.1138

Igor Ludwiński NWD.1249

Izabella Ludwińska NWD.1250

Jagoda Kopania NWD.1139

Jakub Kłosowski-Zygmunt NWD.1048

Jakub Wąsowski NWD.1304

Kacper Bojas NWD.1140

Karol Ilgert NWD.1141

Krzysztof Górka NWD.1281

Laura Markowska NWD.1167

Lena Kasprzyk NWD.1210

Leon Pieczko NWD.907

Liliana Bułska NWD.1030

Łucja Wojtyna NWD.1142

Maja Chęsy NWD.1208

Maja Romanowicz NWD.1203

Natalia Aleksandrowicz NWD.1288

Natalia Foksowicz NWD.1170

Nikola Kłosowska-Zygmunt NWD.1049

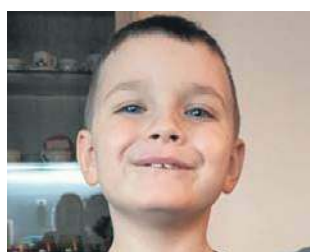
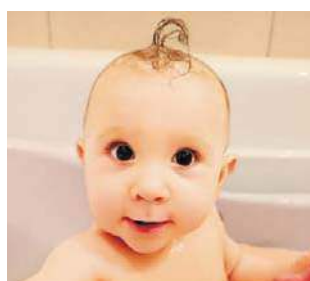
Nikola Laskowska NWD.1050

Oliwia Laskowska NWD.1051

Oliwier Karpiński NWD.1171

Oskar Kamiński NWD.1303**Zuzanna Malkiewicz** NWD.163**Zuzanna Małkowska** NWD.165**Aleksander Andruszkiewicz** NWB.723**Emilia i Kaja Szlempo** NWB.714**Liliana Mickun** NWB.793**Maria Wnuk** NWB.718**Mia Stachowiak** NWB.33**Michalinka Stanisławska** NWB.332**Miłosz Justyn Stasieluk** NWB.336**Zuzanna Wysocka** NWB.670**Adam i Jan Podhajski** NWD.803**Aleksander Krupowicz** NWD.1172**Alexander Shen** NWD.1038**Alicja Zaborowska** NWD.1062**Anna Wierzbowska** NWD.1312**Basia Całuch** NWD.1313**Blanka Skrajda** NWD.1196**Franek Oselkowski** NWD.1274**Iga Ćwiekowska** NWD.1285**Igor Kozanecki** NWD.1063**Izabela Andruszkiewicz** NWD.1165**Kacper Borawski** NWD.1064**Klara Oselkowska** NWD.1273**Konrad Gorzkowski** NWD.1220**Krzysztof Mroczkowski** NWD.1065**Michał Minetti** NWD.1173**Miłosz Gorzkowski** NWD.1219**Oliwia Końpa** NWD.1066**Oliwier Ludwikowski** NWD.1343**Oliwier Pawlik** NWD.1043**Pola Szot** NWD.1314**Róża Achramowicz** NWD.1308**Victoria Shen** NWD.1037**Zofia Maciejewicz** NWD.915**Alicja Karpowicz** NWB.755**Anastazja Bylina** NWB.727**Maria Kossakowska** NWB.728**Mikołaj Moriko** NWB.782**Milan Kula** NWB.68**Weronika Moriko** NWB.783**Anastazja Kowalska** NWD.1346**Bartoszy i Szymon Gruzlińscy** NWD.802**Francia Kęska** NWD.1253**Hanna Wasilewicz** NWD.1309**Kalina Kęska** NWD.1252**Kordian Sikora** NWD.1067**Magdalena Madziar** NWD.1068

Nadia Kowalska NWD.1219

ZAGŁOSUJ!

Aby zagłosować,
wyślij na nr **7303**
SMS o treści podanej
przy nazwisku dziecka
(koszt SMS-a: 3,69 zł z VAT)

Nikodem Wasilewski NWD.1174

Olga Kęska NWD.1254

Zofia Karulska NWD.1229

Zosia Chmiel NWD.1300

Zuzanna Wasilewicz NWD.1310

Antoni Michałowski NWB.767

Barbara Piotrowska NWB.759

Luna Grodzka NWB.729

Natan Zaniewski NWB.773

Wiktor Poznański NWB.671

Emma Zdziech NWD.1217

Nadia Trusewicz NWD.1315

Pawelek Kutryb NWD.1175

Amelia Krzyżaniak NWB.794

Franciszek Ziółkowski NWB.730

Gabriel Rogoziński NWB.753

Liliana Dąbrowska NWB.792

Liliana Lipka NWB.672

Otylia Derbin NWB.443

Rola Grabowska NWB.592

Tymon Modrzewski NWB.673

Tymoteusz Barszcz NWB.776

Zofia Błaszowska NWB.382

Zuzanna Wierbowska NWB.674

Aleksander Krzyżaniak NWD.1069

Alicja Dobies NWD.1070

Amelia Lipka NWD.1071

Jan Pieczywek NWD.1072

Kacper Miecznik NWD.1073

Konrada Kozłowski NWD.1247

Lena Kozłowska NWD.1246

Lena Narewska NWD.1076

Mikołaj Wiśniewski NWD.1061

Nikodem Zieliński NWD.1256

Nina Świderska NWD.1177

Oliwier Piątkowski NWD.1255

Wojciech Jakub Grabowski NWD.1178

Andrzej Korpysa NWB.552

Julian Młynarski NWB.715

Kacper Błażejowski NWB.705

Mikołaj Sienkiewicz NWB.731

Patryk Sulek NWB.706

Wojciech Ogórek NWB.675

Zuzanna Barbara Kaleta NWB.676

Alan Ogórek NWD.1074

Aleksander Rokicki NWD.1234

Anastazja Rokicka NWD.1233**Florencja Sienkiewicz** NWD.1179**Gabriel Mamczarz** NWD.1132**Hania i Zosia Lisowskie** NWD.1145**Julian Próchniewski** NWD.1124**Kornelia Zienkiewicz** NWD.1339**Krzysztof Zajac** NWD.1332**Marlena Próchniewska** NWD.1123**Milena Zienkiewicz** NWD.1340**Nadia Kowalska** NWD.1018**Nastia Stołyca** NWD.1075**Natan Dorożyński** NWD.1266**Oskar Kaszubowski** NWD.1241**Radosław Próchniewski** NWD.1122**Wiktor Dorożyński** NWD.1265**Zofia Zajac** NWD.1240**Anastazja Kosinierska** NWB.445**Anastazja Lorenc-Zajkowska** NWB.732**Helena Frąckiewicz** NWB.772**Jagódka Kleszczewska** NWB.677**Jan Michał Marczak** NWB.678**Luiza Chrostowska** NWB.733**Maciej Piątek** NWB.679**Maja Lisowska** NWB.754**Nikola Szumowska** NWB.663**Róża Protasiewicz** NWB.770**Adrian Strykowski** NWD.1284**Amelia Agata Stankiewicz** NWD.1282**Amelia Jambrycka** NWD.1264**Bogdan Slobodianiuk** NWD.1316**Dawid Zaniewski** NWD.1076**Dominik Bielski** NWD.1199**Franciszek Protasiewicz** NWD.1180**Hanna Jambrycka** NWD.1263**Ignacy Kunda** NWD.1345**Igor Jankowski** NWD.901**Jakub Zanio** NWD.1307**Joanna Maja Knopek** NWD.1077**Julian Popowski** NWD.1244**Krzysztof Popowski** NWD.1245**Luna Górski** NWD.1333**Maciej Bilicki** NWD.882**Magdalena Hętnik** NWD.885**Maja Bilicka** NWD.881**Maja Rutkowska** NWD.1181**Maria Hętnik** NWD.883**Nadia Nawrocka** NWD.1078**Pola Praszek** NWD.1079

Szymon Muczko NWD.1080

Szymon Rostek NWD.1218

Wojciech Wądołowski NWD.1329

Zofia Rudziecka NWD.154

Zuzanna Kunda NWD.1342

Zuzanna Skowrońska NWD.323

Alicja Czerniawska NWB.734

Alicja Zacharewicz NWB.680

Antoni Kowal NWB.761

Filip Kozioł NWB.777

Igor Jankowski NWB.600

Jagoda Wasilewska NWB.724

Julian Prusinowski NWB.681

Laura Fabian NWB.653

Liliana Makowska NWB.790

Lilianna Kowalska NWB.662

Nela Surawska NWB.660

Nina Radecka NWB.682

Oliwia Niewińska NWB.683

Oliwier Jaśkiewicz NWB.789

Szymon Gardzielewski NWB.684

Alicja Walicka NWD.1215

Antoni Szlachta NWD.1081

Filip Kozłowski NWD.1129

Hania Kucia NWD.1306

Julia Tyryllo NWD.1054

Kacper Czubkowski NWD.1328

Kuba i Patryk Jakowicz NWD.1005

Marcelina Mitura NWD.1082

Oliwia Tyryllo NWD.1053

Patrycja Martyna Surawska NWD.1045

Róża Jaśkiewicz NWD.1338

Stanisław Zawadka NWD.1207

Szymon Dylewski NWD.1083

Zosia Kucia NWD.1305

Aleks Kalinowski NWB.685

Hanna Milewska NWB.784

Ignacy Falkowski NWB.659

Agata Turczyk NWD.1311

Ignacy Sienkiewicz NWD.1182

Lena Bartosiewicz NWD.1317

Mikołaj Milewski NWD.1318

Pola Falkowska NWD.1041

Wiktoria Kwiatkowska NWD.1084

Blanka Majewska NWB.654

Etiennette Pokojka NWB.266

Hanna Kowalska NWB.686

Laura Dąbkowska NWB.735

Laura Smakal-Charchuła NWB.687

Leon Wiśniewski NWB.688

Maria Kowalska NWB.713

Matylda Rybitwa NWB.657

Wanda Nehring NWB.736

Wojtuś i Piotruś Jabłońscy NWB.567

Aleksander Falkowski NWD.768

Amelka Świąder NWD.1183

Anna Żygajdowska NWD.1201

Antoni Rzęsa NWD.1209

Barbara Gil NWD.1319

Cezary Malinowski-Piechota NWD.1293

Dawid Malinowski NWD.1290

Franciszek Roszak NWD.1268

Gabriel Roszak NWD.1267

Hania Serafin NWD.1125

Jacek Barcikowski NWD.1085

Jan Kowalski NWD.1147

Katarzyna Zgorzelska NWD.589

Magdalena Zalewska NWD.1052

Marysia Puzkarska NWD.1344

Melania Nehring NWD.1231

Nikodem Bek NWD.1086

Nikodem Mroziński NWD.1154

Radek Pietrzak NWD.1184

Skylar Ngabo NWD.106

Wojciech Brzozowski NWD.1325

Zosia Serafin NWD.1126

Zuzanna Nowacka-Misiak NWD.1185

Zuzanna Zaniuk NWD.1087

Amanda Szczęsnowicz NWB.689

Gabriel Pilch NWB.452

Hanna Orlowska NWB.690

Hubert Patryk Kocot NWB.769

Julia Klimko NWB.778

Weronika Łuczko NWB.720

Ignacy Grabski NWD.1088

Ivan Pudłowski NWD.1232

Kalina Szulecka NWD.1032

Laura Romanowska NWD.1153

Lidia Kryszul NWD.1089

Lidia Sajek NWD.1251

Oliwier Opolony NWD.1033

Oskar Kruschke NWD.1090

Blanka Frelík NWB.766

Dominik Kiełtyka NWB.779

Jagoda Ziółkowska NWB.160

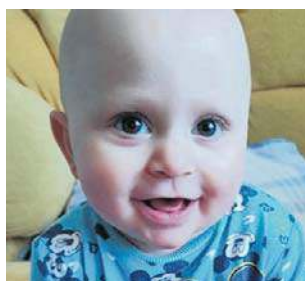
Leon Kniaziev NWB.710

Maja Augustynowicz NWB.719

Piotruś Dowejko NWB.737

Tymon Paudyna NWB.738

Antoni Polakowski NWD.1269

Fabian Matkiewicz NWD.1046

Franciszek Wasyńczuk NWD.1214

Kornelia Kwiek NWD.1091

Leon Polakowski NWD.1270

Liwia Byczkowska NWD.1186

Maciej Igliński NWD.1152

Maja Matkiewicz NWD.1047

Marysia Tywoniuk NWD.1287

Milena Dąbrowska NWD.1163

Victor Ziółkowski NWD.1187

Zosia Tywoniuk NWD.1286

Zuzanna Wasyńczuk NWD.1213

Julian Dziemianko NWB.785

Nina Samoraj NWB.764

Olivier Radoch NWB.774

Pola Sadokierska NWB.791

Zuzanna Olszewska NWB.691

Aleksander Gacyk NWD.1327

Antoni Bziukiewicz NWD.1326

Hubert Antoni Miśkiewicz NWD.1278

Maja Seklecka NWD.1092

Milena Dziekońska NWD.1236

Sofia Słobodkaia NWD.1320

Szymon Boehm NWD.1034

Vladlena Demchuk NWD.1148

Volodymyr Demchuk NWD.1149

Wiktor Karol Miśkiewicz NWD.1280

Wojciech Dziekoński NWD.1237

Zuzanna Dziekońska NWD.1238

Maja Czacharowska NWB.780

Szymon Kowalewski NWB.758

Amelia Kusik NWD.1093

Antoni Kowalewski NWD.1188

Ewa Kłodowska NWD.1242

Julia Lubowiedzka NWD.1321

Kacperek Kłodowski NWD.1243

Maria Kuljan NWD.1035

Alicja Neumann NWB.716

Antoni Wojciechowski NWB.692

Jan Otremski NWB.287

Kajetan Wiśniewski NWB.765

Maja Meżykowska NWB.711

Maja Nowakowska NWB.739

Nikodem Gralewski NWB.693

Olaf Buć NWB.760**Pola Kowalewska** NWB.788**Remigiusz Foj** NWB.740**Szymon Domżański** NWB.694**Jan Kowalewski** NWD.1164**Krzysztof Dawid Pisarski** NWD.1095**Liliana Kusińska** NWD.1096**Nadia Grudzińska** NWD.1227**Natan Grudziński** NWD.1226**Nela Kusińska** NWD.1298**Szymon Ponczkowski** NWD.1097**Zofia Wojciechowska** NWD.1098**Dawid Budziński** NWD.1337**Dominika Budzińska** NWD.1336**Maja Podzewska** NWD.1026**Maksymilian Karkusz** NWD.1297**Maksymilian Podzewski** NWD.1027**Wiktoria Liwia Karkusz** NWD.1299**Alicja Przestrzelska** NWB.741**Aurelia Dudek** NWB.721**Diana Łucja Tudrui** NWB.549**Emilia Fihas** NWB.742**Gabriela Choraży** NWB.664**Kacper Domański** NWB.712**Kuba Kamiński** NWB.743**Leon Kowalczyk** NWB.756**Maja Makowska** NWB.20**Maja Szok** NWB.21**Maksymilian Kowalski** NWB.744**Małgorzata Goszczych** NWB.536**Mia Gocel** NWB.757**Nadia Milewicz** NWB.722**Olaf Schilling** NWB.787**Patryk Mańkowski** NWB.771**Pola Kaczowska** NWB.695**Teodor Kisiel** NWB.661**Zofia Markowska** NWB.745**Zosia Hładzio** NWB.665**Aleksander Malik** NWD.1296**Aleksander Peplowski** NWD.1261**Alexandra Fihas** NWD.1189**Amelka Niewiadomska** NWD.1042**Antoni Wiśniewski** NWD.286**Dominika Schilling** NWD.1334**Eryk Waśkiewicz** NWD.1029**Filip Milewicz** NWD.1162**Jakub Jabłoński** NWD.1058**Jowita Dudek** NWD.1159

Julia Orłowska NWD.1335

Kamil Jabłoński NWD.1294

Kamila Pruszkowska NWD.1055

Karol Dulewicz NWD.739

Laura Nadolna NWD.1099

Leon Daniel Serafinowski NWD.1190

Leon Jakóbiak NWD.1060

Liwia Aszkiełowicz NWD.1158

Maciej Jabłoński NWD.1235

Magdalena Pruszkowska NWD.1056

Marcel Mikołajczyk NWD.1100

Maria Dulewicz NWD.1059

Martyna Peplowska NWD.1262

Mieszko Federewicz NWD.1134

Natalia Aszkiełowicz NWD.1157

Nela Kowalczyk NWD.1211

Nikoś Aszkiełowicz NWD.1156

Oliwia Domańska NWD.1146

Pola Malik NWD.1295

Pola Wielgosz NWD.1144

Roksana Pruszkowska NWD.1057

Sandra Zacharewicz NWD.1166

Zofia Bukala NWD.733

Zofia Kurkowska NWD.1131

Zosia Bednarek NWD.1101

Zoya Maczulska NWD.1206

Agata Kosek NWB.746

Aleksander Chrzanowski NWB.696

Emilia Flak NWB.697

Jan Wańkiewicz NWB.655

Leon Adler NWB.698

Marcel Abashidze NWB.658

Pola Wiczowska NWB.699

Vanessa Nowacka NWB.175

Wiktoria Karczevska NWB.700

Adam Łukawski NWD.1292

Alicja Szostak NWD.1102

Amelia Kokosińska NWD.710

Anna Ambroziak NWD.1272

Ellen Gielka NWD.1103

Emma Maria Stepien-Miernikowska NWD.1322

Helena Polewiak NWD.1191

Helena Zwalińska NWD.1279

Jagoda Ziółkowska NWD.466

Jakub Jarosiewicz NWD.1192

Jakub Zieliński NWD.1039

Jerzy Wiczowski NWD.1104

Julita i Magda Tarnawskie NWD.808

Kasia Berent-Kiliszkiewicz NWD.1204**Konstanty Pieniążek** NWD.1105**Lena Kiedrowska** NWD.1121**Lilianna Suszyńska** NWD.1143**Maja Zwalińska** NWD.1277**Marcel Cackowski** NWD.1222**Marcel Klufft** NWD.369**Michalina Szymanska** NWD.1225**Mikołaj Kaczorek** NWD.1130**Nell Cackowska** NWD.1221**Nicola Szulich** NWD.1036**Oliwia Siergun** NWD.1044**Oliwia Zdrodowska** NWD.1212**Oliwier Batyk** NWD.1106**Oliwier Uszakowicz** NWD.1107**Ramon Abdullayev** NWD.579**Szymon Warcholak** NWD.1108**Szymon Zawieska** NWD.1193**Tadeusz Kubacki** NWD.1155**Tatjana Fraszczak** NWD.1194**Tymoteusz Kowal** NWD.124**Tymoteusz Rosiak** NWD.1200**Wiktor Dutkowski** NWD.1109**Wojciech Ambroziak** NWD.1271**Wojciech Łukawski** NWD.1291**Zoia Strelana** NWD.359**Zosia Klimowicz** NWD.1110**Alicja Jarząbek** NWB.701**Pola Kaminska** NWB.786**Róża Mauersberger** NWB.748**Zofia Frąckiewicz** NWB.749**Adam Kosikowski** NWD.274**Adam Makowiecki** NWD.1111**Cecylia Sejbuk** NWD.1260**Gabriela Korenkiewicz** NWD.1119**Helena Owczarek** NWD.1195**Jakub Świącki** NWD.1114**Jakub Truszkowski** NWD.1113**Lena Borawska** NWD.1323**Leon Korenkiewicz** NWD.1120**Marcel Deptuła** NWD.982**Mikołaj Radzaj** NWD.1115**Witold Sejbuk** NWD.1259**Amelia Woźniak** NWB.750**Aurelia Rosłoń** NWB.708**Julia Boyshtian** NWB.702**Julia Nalewaj** NWB.781**Olivier Kujtkowski** NWB.768

Tymon Welna NWB.703

Aleksander Kaczyński NWD.1275

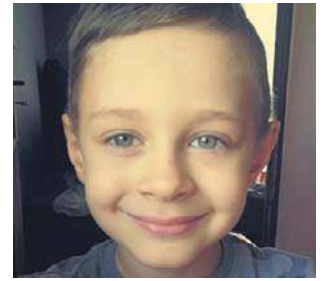
Alina Smorczewska NWD.1216

Anastazja Kwiatek NWD.247

Aniela Włodek NWD.1330

Bartosz Pszczółkowski NWD.1198

Igor Pomiński NWD.1160

Igor Słomkowski NWD.592

Jakub Samsel NWD.1224

Jan Tański NWD.1116

Julia Ina Grzegorzczak NWD.1202

Kaja Kozłowska NWD.1151

Kornelia Lech NWD.1150

Lena Pomińska NWD.1161

Leon Gewartowski NWD.1117

Liliana Stachelska NWD.1127

Maja Orzol NWD.343

Maja Żabińska NWD.991

Maksymilian Kaczyński NWD.1276

Marlena Żabińska NWD.992

Michalina i Maria Przybylskie NWD.549

Nadia Samsel NWD.1223

Olivier Kubiak NWD.1040

Ryszard Stachelski NWD.1128

Sandra Kubicka NWD.1118

Szymon Włodek NWD.1331

Weronika Kubacka NWD.1205

Zuzanna Szczepanek NWD.1197

Helena Racinowska NWB.704

Łucja Lisik NWB.752

Oliwia Lewicka NWB.751

Amelka Kozielska NWD.1228

Ania Korolova NWD.1324

Filip Szulc NWD.1257

Hania Biraga NWD.707

Iga Szulc NWD.1258

Julian Waga NWB.797

Luis Boggero NWB.803

Maksymilian Woźniak-Gramacki NWB.806

Marcel Bożejewicz NWB.830

Michalina Kołtek NWB.807

Alessio Boggero NWD.1367

Zofia Gabriel NWD.1408

Adam Chrostek NWB.808

Dawidek Butkiewicz NWB.809

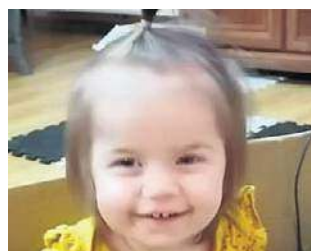
Mikołaj Doroszko NWB.838

Anna Chen Zych NWD.1411

Antoni Żarski NWD.1360

Dominika Brzozowska NWD.1415**Emilia Chen Zych** NWD.1410**Franciszek Żarski** NWD.1361**Michalina Jewartowska** NWD.1404**Tymoteusz Melka** NWD.1368**Laura Koprowska** NWD.1355**Marcel Pograniczny** NWD.1369**Mikołaj Karpowicz** NWD.1341**Natan Tatarczak** NWD.1326**Zofia Gawłowska** NWB.827**Oriana Łogin** NWD.1405**Kaja Barwińska** NWB.840**Miłosz Marek** NWB.820**Nikodem Ślawiński** NWB.804**Rozalia Ślawińska** NWB.805**Zofia Skuza** NWB.795**Antoni Świniarski** NWD.1351**Antonina Świniarska** NWD.1352**Maja Prylewicz** NWD.1354**Hanna Arapinowicz** NWB.800**Julia Arapinowicz** NWB.799**Zuzanna Winiarska** NWD.1385**Katarzyna Szulc** NWD.1370**Milenka Szulc** NWD.1418**Alex Górski** NWB.796**Klaudia Jabłońska** NWB.829**Maksymilian Urwan** NWB.802**Emilia Węgorowska** NWD.1364**Nina Kubas** NWD.1394**Rita Kubas** NWD.1395**Antonina Jabłonka** NWB.798**Amelka Gąsewicz** NWD.1407**Julia Jeremicz** NWD.1371**Pola Gąsewicz** NWD.1406**Laura Wołyniec** NWB.836**Pola Bartosiewicz** NWB.143**Bianka Wołyniec** NWD.1414**Lilianna Jakubiec** NWB.824**Cezary Kosin** NWD.1389**Jakub Osmański** NWD.1365**Jan Siutkowski** NWD.1396**Julia Kosin** NWD.1388**Magdalena Siutkowska** NWD.1397**Michalina Jakóbowicz** NWD.1372**Mikołaj Osmański** NWD.1366**Franciszek Tymcio** NWB.831**Ignacy Bobrowski** NWB.810**Amelia Bronowicka** NWD.1401

Antoni Tomczak NWD.1373

Kuba Pudłowski NWD.1348

Leyla Gorbatych NWD.1393

Maria Bogdanowicz NWD.1387

Mia Gorbatych NWD.1392

Zofia Bogdanowicz NWD.1386

Michał Kityk NWB.837

Aleksander Bumbul NWB.835

Igor Morawski NWB.811

Aleksandra Matuszewska NWD.1350

Anastazja Janus NWD.1416

Laura Sykut NWD.1374

Liwia Kneć NWD.1417

Łukasz Morawski NWD.1376

Nikola Matuszewska NWD.1349

Nina Tyszkiewicz NWD.1375

Olga Grajko NWD.1399

Aleksander Tański-Mestnikovs NWD.1377

Gabriela Kasprowicz NWB.817

Leonard Kasprowicz NWB.816

Natan Godziński NWB.812

Zofia Ewertowska NWB.839

Artur Kasprowicz NWD.1390

Rafał Kasprowicz NWD.1391

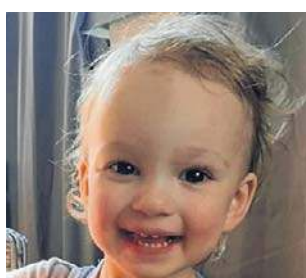
Zofia Piotrowska NWD.1378

Zofia Wojciechowska NWD.1400

Kamil Domoracki NWD.1379

Alexander Ziębiński NWB.819

Bruno Rosiak NWB.813

Nikodem Zaręba NWB.833

Pola Rosiak NWB.814

Róża Zaręba NWB.834

Szymon Jaworski NWB.825

Kacper Dymkowski NWD.1357

Kacper Rutkowski NWD.1412

Klara Czałek NWD.1363

Kornelia Rutkowska NWD.1413

Olaf Dymkowski NWD.1356

Oliwia Gramś NWD.1380

Sandra Czałek NWD.1362

Apolonia Gontarz NWB.826

Kuba Nawrocki NWB.818

Ryszard Ostaszewski NWB.823

Aleksander Lewicki NWD.1381

Antoni Grudkowski NWD.279

Antonii Izo NWD.1358

Lena Kujawska NWD.1398

Michalina Szczurowska NWD.1301

GAZETA OLSZTYŃSKA

@GazetaOlsztynska

@gazetaolsztynska

@Olsztynska

„Gazeta Olsztyńska”
i „Dziennik Elbląski”
gazety drukowane
1 100 000
egzemplarzy
średnia roczna
sprzedaż

„Gazeta Olsztyńska”
i „Dziennik Elbląski”
gazety drukowane
90 000
egzemplarzy
średnia miesięczna
sprzedaż

ponad
1 000 000
wyświetleń
miesięcznie

gazetaolsztynska.pl
serwis informacyjny
ponad
4 500 000
odstón miesięcznie

ZOSTAŃ NASZYM PARTNEREM

ponad
80 000
wyświetleń
miesięcznie

gazetaolsztynska.pl
serwis informacyjny
1 000 000
Unikalnych
Użytkowników
miesięcznie

ponad
22 000
wyświetleń
miesięcznie